

Tygodnik ciechanowski

nr 46

CIECHANÓW
DZIAŁDOWO
LEGIONOWO
MAKÓW MAZ.
MŁAWA
NOWY DWÓR MAZ.
PŁONSK
PRZASNYSZ
PUŁTUSK
ZUROMIN

4,50 zł
W TYM 5% VAT

www.ciechpress.pl

UKAZUJE SIĘ OD 1979 ROKU NR 46 (2289) 14 LISTOPADA 2023 R. NAKŁAD 9 900 EGZ. NR INDEKSU 379646

cena

Sprawca zabójstw sprzed 23 lat zatrzymany w Płońsku

23 lata temu zamaskowani sprawcy weszli do pubu „Tartak” w Nowym Dworze Mazowieckim i oddali 34 celne strzały z broni maszynowej w kierunku dwóch mężczyzn grających na automatach – 25-letniego Pawła G. „Głębika” i 28-letniego Krzysztofa B. Ofiary zginęły na miejscu. Kilka miesięcy wcześniej - w wyniku eksplozji ładunku wybuchowego podłożonego pod stół w ogródku kawiarnianym śmierć poniosły 4 przypadkowe osoby w tym współwłaściciel lokalu.

Sprawca tych m.in. zamachów Marek N. i jego kolega zostali zatrzymani dopiero dwa tygodnie temu w Płońsku w wyniku szeroko zakrojonej akcji z udziałem helikopterów, dronów, i kontrterrorystów „BOA” i Centralnego Biura Śledczego Policji oraz Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego w Warszawie.

Czytaj
na str. 10

Na kamienicę przy Fabrycznej jeszcze poczekamy

Wiadomo już, że oddanie do publicznego użytku zabytkowej kamienicy przy ulicy Fabrycznej w Ciechanowie wydłuży się. Pierwotnie zakończenie prac szacowano na grudzień ubiegłego roku. Niestety, problemy firmy wykonującej remont i renowację budynku były widoczne od dłuższego czasu. W minionym tygodniu ciechanowski urząd miasta poinformował, że ostatecznie wypowiedział umowę wykonawcy i nałożył na niego kary finansowe.

erem
Czytaj na str. 12

Brutalne morderstwo w Makowie Anna K. usłyszała zarzut zabójstwa

Prokuratura Rejonowa w Przasnyszu postawiła zarzuty parze, u której w mieszkaniu policjanci zastali rannego mężczyznę. Okazuje się, że ofiara została dwukrotnie ugodzona nożem przez Annę K., z czego drugi cios okazał się śmiertelny. Jej konkubent natomiast nie udzielił pomocy ranionemu 50-letniemu makowianinowi.

kuj
Czytaj na str. 17

Zwierzę wciąż się nie odnalazło Czy widzieliście... kangura?

Kangur miniaturka uciekł prywatnym właścicielom z Lidzbarka (pow. działowski) w dniu, w którym go przywieźli do domu. Nie zgłosili tego odpowiednim służbom, zrobiło to Stowarzyszenie Ochrony Zwierząt „Przytul Psisko”, które od kilku dni stara się znaleźć zwierzę. Ostatnio widziano kangura w sobotę (4 listopada br.) w Kiełpinach.

kuj
Czytaj na str. 3

Jubileusz powiatu przasnyskiego

W przeddzień Święta Niepodległości przasnyszanie uroczystie świętowali 25-lecie powiatu przasnyskiego. Doniosła gala odbyła się w Liceum Ogólnokształcącym im. KEN. Było to, jak podkreślali organizatorzy, święto całej społeczności ziemi przasnyskiej, która wносила swój wkład w tworzenie powiatu, od czasu jego powstania w 1998 roku.

ES
Czytaj na str. 16

Mławianie wreszcie będą mieli lodowisko

Mieszkańcy Mławy już nie będą musieli jeździć do Działdowa, Przasnysza czy Strzegowa aby pojechać sobie na łyżwach. 6 grudnia br. ma być otwarte tu – na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, za krytą pływalnią – zadaszone lodowisko o powierzchni 600 m kw. Sztuczne, czyli niezależne od warunków atmosferycznych.

(kj)
Czytaj na str. 13

105. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości Z odznaczeniami i koncertowo

Śpiewem, słowem, myślą, marszem, biegiem - w sobotę, 11 listopada Polacy świętowali 105. rocznicę odzyskania niepodległości. W Ciechanowie - tradycyjnie - uroczystości związane z Narodowym Świętem Niepodległości odbyły się na placu Piłsudskiego. Obok

mieszkańców naszego miasta - starszych, rodziców z dziećmi oraz młodzieży, w uroczystościach wzięli udział przedstawiciele wojska polskiego, służb mundurowych, samorządowcy, politycy, członkowie związków kombatanckich, nauczyciele.

erem
Czytaj na str. 2, 4, 14 i 27

120 lat od pierwszego Nobla dla Marii Skłodowskiej-Curie

120 lat temu Maria Skłodowska-Curie wraz z mężem Piotrem Curie zostali laureatami Nagrody Nobla w dziedzinie fizyki - za odkrycie zjawiska promieniotwórczości i badania nad nim. Drugą połowę tej nagrody otrzymał Henri Becquerel, który pierwszy zaobserwował przenikliwe promieniowanie rudy uranu. Skłodowska była pierwszą kobietą, którą w ten sposób uhonorowano.

Nagrodę przyznano 12 października 1903 r., a ceremonia jej wręczenia odbyła się 10 grudnia.

PW
Czytaj na str. 19

Sonda „Tygodnika” Moje zapasy na zimę

Kult św. Marcina (imieniny obchodzone są 11 listopada) dość szybko zadomowił się w Polsce. Niedługo ten dzień był ważną datą w kalendarzu liturgicznym i obrzędowym. Do dziś pozostaje popularnym świętem (poza oczywiście Świętem Niepodległości).

„Na świętego Marcina zima się zaczyna” mówiło przysłowie i oznaczało nic innego jak początek zimy. Jak nasi czytelnicy się do niej przygotowują?

erem
Czytaj na str. 6

Najstarsze szkoły spotkały się w Pułtusku

Przyjechali z pobliskich Płońska i Warszawy oraz różnych regionów na zaproszenie Liceum Ogólnokształcącego im. Piotra Skargi. Przedstawiciele najstarszych szkół w kraju gościli w październiku w Pułtusku. Zjazd członków Stowarzyszenia na rzecz Najstarszych Szkół w Polsce odbył się po raz pięćdziesiąty drugi.

Uczestników zjazdu, którzy tworzą wyjątkową sieć szkół, do Pułtuska wraz z uczniami zaprosił burmistrz Wojciech Gregorczyk. Zaznaczył, że Pułtusk ma zabytki i przyrodę, a ziemia pułtуска – dodatkowo folklor Kurpi Białych.

IK
Czytaj na str. 15

Nieco inaczej o patriotyzmie

W piątek, 10 listopada w Szkole Podstawowej nr 6 w Ciechanowie podczas szkolnej uroczystości związanej z Narodowym Świętem Niepodległości podsumowano wyniki projektu „Najpiękniejsza dla Niepodległej”. Akcja miała za celu wskazanie najpopularniejszej bądź najładniejszej piosenki związanej z patriotyzmem, ojczyzną, walką o niepodległość, Polską...

Szkola Podstawowa nr 6 w Ciechanowie znana już jest z niekonwencjonalnych, ale niezwykle oryginalnych przedsięwzięć. Tym razem organizatorzy (nauczyciele, dyrekcja) wpadli na pomysł, aby to znani ciechanowia-

nie wskazali swoje ulubione piosenki odnoszące się do szeroko pojętego patriotyzmu. Koordynatorzy projektu, nauczyciele Emilia Olszewska oraz Anna i Piotr Kocięcy, zaprosili do inicjatywy kilkanaście osób - w większości

zaprzyjaźnionych, współpracujących ze szkołą im. Tadeusza Kościuszki w Ciechanowie na różnych płaszczyznach. I tak cenione przez siebie utwory wskazywali m.in. prezydent miasta Krzysztof Kosiński, dyrektorki - Anna Smolińska (PCKiSz), Joanna Makijonko (Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia), świeżo mianowany poseł RP Adam Krzemiński, samorządowiec i przedsiębiorca Andrzej Bayer czy wreszcie redaktor naczelny

„TC” Ryszard Marut. Inicjatorzy projektu podeszli do sprawy niezwykle ambitnie i profesjonalnie. Na potrzeby projektu powstał specjalny filmik, w którym uczniowie odwiedzają wymienionych wszystkich 15 ciechanowian, którzy na kartach spisują swoje ulubione piosenki.

Najpierw mieszkańcy, a następnie uczniowie i cała społeczność szkolna mogli oddawać głosy na ulubione piosenki można poprzez ankietę zamieszczoną na szkolnym Facebooku.

- W naszej szkole od jakiegoś czasu odeszliśmy od formuł tradycyjnych akademii. Zdajemy sobie sprawę, że wynikająca z nich sztywność niewiele zostawia w uczniu. Jako nauczyciele zależy nam, aby w młodym człowieku wywołać emocje i refleksje. Chcemy, żeby po takich uroczystościach, jak chociażby ta ostatnia, która też jest formą świętowania, uczniowie mogli się zastanowić i odpowiedzieć sobie na pytanie: czym dla mnie jest patriotyzm? Dlatego między innymi stworzyliśmy projekt, w którym chcieliśmy pokazać, że w naszej przestrzeni jest cała masa pięknych, patriotycznych piosenek. I nie koniecznie tylko historycznych. Ponadto głosowanie pokazuje młodym ludziom, że dzięki niemu mogą oni mieć moc

sprawczą, uczy ich również w pewnym stopniu postaw obywatelskich - informuje Agata Pawłowska, dyrektorka SP nr 6 w Ciechanowie.

Wreszcie, podczas piątkowej uroczystości, w przyozdobionej białą-czerwoną barwami hali gimnastycznej, wyłoniono piosenkę, na którą oddano najwięcej głosów. Zgodnie z domysłami największą popularnością wśród głosujących cieszyły się te najbardziej znane utwory: „Biały Krzyż”, „Wolność kocham i rozumiem” czy „Nie gniewaj się na mnie Polsko”. Największą liczbę głosów zdobyła właśnie piosenka stworzona przez Krzysztofa Klenczonę, do której słowa napisał Janusz Kondratowicz.

Ostatnim akcentem projektu było wspólne odśpiewanie wyróżnionych utworów. Przed publicznością wystąpili uczniowie „Szóstki”. Ten moment wyraźnie poruszył uczniów, nauczycieli i zaproszonych gości. - Uważam, że stworzyliśmy bardzo udane, energetyzujące przedsięwzięcie. Już teraz wiele osób pytało mnie - czy uda nam się zrobić coś równie pięknego podczas kolejnej rocznicy? Cóż, to będzie wyzwanie... - zaznacza Agata Pawłowska.

Erem

Obchody Święta Niepodległości w powiecie mławskim

105-metrowa białą-czerwona

Jedenastego listopada przez ulicę w Stupsku przeniesiono naszą białą-czerwoną o długości - uwaga! - stu pięciu metrów. Nie mniej uroczyste obchodzono Narodowe Święto Niepodległości w Mławie.

Tę wielką flagę uszyto w Stupsku w 2022 r. Założono wówczas, że będzie ona co roku wzbogacana o metr - aż do końca świata. Teraz, po mszy św. w miejscowym kościele, uformował się długi pochód, który przeniósł tę niebywałą białą-czerwoną pod budynek administracji gminnej. Tutaj gremialnie zaśpiewano Mazurka Dąbrowskiego.

W samej Mławie uroczystość rozpoczęła msza św. w kościele Świętej Trójcy, celebrowana przez proboszczów miejscowych parafii. Obecne były poczty sztandarowe miasta, szkół, stowarzyszeń społecznych. Zraz po nabożeństwie uformowała się pochód, który przemarszerował po pomnik Józefa Piłsudskiego w parku miejskim. Tutaj okolicznościowe mowy wygłosili poseł Anna Cicholska i burmistrz Sławomir Kowalewski. Mówili przede wszystkim

o tym, jak ważna jest pamięć o tych, którzy ponad lat temu wyrabiali nam niepodległość. Na tym spotkaniu była obecna - to niesłychanie ważne - reprezentacja młodzieży z niemieckiego Vierzehn, miasta zaprzyjaźnionego z Mławą. Na zakończenie oficjalne delegacje złożyły

kwiaty pod pomnikiem Marszałka. Po czym zbiorowo zatańczono poloneza.

Tego dnia w Mławie odbył się też swoisty marsz. Urządziło go Stowarzyszenie „Mława - miasto zabytkowe” po miejscach walk żołnierzy polskich we wrześniu 1939 roku. W programie była inscenizacja scen bitewnych w wykonaniu Stowarzyszenia Rekonstrukcji Historycznej 79. Pułku Piechoty Strzelców Słonimskich im. Hetmana Lwa Sapiehy.

Odbył się też Mławie tradycyjny Bieg Niepodległości.

K.J

Powiat pułtuski

Grzybiarz został odnaleziony

67-letni mężczyzna wybrał się przed południem 6 listopada na grzyby do pułtuskiego lasu i nie wrócił do domu. Żona zgłosiła jego zaginięcie. Poszukiwania grzybiarza zakończyły się sukcesem.

Kobieta zgłosiła zaginięcie męża kilka minut po godzinie 17. Mężczyzna przed południem udał się na grzyby do lasu. Ponieważ 67-latek ma problemy zdrowotne, nie posiadał przy sobie telefonu i nie wrócił do domu, żona zaczęła się o niego niepokoić.

- Dyżurny natychmiast skierował wszystkie będące w służbie patrole do Pułtusk w rejon lasu przy ulicy Bartodziejskiej i na przyległy teren. W jednostce ogłoszono alarm dla całego stanu osobowego - poinformowała kom. Milena Kopczyńska, oficer prasowy KPP w Pułtusku.

Policjantów w poszukiwaniach wsparli druhowie Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu gminy Pułtusk, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Grupa Ratownicza „Nadzieja” z Łomży i Samodzielne Pododdziały Policji w Ostrołęce. Informacja o poszukiwaniach zamieszczona została na portalu

społecznościowym Komendy, obiegła też media.

Mężczyznę odpowiadającego rysopisowi poszukiwanego zauważył na trasie między Zatorami a Borsukami mieszkaniec powiatu pułtuskiego i poinformował o tym policję. 67-latek odnaleźli policjanci Wydziału Ruchu Drogowego i Kryminalnego. Na szczęście, nie potrzebował pomocy medycznej. Cały i zdrowy wrócił do domu.

Poszukiwania grzybiarza trwały ponad dwie godziny.

- Dziękujemy wszystkim za zaangażowanie, w sposób szczególny mieszkańcy powiatu pułtuskiego, odpowiedzialnemu obywatelowi, dzięki któremu poszukiwania zakończyły się szczęśliwie - za naszym pośrednictwem podziękowało kierownictwo pułtuskiej KPP.

Sytuacja, jaka miała miejsce w Pułtusku, uświadamia, że warto odpowiednio przygotować się do wyprawy do lasu. Należy zabrać ze sobą naładowany telefon komórkowy i mieć stały kontakt z bliskimi. Gdy mamy kłopoty ze zdrowiem, lepiej nie iść do lasu samotnie. Pamiętajmy, aby na grzybobranie nie wybierać się w godzinach popołudniowych, gdyż szybko zapadający zmrok może utrudnić nam powrót do domu.

IK

Zmarł Andrzej Artur Falenta

Zmarł Andrzej Artur Falenta - poeta, filolog, bibliofil, księgarz, wydawca. Miał niespełna 55 lat. Od młodości publikował poezję i prozę w wydawnictwach zbiorowych, almanachach i pismach literackich. Już w czasach licealnych wygrywał konkursy poetyckie, prezentował swoje wiersze na imprezach literackich i na łamach prasy, był barwną postacią młodej mazowieckiej kultury.

Jest autorem tomiku wierszy „Lubię malować modlitwę” (Toruńskie Towarzystwo Kultury, Toruń 1993), licznych publikacji historycznych, m.in. „Sońsk wieś wpisana w dzieje” (portal UG Sońsk) i na łamach „Ciechanowskich Zeszytów Literackich” - warto sięgnąć choćby po jego recenzję książki A. Kaluszkiewicza „My z Krasiniaka” pt. „Kłątwa patrona” („CZL nr 12” Nie rzucim ziemi..., Ciechanów 2010), czy po tekst pt. „Zeszyty” po piętnastu latach” („CZL nr 15” „Powstanie styczniowe w literaturze”, Ciechanów 2013 - w 2023 r. ukazał się 25. numer tego periodyku, więc szczególnie warto przybliżyć tę recenzję).

Andrzej Artur Falenta pochodził ze wsi Kosmy Wielkie, gm. Sońsk, pow.

Ciechanów, urodził się 30 listopada 1968 r. w Ciechanowie. Absolwent I LO im. Z. Krasińskiego w Ciechanowie (1987) oraz filologii polskiej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Po studiach zamieszkał z żoną Elżbietą w Toruniu, gdzie od ponad 30 lat prowadził w centrum toruńskiej Starówki, w murach Collegium Maius UMK przy Fosie Staromiejskiej, znaną Księgarnię Studencką, z bardzo bogatą ofertą literatury naukowej.

Andrzej Artur Falenta nie zerwał nigdy kontaktów z ziemią rodzinną (mawiał, że od 1987 r. przebywa „w niewoli krzyżackiej w Toruniu”). Artur odwiedzał rodzinę w Kosmach Wielkich, przyjaciół w Ciechanowie, interesował się dziejami i kulturą Ziemi Ciechanowskiej (dwa tygodnie temu dzwonił do mnie, że jeden z obrazów Bolesława Biegasa można kupić na Allegro), kompletował literaturę na ten temat. Jeden z jego dwóch synów, Adam Józef Falenta, jest utalentowanym muzykiem, laureatem międzynarodowych nagród, obecnie maturzystą, dał koncert skrzypcowy w Dąbku na jednej z imprez „Impresje Leśne”.

Jeszcze w październiku br., kiedy był już ciężko chory, prosił mnie o przysłanie mu dwóch ostatnich numerów „Ciechanowskich Zeszytów Literackich”,

A. A. Falenta w swojej Księgarni w Toruniu

nie wiedząc: „jak długo jeszcze będę miał siłę czytać”. Cieszę się, że mu je wysłałam, gdyż był ich wiernym czytelnikiem, a przez kilka lat pomagał mi nawet je redagować. Prywatnie był ciepłym, czytającym, dowcipnym człowiekiem, erudyta. Gorący patriota Polski, zwolennik jej wolności. Podczas jego choroby często rozmawialiśmy telefonicznie - był bardzo zatroskany o najbliższą przyszłość kraju.

Przeżył walkę z nowotworem dokładnie w Dniu Odzyskania Niepodległości Polski, 11 listopada 2023 r. Pogrzeb odbędzie się, jak sobie życzył, w jego rodzinnej parafii Sońsk, 15 listopada 2023 r., o godz. 14.00.

Spoczywaj w pokoju drogi Przyjacielu Arturze. Cześć Twojej pamięci!

TERESA KACZOROWSKA

Drodzy Seniorzy!

**Z okazji Ogólnopolskiego Dnia Seniora składam
Wam najserdeczniejsze życzenia: pogody ducha
na dalsze lata życia, optymizmu oraz miłości
i szacunku od Najbliższych.
Życzę także, aby każdy kolejny dzień
dostarczał Wam wielu radości
i uśmiechu na twarzy.**

**Wójt Gminy Regimin
Mariola Kołakowska**

Siedziba po zmianach zaprasza dzieci

TPD coraz bardziej bajeczne

„Wszystkie dzieci nasze są” – rozbrzmiała radosna piosenka w siedzibie Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Ciechanowie. Powód do radości jest duży: zakończył się kolejny etap prac remontowych. Otwarcie TPD (po zmianach) odbyło się 23 października.

Prace były możliwe dzięki Ciechanowskiemu Budżetowi Obywatelskiemu. Projekt „TPD Bajeczny – Etap II – remont gabinetu rehabilitacyjnego i terapeutycznego oraz modernizacja wejścia głównego budynku Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Ciechanowie” otrzymał w głosowaniu największe poparcie ciechanowian (oddano na niego 772 głosy).

Wszystkim głosującym na projekt, zaangażowanym w jego realizację lub ją wspierającym podziękowały: Hanna Murawska, prezes Zarządu Oddziału Miejsko-Powiatowego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Ciechanowie i Alicja Gąsiorowska, autorka projektu „TPD Bajeczny”, członek Zarządu ciechanowskiego Oddziału TPD.

– Zacytuje słowno producenta filmowego Walta Disneya: „Jeśli potrafisz o czymś marzyć, to potrafisz także tego dokonać”. I my to zrobiliśmy – powiedziała prezes Hanna Murawska. – Realizacja etapu II jest wyrównaniem szans naszych podopiecznych. Poprawiliśmy im warunki na bardziej bezpieczne, estetyczne, przyjazne dziecku – zauważyła. Zacytowała myśl pedagoga i pisarza Janusza Korczaka: „Kiedy śmieje się dziecko, śmieje się cały świat”, a później słowa papieża Jana Pawła II: „Dzieci są nadzieją, która rozkwita wciąż na nowo, projektem, który nieustannie się urzeczywistnia, przyszłością, która pozostaje zawsze otwarta”.

– Dziękuję wszystkim, którzy wspierali nasz Projekt „TPD Bajeczny”. Dzięki waszym głosom spełniliśmy marzenia w „lepszemu świecie” i stworzyliśmy lepsze warunki do edukacji i zabawy w wyremontowanym budynku, który na remont czekał ponad 40 lat – zwróciła się do obecnych podczas otwarcia siedziby TPD po zmianach Alicja Gąsiorowska, pomysłodawczyni i autorka projektu, a właściwie dwóch projektów dotyczących I i II etapu remontu budynku TPD przy ul. Powstańców Warszawskich w Ciechanowie. Podziękowania skierowała m.in. do Konrada Dzilińskiego, założyciela firmy DK-Dziliński Konrad,

Wykonawcy piosenki „Wszystkie dzieci nasze są” z Alicją Gąsiorowską, autorką projektu

wykonawcy „za kunszt i profesjonalizm”, Zbigniewa Mikołajczaka, przedstawiciela Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Usług Inwestycyjnych za projekty, prezydenta Krzysztofa Kosińskiego i Urzędu Miasta „za wsparcie, nie tylko finansowe”.

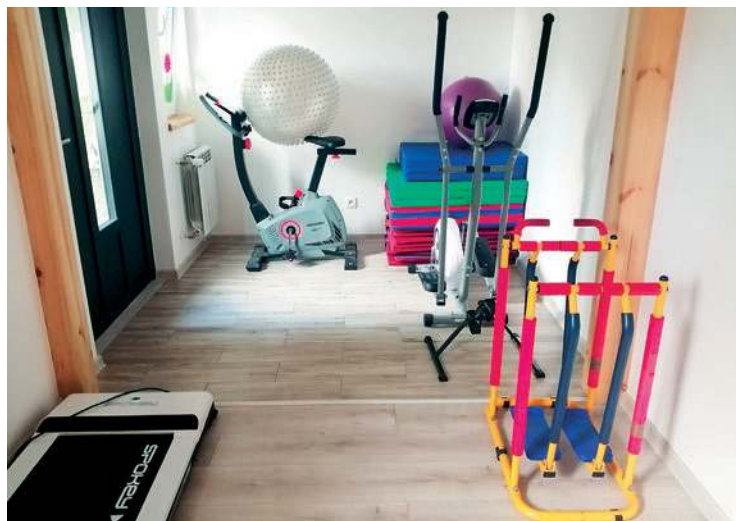
– Zawsze musi się znaleźć ktoś taki, jak pani Hania, pani Alicja, kto pociągnie za sobą innych – stwierdził wicestarosta Marek Marcinkowski, który będąc pod wrażeniem inwestycji, pogratulował jej zakończenia i podarował dzieciom kosz cukierków.

Gratulacje złożyły reprezentujące Urząd Miasta: Olga Pabich, kierownik Wydziału Kontaktów Społecznych i Sylwia Herner, kierownik Wydziału Inwestycji, którym towarzyszył Mirosław Szymańczyk, prezes Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych. W spotkaniu uczestniczyli także dyrektorzy instytucji powiatowych współpracujących z TPD: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie – Anna Karaś i Powiatowego Urzędu Pracy – Robert Morawski; instytucje pomogły w urządzeniu pomieszczeń i „podsyłały pracowników”, za co podziękowała im prezes TPD. Wspomniała również o sponsorach: raper Kuba Grabowski sfinansował remont dachu, inni pomogli zadbać o otoczenie.

Uczestnicy spotkania, przedstawiciele: podopiecznych TPD Patrycja, Arek, Oliwia i Łukasz z rodzicami, samorządów miasta i powiatu, projektanta, wykonawcy, instytucji, placówek oświatowych, mediów oraz przyjaciele TPD obejrzeli zmieniony budynek i wysłuchali historii projektów, których realizacji nie

doczekała przyjaciółka dzieci, poprzednia wieloletnia prezes Jadwiga Paprocka (zmarła w lutym 2021 r.).

Dla zebranych piosenkę z repertuaru Majki Jeżowskiej „Wszystkie dzieci nasze są” zaśpiewały: Kaja Grzelak, Tosia Falkowska i Zosia Jankowska, do których dołączyli Oliwka i Łukasz Czarnecki, podopieczni TPD. Wykonawcom towarzyszyli rodzice. Radosna piosenka rozbrzmiała jeszcze raz, gdy Alicja Gąsiorowska zaprezentowała videoclip nagrany na X edycję imprezy „Wrzuć na luz” w 2020 r.; wówczas impreza odbyła się wirtualnie (z powodu epidemii i obostrzeń). Po krótkiej części artystycznej organizatorzy zaprosili gości na tort.

Wyremontowana sala rehabilitacyjna

Siedziba TPD po zmianach

– Dzieci mają godne warunki do spędzania czasu w świetlicy i innych pomieszczeniach. Moje dzieci od urodzenia związane są z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci i tu się pojawiają. Moim dzieciom pomaga właśnie takie uspołecznianie się, integracja ze zdrowymi dziećmi, rozmowy z dorosłymi, pomijając zajęcia terapeutyczne i rehabilitację, które mają na co dzień – przyznała Dorota Czarnecka, mama bliźniąt Oliwii i Łukasza.

– Wyremontowane zostały pomieszczenia, których nie objęto remontem podczas I etapu prac, czyli gabinety rehabilitacyjny i terapeutyczny. Ważnym elementem był też remont wejścia głównego do budynku. Udało nam się wyremontować schody i klatkę schodową oraz korytarz, który teraz jest przestronny, estetyczny. Udało nam się uzyskać zgodę i powstał ganek, a w szatni, dzięki czemu dzieci zyskały dodatkową przestrzeń – wyjaśniła Alicja Gąsiorowska, oprowadzając po zmienionym budynku.

Przywołała słowa Marii Konopnickiej, poetki i pisarki, związanej z Ciechanowem dzięki synowi Janowi: „Ludzie to anioły z jednym skrzydłem, dlatego aby się wznieść, musimy trzymać się razem”. – Marzenia się spełniają, wystarczy bardzo chcieć i mieć wokół siebie wielu cudownych ludzi, aniołów. Jestem dumna i szczęśliwa, że podopieczni TPD, dzieci z niepełnosprawnościami i dzieci z rodzin dysfunkcyjnych będą przebywały w godnych i komfortowych warunkach, na które zasługują. Tutaj dzieci znajdują ciepłą atmosferę i swój drugi dom.

Inwestycja objęła, jak informował Urząd Miasta Ciechanów, m.in. wykonanie robót rozbiórkowych i demon-tażowych, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenie ścian zewnętrznych, remont posadzki, wymianę opraw oświetleniowych, remont i modernizację ciągów komunikacyjnych, schodów, poddasza, wymianę betonowych schodów zewnętrznych na stalowe oraz remont istniejącej pochylni zewnętrznej. Koszt zadania to około 230 tys. zł. To był etap II projektu „TPD bajeczny”. Etap I również został wykonany przez miasto w ramach realizacji zadań wybranych przez mieszkańców w Ciechanowskim Budżecie Obywatelskim, w 2021 r. Kompleksową renowację przeszła świetlica. Remont objął m.in. wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz wewnętrznej instalacji elektrycznej, odnowienie posadzek wewnętrznych, a także kompleksową modernizację łazienki. Pomalowano także ściany i wyremontowano taras na parterze. Obecnie trwają prace wokół budynku, a wiosną zostanie pomalowana elewacja.

Z zajęć w ognisku TPD w Ciechanowie korzysta ponad 40 podopiecznych, są to głównie mieszkańcy Ciechanowa.

IK

Zwierzę wciąż się nie odnalazało

Czy widzieliście... kangura?

Kangur miniaturka uciekł prywatnym właścicielom z Lidzbarka (pow. działdowski) w dniu, w którym go przywieźli do domu. Nie zgłosili tego odpowiednim służbom, zrobiło to Stowarzyszenie Ochrony Zwierząt „Przytul Psisko”, które od kilku dni stara się znaleźć zwierzę. Ostatnio widziano kangura w sobotę (4 listopada br.) w Kiełpinach.

Kangur krąży w rozległych lasach położonych w powiatach działdowskim i nowomiejskim (skąd wywodzi się ww. stowarzyszenie). To właśnie do nich zgłoszone zostały przypadki obserwacji egzotycznego zwierzęcia w kilku miejscowościach: w Cibórze, Nowym Mieście i Jamielniku. Najświeższe zgłoszenie pochodzi z Kiełpin.

– Wczoraj nasi wolontariusze przejechali 130 km w poszukiwaniu kangura, jednak teren jest rozległy, a kangur doskonale się maskuje. Na początku nie wiedzieliśmy co się stało, ale ustaliliśmy, że zwierzę uciekło prywatnym właścicielom tego samego dnia, w którym je przywieźli do Lidzbarka. Nie powiadomili

o tym odpowiednich służb. My to zrobiliśmy. Poinformowaliśmy Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Działdowie, pracowników Welskiego Parku Krajobrazowego oraz koleżanki i kolegów ze stowarzyszenia „Psijazna Dłoń”. Staramy się także nagłośnić sprawę, aby kangura jak najszybciej zabezpieczyć

– informuje nas Iza ze Stowarzyszenia Ochrony Zwierząt „Przytul Psisko”.

Czas działa na niekorzyść kangura. Po pierwsze robi się coraz zimniej, ale przede wszystkim inne zwierzęta stanowią dla niego zagrożenie, m.in. puszczane luzem psy, czy wilki, które bytują na terenie parku. Kangur może także wpaść pod samochód lub stać się ofiarą kłusownika.

Bardzo prosimy okolicznych mieszkańców na zwrócenie szczególnej uwagi na tego nietypowego zwierzęcia.

„Kangur nie jest agresywny, nie uderzy Was, nie ugryzie, będzie uciekał to jego jedyna linia obrony.

Na tak dużym terenie jedyną możliwością pomocy mu, jest zamknięcie ogrodzonej posesji na którą wejdzie „- wskazuje jak zabezpieczyć zwierzę nowomiejskie stowarzyszenie.

Niewykluczone, że kangur może pojawić się także w sąsiednich powiatach: żuromińskim (gm. Lubowidz), czy brodnickim (gm. Górzno). Wszystkie osoby, które są w posiadaniu informacji na temat uciekiniera proszone są o kontakt ze Stowarzyszeniem OZ „Przytul Psisko” pod nr tel.: 511 717 145. Można w tej sprawie poinformować także pracowników Welskiego Parku Krajobrazo-

wego, Nadleśnictwa Lidzbark lub PIW w Działdowie.

– Nie otrzymaliśmy żadnego sygnału od właścicieli kangura o jego zaginięciu. Poinformowali nas wolontariusze - wskazuje powiatowy lekarz weterynarii w Działdowie dr Wojciech Kościński, po czym dodaje: Zaplanowaliśmy kontrolę weterynaryjną u właścicieli, którym uciekł kangur, a którzy posiadają więcej zwierząt. Podlegają one rejestracji w ARiMR. Właściciele poszukiwanego zwierzęcia poinformowali PIW, iż zakupili je w Brodnicy, jednak rzekoma poprzednia właścicielka zaprzecza. Ze swojej strony poinformowaliśmy o zdarzeniu dyrekcję Welskiego Parku Krajobrazowego oraz Służbę Leśną z Lidzbarka.

Wygląda na to, że w Polsce zapanowała „moda” na kangury. We wrześniu Polska żyła poszukiwaniami kangura Lulusia spod Poznania, a, jak poinformował nas dr Kościński, pod koniec października udało się zabezpieczyć innego kangurzego uciekiniera - w powiecie iławskim.

Czy jednak właściwym jest kupowanie egzotycznych zwierząt, często z niezarejestrowanych hodowli?

kuj

105 lat Niepodległej

Miasto Płońsk obchody Święta Niepodległości rozpoczęło rajdem rowerowym w czwartek 9 listopada, pod hasłem: 105 rowerów na 105-lecie Niepodległej.

Rozgrzewkę przed startem poprowadził słynny polski kolarz Cezary Zamana (urodzony w 1967 roku mistrz Polski 1999, zwycięzca Tour de Pologne 2003, uczestnik Tour de France 1994). Uczestnicy rajdu, w asyście kolarza oraz burmistrza Andrzeja Pietrasika i komendanta Straży Miejskiej Bogdana Lewandowskiego, wyruszyli spod Miejskiego Centrum Sportu i Rekreacji, następnie wzdłuż rzeki Płonki dotarli do pomnika Ofiar Zbrodni na Piaszkach, gdzie złożyli kwiaty i zapalili znicze, zaś po powrocie odwiedzili jeszcze cmentarz i mogiłę Poległych w Bitwie Warszawskiej w 1920 r.

W kolejnych dniach rocznicę odzyskania niepodległości w różnorodny sposób upamiętnili w swoich placówkach dzieci z płońskich szkół i przedszkoli. Odbyły się także tradycyjne apele oraz wykonanie hymnu Polski w ramach akcji „Szkoła do hymnu”.

Główne uroczystości, sygnowane wspólnie przez miasto i powiat płoński, w sobotę 11 listopada, rozpoczęły się mszą św. w parafii pw. św. Michała Archanioła, skąd uczestnicy przemarszerowali następnie ulicą Płocką przez rynek i ulicę Grunwaldzką do pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego. Tam zaś wykonano hymn Polski, złożono kwiaty, a także wysłuchano okoliczno-

ściowych przemówień. Na zakończenie uroczystości uczestnicy przeszli na cmentarz parafialny, by złożyć kwiaty i zapalić znicze na mogile żołnierzy z wojny polsko-bolszewickiej w 1920 r. Oprawę muzyczną zapewniła Młodzieżowa Orkiestra Dęta „Con Grazia” pod batutą Leszka Kalkowskiego.

Dodatkowym elementem obchodów był turniej siatkówki „Dla Niepodległej” w Miejskim Centrum Sportu i Rekreacji. Powiat zaś zorganizował Bieg Niepodległości, w którym ulicą Kopernika pobiegli

zarówno dorośli, jak i dzieci, w tym także przedszkolaki oraz, we współpracy z Jednostką Strzelecką 1006 Płońsk, inscenizację wydarzeń z okresu walk o niepodległość, w tym pokaz wyszkolenia kawaleryjskiego i jeździeckiego.

św. w intencji ojczyzny. W Raciążu uczestnicy uroczystości przeszli następnie pod Pomnik Pamięci Narodowej przy MCKSiR, gdzie złożono kwiaty i wysłuchano przemówień. W Nowym Mieście po mszy dzień ten celebrowano na cmentarzu parafialnym, przy grobach poległych żołnierzy. W Sochocinie mszę i przemarsz pocztów sztandarowych uzupełniło widowisko poetycko-muzyczne „Requiem dla bohaterów” przygotowane przez grupę teatralną MGOK, w reżyserii Anny Sobótka. Miasto i gmina Czerwińsk nad Wisłą świętowały zaś podczas mszy w Bazylice Zwiastowania NMP oraz patriotycznego „Śpiewowiska im. Teresy Pietrzak”.

W Baboszewie złożono kwiaty na grobie Nieznanego Żołnierza. Gmina Dzierżanin na miejsce uroczystości wybrała Skołatowo i pomnik upamiętniający 60. rocznicę odzyskania niepodległości, z udziałem Orkiestry Gminno-Parafialnej oraz Strzeleckiej Grupy Rekonstrukcji Historycznej św. Achacjusza – Skołatowo. Gmina Joniec świętowała w Królewcu, w asyście Młodzieżowej Orkiestry Dętej OSP Joniec, gdzie zaplanowano ognisko z patriotycznymi śpiewami na parkingu przy plebanii. Gmina Załuski na obchody wybrała miejscowość Kamienica, gdzie przy tamtejszej szkole podstawowej odsłonięto pamiątkową tablicę, a także odbył się koncert pieśni patriotycznej w wykonaniu Arlety Lemańskiej i Wojciecha Bardowskiego. W Naruszewie zaś uroczysta msza św. w intencji ojczyzny została zaplanowana na niedzielę 12 listopada.

RK

Czytaj też na str. 12 i 27

Stałym elementem obchodów w każdej z gmin powiatu płońskiego była msza

WIELKA Loteria LOKAT

5x100 000 zł

DO WYGRANIA

Skanuj KOD

Oddział w Raciążu tel. +48 (23) 679-96-49

Oddział w Bieżuniu tel. +48 (23) 657-80-03

Oddział w Ciechanowie tel. +48 (23) 679-91-11

Oddział w Gąsolinie tel. +48 (23) 671-42-98

Oddział w Szreńsku tel. +48 (23) 653-40-20

www.bsraciaz.pl

Organizatorem Loterii promocyjnej „Lokata SGB 2023” jest SGB-Bank S.A. z siedzibą w Poznaniu przy ul. Szarych Szeregów 23a, 60-462 Poznań. By do niej przystąpić, otwórz w Banku Spółdzielczym SGB objętym Loterią promocyjną lokatę 3-miesięczną określoną w Regulaminie Loterii Promocyjnej. Z udziału w Loterii promocyjnej wyłączone są lokaty otwarte w Oddziałach SGB-Banku S.A. Okres promocji, w którym możesz zawrzeć umowę lokaty, trwa od 2.10 do 29.12.2023 r. Szczegółowe informacje o Loterii promocyjnej, w tym warunki założenia lokaty, informacje o wysokości opłat i prowizji pobieranych od klienta w związku z korzystaniem z konta, warunki uczestnictwa, liczba, rodzaj i dostępność nagród oraz lista Banków Spółdzielczych SGB objętych Loterią promocyjną, znajdują się w Regulaminie Loterii Promocyjnej - dostępnym na stronie internetowej www.lokalokat.sgb.pl oraz w placówkach Banków Spółdzielczych SGB objętych Loterią promocyjną. Spółdzielczą Grupę Bankową tworzą SGB-Bank S.A. i zrzeszone Banki Spółdzielcze SGB. Lista zrzeszonych banków spółdzielczych oraz więcej informacji na ich temat dostępne są na stronie www.sgb.pl

Zdalnie na Mazowszu

Samorząd Województwa Mazowieckiego
wspiera szkoły, uczniów i nauczycieli na terenie całego Mazowsza.

JEDNO mazowsze. RÓWNE szanse

Zestawy komputerowe z oprogramowaniem, laptopy, drukarki laserowe, projektory multimedialne, urządzenia wielofunkcyjne, monitory interaktywne i e-podręczniki otrzymały łącznie 552 szkoły podstawowe i średnie na Mazowszu. A wszystko dzięki projektowi pn. „Mazowiecki program przygotowania szkół, nauczycieli i uczniów do nauczania zdalnego”, realizowanemu przez Samorząd Województwa w ramach X Osi Priorytetowej „Edukacja dla rozwoju regionu” w ramach RPO WM 2014 – 2020 w formule partnerskiej z samorządami lokalnymi z terenu województwa mazowieckiego.

Kiedy w 2020 roku szkolne korytarze opustoszały z powodu COVID-19, wszyscy, zarówno nauczyciele, jak i uczniowie, musieli nauczyć się funkcjonować w warunkach nauki zdalnej. Ta nowa rzeczywistość wymagała zapewnienia szkołom, nauczycielom i uczniom dostępu do sprawnej infrastruktury technicznej, w tym niezbędnego sprzętu oraz innowacyjnego oprogramowania.

Aby zapobiec wykluczeniu cyfrowemu uczniów i ułatwić pracę nauczycielom, Samorząd Województwa Mazowieckiego stworzył projekt, dzięki któremu możliwe było doposażenie aż 552 szkół w urządzenia multimedialne niezbędne do prawidłowego funkcjonowania placówek. Oprócz sprzętu szkoły otrzymały też oprogramowanie edukacyjne, e-podręczniki i programy szachowe.

Nowoczesne wyposażenie szkół pozwoliło poprawić jakość pracy nauczycieli, nie tylko w okresie nauki zdalnej, ale również teraz, kiedy zajęcia odbywają się stacjonarnie. Uczniowie otrzymali wsparcie, dzięki któremu nauka stała się ciekawsza, bardziej przystępna i dostosowana do potrzeb. Szkoły w całym regionie miały szansę stworzyć bardziej przyjazne i nowoczesne warunki nauki.

Dzięki realizacji projektu, Samorząd Województwa wsparł również samorządy lokalne, które stanęły przed koniecznością wydatkowania dodatkowych środków na doposażenie podległych im placówek. W subregionie ciechanowskim wsparciem zostało objętych łącznie 67 szkół, zarówno podstawowych, jak i średnich. Sprzęt trafił przede wszystkim do placówek wykazujących największe potrzeby w zakresie wyrównania szans edukacyjnych uczniów.

Dzięki sprawnemu wykorzystaniu środków unijnych udało się w dużej mierze zniwelować różnice w nauczaniu w każdym zakątku naszego regionu i zapewnić dzieciom z całego Mazowsza równe szanse i równy dostęp do systemu edukacji. Sprzęt, który otrzymały szkoły w ramach projektu, będzie służył uczniom i nauczycielom w kolejnych latach.

Samorząd Województwa Mazowieckiego realizuje projekt dofinansowany z Funduszy Europejskich pn. „Mazowiecki program przygotowania szkół, nauczycieli i uczniów do nauczania zdalnego”. Wartość projektu (ogółem): 80 624 303,30 zł, dofinansowanie projektu z UE: 61 624 333,56 zł.
Więcej informacji o projekcie na stronie www.zdalnie-na-mazowszu.pl

Jaki dzień na świętego Marcina, taka będzie cała zima

Moje zapasy na zimę

Kult św. Marcina (imieniny obchodzone są 11 listopada) dość szybko zadomowił się w Polsce. Niegdyś ten dzień był ważną datą w kalendarzu liturgicznym i obrzędowym. Do dziś pozostaje popularnym świętem (poza oczywiście Świętem Niepodległości).

Święty Marcin żył w IV wieku, najczęściej przedstawiany jest jako biskup na pastorałem lub jako rycerz na koniu w nawiązaniu do legendy, w której oddał ubogiemu żebrakowi połowę swojego płaszcza. Przed laty w dniu św. Marcina stosowany był zwyczaj jedzenia gęsiny. Już stare przysłowie ludowe mówiło, że

Stynne rogale świętomarcińskie kiedyś można było kupić jedynie w Poznaniu i Wielkopolsce dzisiaj już w całym kraju

„Na świętego Marcina lepsza gęś niżli zwierzyzna”. Drugie z powiedzeń nawiązywało do zmiany pory roku, bo formuła „Na świętego Marcina zima się zaczyna” oznaczało nic innego jak początek zimy. Z opowiadań starszych mieszkańców wsi można usłyszeć, jak to cały dom wstawał wcześniej rano 11 listopada i sprawdzał, czy aby św. Marcin nie przyjechał na siwym koniu (szukanie szronu na trawie). Jeśli ten pojawił się wróżyło to srogą zimę.

W tradycji ludowej 11 listopada był bardzo ważnym dniem w roku pracy. To właśnie wtedy w związku z zakończeniem prac polowych następowało rozliczenie z pracownikami sezonowymi. W przeszłości w całej Polsce przed dniem świętego Marcina trzeba było zakończyć wszystkie roboty w polu. Nie wypadało też wykonywać żadnych prac gospodarczych w ziemi. Bo ta - jako rodzicielka - powinna przez zimę odpoczywać. Powiadano, że ziemi nie należy niepokoić, tj. kopać, grabić, rozrzucać nawozu itp., bo w przeciwnym razie może w następnym roku nie wydać plonów.

W dniu świętego Marcina po raz ostatni, przed zimą, wypuszczano bydło na pastwisko. Do tego dnia rybacy powinni również zakończyć swoje połowy.

Dziś dzień św. Marcina popularny jest zwłaszcza w Wielkopolsce. W Poznaniu przygotowuje się m.in. słynne rogale świętomarcińskie. W pozostałych miejscach zwyczaj uczciwania oraz zakańczania prac rolniczych powoli odchodzi w zapomnienie wraz z tradycyjnym rolnictwem, a święty Marcin oddał dzień swojego patrona uroczystym obchodom odzyskania niepodległości.

Joanna Kiszurno, radna Rady Miasta Ciechanów:

- Jesień to szczególnie czas w ogrodach działkowych, kiedy to cieszymy się zbieranymi plonami i przygotowujemy teren do zimowego odpoczynku. Przebywanie w naturalnym środowisku, w słońcu, wśród przyrody, w ciszy, zawsze nastrajało mnie pozytywnie i wyzwało pokład pozytywnych energii. Dlatego też jako świeżo upieczona działkowniczka zachwyciła mnie możliwość stworzenia własnego ogrodu oraz uprawy warzyw i owoców według swojego pomysłu. Pierwsze doświadczenia w tym zakresie mniej lub bardziej udane mam już za sobą. Wiele nauki przede mną, ale i dużo satysfakcji. Lato i słońce w postaci owoców i warzyw zamykam w słoikach na długie i ciemne zimowe wieczory. W mojej kuchni powstają kompoty, soki, przeciera, kiszki, marynaty. Zimą przyjemnie jest otworzyć słoik z żółciutką dynią czy intensywnie czerwonym przecierem pomidorowym (który przyrządza perfekcyjnie mój mąż) i przypomnieć sobie, jak te warzywa dojrzewały w gorących letnich promieniach słońca. Bardzo dużą wagę przywiązuję do tego, co trafia na talerz w moim domu. Promuję zdrowy styl życia, więc własne ekologiczne warzywa i owoce są niezaprzeczalne. Soki czy kompoty owocowe warto dodawać do rozgrzewających herbat, które podane z imbirem, goździkami, cynamonem, cytryną i miodem nadają im wyjątkowy smak. A taka herbata wypita w dobrym towarzystwie miewa smak niepowtarzalny. Warzywa korzeniowe przechowuję w chłodnym miejscu przesypane ziemią bądź w domu obrane i zamrożone. Mrożenie pozwala zaoszczędzić sporo czasu, kiedy chcemy szybko przyrządzić potrawę. Zielone części np. natkę pietruszki, szczypior lub koper pokrojone również mrozę. Taki dodatek do potraw daje efekt zarówno wizualny, jak i smakowy. Jest przy tym cenny dla zdrowia. Życzę Czytelnikom i Czytelniczkom dużo zdrowia na nadchodzące zimowe miesiące i zachowania w sercu ciepłych promieni słońca do następnego pięknego lata. Gorąco Państwa pozdrawiam.

FOT. ARCHIWUM JOANNY KISZURNO

Piotr Budziszewski, prezes Fundacji „Miód i Malina”:

- Jesień 2023 roku to bardzo ciepłe dni i noce, w związku z tym raz, czy dwa wyjeżdżamy jeszcze na grzyby. Spacer w lesie to trochę wytchnienia i nabieranie sił przed zimą. Z ogrodu pospiesznie, w obawach przed przymrozkami, zabraliśmy dynię. Już pokrojona ze słoiczek będzie w zimę przypominać nam o kolorach jesieni. Buraczki, marchewki, pietruszka, por, seler, cebula, spokojnie leżą w spiżarni. Przesypane piaskiem w chłodzie nie tracą ani na urodzie, ani na wartości. Ostatnie rzodkiewki, brukselka, kapusta i ogórki zakiszone w wielkich glinianych garach. Zaglądam do spiżarni co sobotę, sprawdzam czy wszystko jest w porządku. Dziś przynoszę, co potrzebne zonie: kompot i powidlą... już wiem co będzie na śniadanie - przepyszne naleśniki z powidlami. Jeszcze dużo pracy w ogrodzie. Ostatnie jabłka, piękne, z czerwonym rumieńcem - Lobo i żółte jak słońce Kosztele. Ułożymy je w skrzyni w słomie żytniej, tak mogą być przechowywane nawet do kwietnia. Jeszcze winogrona. Duże słodkie grona wygrane w jesiennym słońcu dają nadzieję na dobre wino. Rocznic 2023 może być jednym z lep-

szych. Gąsiorki już czekają na nowy rocznik. Opróżnione wino z 2021 „covidowe” zastąpimy 2023 i chyba nazwę je „wyborczym”. I na koniec orzechy. Ich zapas jest bezcenny. To źródło tłuszczów, magnezu i żelaza. Wiewiórka też o tym wie i ściga się z nią, kto szybciej pozbiera te orzechy, które spadły. Ona ma jednak przewagę, jest zwinna na drzewie i pozbierała już ostatnie wiszące owoce. Za kilka dni zgrabianie liści i czekamy na zimę. Do zimy solidnie przygotowaliśmy się również i pszczoły. Pozapiealiśmy wszelkie zbędne szparki. Wyłotki uli zmniejszone do minimum. Zebrały się w kłęb i czekają na wiosnę. Jest to dla nich najtrudniejszy okres. Teraz są bezbronne a bezpieczeństwo może im zapewnić tylko czujny pszczelarz. Życzę wszystkim pszczelarzom i ogrodnikom dostatecznych zapasów, by starczyło ich aż do wiosny.

Joanna Stopczyńska, autorka książki „Herbaty ziołowe dla zdrowia i urody”, naturopata:

- Listopad to najlepszy moment na zbieranie potrzebnych korzeni roślin. Jeżówka purpurowa (Echinacea purpurea) jest naturalnym antybiotykiem i środkiem wzmacniającym, działającym odpornościowo i przygotowującym nas na późną jesień i zimę, na sezon infekcji. Można robić z niej herbatki albo nalewki, które stosuje się w małych ilościach kropelkowych, rozcieńczając je wodą, ale nie można jej stosować długo. Z korzenia prawoślazu, wykorzystywanego w syropach, też można robić herbatki, które, dla odmiany, działają wykrztuśnie. Kolejny korzeń, ważny dla sprawności mięśni, stawów i kości, to korzeń żywokostu, z którego robi się maść lub okłady w nagłych sytuacjach. Niewielu z nas zbiera korzenie i przygotowuje z nich herbaty, częściej zbieramy owoce.

Rośliną, w którą warto zaopatrzyć się na zimę, a właściwie w jej owoce, jest dzika róża. Zawiera mnóstwo witaminy C, składników i mikroelementów potrzebnych, by wzmacniać nasz organizm i chronić go przed chorobami i infekcjami. Możemy z niej zrobić herbatki, octy, nalewki. Dzika róża w moim domu stanowi obowiązkowy składnik oxiemelu, czyli fantastycznej mikstury wzmacniającej organizm. Dodaję różę do domowego octu jabłkowego lub z czarnego bzu, po czym dodaję rozgrzewające składniki takie jak: goździki, anyż, imbir, pieprz czarny, cynamon, czosnek,

FOT. ARCHIWUM JOANNY STOPCZYŃSKIEJ

ostrą papryczkę, czasem korzeń chrzanu. Po dwóch tygodniach, w czasie których należy wstrząsać naczyniem z miksturą, należy ją przeceścić, dodać łyżkę lub dwie miodu i mamy napój, który przyjmujemy profilaktycznie lub w czasie infekcji. Owoce dzikiej róży, dojrzałe i mięsiste możemy jeszcze pozbierać. Warto też przygotować kiszki na wzmocnienie flory jelitowej. Warto też pozwolić organizmowi na odpoczynek, którego potrzebuje więcej, gdy dzień jest krótszy i mamy mniej słońca.

Warto też przygotować się do zimy, robiąc herbatki. Polecam i te z jesiennych ziół, dodających energii jak wspomniana dzika róża, ale również jarzębina i rokitnik, kalina, dereń czy czarna bez. Polecam również herbaty przygotowane wcześniej, fermentowane wcześniej wiosną i latem; o jednych i drugich pisałam w swojej książce. Jesień to dobry czas na ich kosztowanie. Owocowe oddają zapach roślin i drzew, a ich aromat działa na endorfiny, nie pozwalając wdrzeć się jesiennej chandrze. A może jest to też działanie wyobraźni, która w dżdżysty, wietrzny i zimny, pozbawiony słońca dzień, wraz z kubkiem pachnącej łyżką czerstwej herbaty przenosi nas do wspomnień lata?

Katarzyna Kowalska, mieszkanka Ościslowa:

- Wraz z mężem prowadzimy małe gospodarstwo rolne w miejscowości, w której mieszkamy. Czynności związane z przygotowaniem przetworów na zimę zaczynają się już właściwie w okresie letnim. Wówczas zbieramy wszelkiego rodzaju owoce, aby robić z nich przetwory w słoikach. Oczywiście kluczowy jest sprawdzony przepis, najlepiej taki babci, który na półokrętnie kartce najpierw wykorzystywała nasza mama, a później sami otrzymaliśmy go w spadku. Domowe przetwory zawsze przypominają nam smaki dzieciństwa. Zaleta mieszkanki w pobliżu lasu jest możliwość niemal codziennych wypraw na grzyby, które później suszone na piecu opalanym drewnem

wykopywane z pól, te również stanowią zapasy w piwniczce. Od dwóch lat dopiero próbuję swoich sił w pieczeniu domowego chleba, namówiłam męża by również miał dla mnie ziarno na własną mękę. Zaleta takiego chleba wg przepisu babci jest to, że ma z pewnością dłuższy termin przechowywania no i aromat, który rozchodzi się po domu wypełniając każdy kąt podczas pieczenia jest niezastąpiony.

Agnieszka Pielat, Koło Gospodyń Wiejskich w Pilichówku:

- Gdy pogoda jest jeszcze piękna, może nawet zaskakująco piękna, i myśli się, przechadzając się po lesie w poszukiwaniu grzybów: „o co im wszystkim chodzi? Jesień/zima na wsi nie jest taka złą!”, to wtedy właśnie trzeba zrobić wszystko. Jeśli teraz nie zrobisz jakiegokolwiek pozostanie nieistotnej rzeczy, to później może się okazać, że trzeba stać po ciemku w śniegach i zgrabiaćmi rękami otwierać jakieś ciężko dostępne miejsce. Zapasy na zimę – to jedna z tych rzeczy, o których się słyszy od starszych i kiwa z pobłażaniem głową. Bo... serio? W XXI wieku? Okazuje się, że serio. W dobie Zabki pod każdym oknem w mieście trudno nie mieć co jeść. Na wsi natomiast do najbliższego sklepu jest kilometr drogi, a do takiego

lepiej zaopatrzonego marketu Dino jest 7 km, czasem jest brzydka pogoda, czasem się po prostu nie chce lub nie ma się czasu na taką wyprawę, więc lepiej mieć coś w domu na wszelki wypadek. Jakoś tak wyszło, że od kiedy otworzyliśmy w naszej miejscowości Koło Gospodyń Wiejskich, to i u mnie narodziła się jeszcze większa chęć kulturowania tych starych dobrych praktyk i tradycji kulinarnych, szafki zaczęły się zapelniać ogórkami czy przecierami, ale bez jakiegokolwiek specjalnego rozmysłu. Myślałam, że może będą dla gości i o nich zapominałam, do momentu aż dopadłam do przydomowej piwniczki. Innym razem koleżanka dała mi w prezencie worek ziemniaków z ekologicznej plantacji, co uznałam za uroczyste, ale zbyt duże, bo nie jadłam zbyt dużo ziemniaków. Do czasu aż w chłodny wieczór nie naszła mnie ochota na kartacze...

RK

Ewa Chodziutko, emerytka ze Stupska:

- Zawsze poświęcałam dużo czasu na przygotowanie przetworów do zimy. Od kilku miesięcy jestem już na emeryturze, mam zatem więcej czasu. Wykorzystuję to co rośnie w moim ogrodzie i przetwarzam na zimowe zapasy. Zaczynam już w czerwcu, ponieważ wtedy pojawiają się czerwone porzeczki, które stanowią doskonały składnik na nalewki. Święte, klarowne, eleganckie, w bajecznym kolorze. Z truskawek robię własne dżemy. Kiedy dojrzewają śliwki lipcówki (podobne do węgierek) również przygotowuję dżemy i powidlą. Wspaniałe są jagody, które uwielbiają moje wnuczki do ryżu, i które są także świetnym środkiem

leczniczym. Wiśnie to także dżemy i soki. Z ogórków robię tzw. krokodylki, konserwowane, kiszane i pikle. Kiedy pojawia się rabarbar wycieram nalewkę rabarbarową na miodzie. Kukinia z kurkumą w słoikach – niezastąpiona. Grzyby - suszone i marynowane w occie. Nie sposób pominąć rajskich jabłuszek, kilka słoików robię w occie, a te słodko-kwaśne są najlepsze do czarniny (z ogonkami). Moje warzywa leżą w piwnicy, mniejsze w małych porcjach w zamrażalniku. Poszatkowane czekają na swoją kolej, wszystko ekologiczne. Wszystko z własnej działki. To jest tak około 150 słoików, no i zimą wszyscy bliscy przybywają do babci i wracają do domów ze słoikami, pełnymi owocowych rarytasów.

ES

Wiesław Wikliński, rolnik i gospodarz z Pomorza w gminie Opinogóra:

- Jesień to czas, gdy przygotowuje się gleby do wysiewu roślin ozimych. To ważny moment i dokładnie należy pilnować terminów, ponieważ tylko wtedy będzie można uzyskać odpowiednie plony. Jesienią wykonuje się również prace polegające na nawożeniu; podłóżę po zebranych uprawach przekopuję się, zasilając obornikiem lub kompostem. Zgodnie z wytycznymi można było to zrobić do 1 listopada.

W gospodarstwie, które prowadzimy wspólnie z synem i zięciem uprawiamy przede wszystkim pszenicę, rzepak, buraki i trochę kukurydzy. Nie było to zły rok jeśli chodzi o plony - jak to się mówi - „nie ostatni”. Wszystko zostało magazynowane, część plonów sprzedana.

Problemem, z którym od jakiegoś czasu zmagają się polscy rolnicy to niskie ceny na skupach. Odbiorcy, niestety, wykorzystują swoją pozycję do wymuszania na rolnikach niższych cen. Brakuje tam transparentności. Gdy patrzymy później na wysokie ceny produktów w sklepach, to zastanawiamy się: skąd one się biorą?

erem

Joanna Wirszewska, KGW w Sarbiewie „Sarbiewianki”:

- Po co robimy zapasy na zimę? Bo cenimy smak i tradycję. Niezależnie od faktu ile mamy lat, przygotowujemy przetwory na zimę. Chęć przygotowania zimowych zapasów, wykorzystania dobrodziejstw natury i „zamknięcia” w słoikach, powiązana jest z miejscem, w którym mieszkamy. Najczęściej zapasy przygotowujemy z własnych plonów zebranych w przydomowym ogrodzie lub na działce, a część kupujemy w sklepach, na bazarach i targowiskach. Chętnie również wykorzystujemy dary od naszych bliskich. Zimowe przetwory to kwestia tradycji i przyzwyczajenia. Ważnym powodem ich wykonywania jest możliwość dzielenia się własnoręcznie przygotowanymi produktami z rodziną lub przyjaciółmi. Jakże inne są walory smakowe domowych przetworów, które są nie do zdobycia w sklepach. Coraz bardziej zwracamy uwagę na wartość odżywczą oraz smakowe produktów, które spożywamy – domowe roboty przetwory zawierają nie tylko naturalne składniki, ale przede wszystkim to tradycja przepisów przekazywanych z pokolenia na pokolenie. Samodzielnie przygotowane przetwory, w odróżnieniu od niektórych gotowych produktów sklepowych, nie zawierają konserwantów, czy sztucznych barwników. My sami decydujemy, ile cukru dodamy i jakich składników użyjemy. Jednym z ulubionych przysmaków ze słoika są kiszane ogórki. Są też dżemy i konfitury, marynowane grzybki. Jednak najczęściej przygotowywanymi specjalami są soki, syropy, no i oczywiście nalewki. Takie przygotowywanie przetworów wynika często z potrzeby kontynuowania rodzinnej tradycji. Mimo wszystko jednak robimy to z przyjemnością – przygotowywanie przetworów traktujemy jako sposób na odpoczynek i odskocznik od codzienności. Większość z nas, którzy przetworów nie robią, wskazuje jako powód brak czasu. Czas jest rzeczywiście mocnym determinantem, czasem łatwiej nam pójść do sklepu i zrobić zakupy. Drugim elementem, dla którego nie robimy przetworów, jest to, że nie mamy takich tradycji rodzinnych. Zupełnie inaczej podchodzą do tego rodziny, które od lat, od pokoleń dbają o to, żeby te słoiki własnej roboty stały na półkach. Trzecia kwestia jest bardzo prozaiczna, a mianowicie brakuje nam miejsca na przechowywanie słoików.

RK

Podsumowanie z pierwszej ręki

Rozmowa z **Konradem Wojnarowskim**, Radnym Województwa Mazowieckiego

Jesteśmy po wyborach. Dotychczasowa opozycja ma szanse na przejęcie władzy. Jakie są pana wrażenia po wyborach? Czy wyniki przełożyły się na oczekiwania Trzeciej Drogi i PSL-u?

Wybory dla naszej formacji potoczyły się na miarę naszych oczekiwań, a ponad 14 procent w skali kraju, to duży sukces. Przypomnę, że sondaże przed wyborami dawały nam 10 do 12 procent. Cieszę się, że Trzecia Droga zmierza do zawiązania koalicji z pozostałymi formacjami demokratycznymi. Cieszy mnie też, że mój wynik – prawie 5300 głosów przyczynił się do dobrego wyniku ugrupowania. To jest olbrzymi kapitał społeczny, tym bardziej, że uzyskany w wyborach parlamentarnych, które są trochę inne od samorządowych. Postaram się spożytkować go przy wykonywaniu mandatu radnego sejmiku.

Jakie były pana osobiste oczekiwania, jeśli chodzi o te wybory?

Kandydowałem oczywiście z myślą, że uda się zostać wybranym, ale jestem też realistą. Wiedziałem, że biorąc pod uwagę, iż mieliśmy jeden mandat w okręgu w poprzednich wyborach, to w tych, jeżeli byłoby dwa, uznałoby się to za sukces. Kandydowałem z pozycji piątej, więc nie łatwej, bo zazwyczaj to jedynka, dwójka, czy trójka są najbardziej promowane, jeśli chodzi o głosy. Mam też swoje przeświadczenie, że każdy głos oddany na mnie, to właśnie konkretnie na mnie – na konkretne nazwisko, na osobę i oczywiście na formację. To jest czwarty wynik na liście i w sumie jeden z największych. Myślę, że ta praca samorządowa, którą wykonujemy w sejmiku województwa również zapoczątkowała. Większość moich głosów otrzymałem z powiatu mławskiego, z którego pochodzę. Wywodzę się z miejscowości Nosarzewo Borowe, w gminie Szydłowo, ale całe dzieciństwo spędziłem w gminie Szreńsk, gdzie ojciec był nauczycielem i wójtem gminy przez długie lata.

Co pan powie na temat początków swojej społecznikowskiej działalności? Skąd taki kierunek działań?

Myślę, że to wszystko wzięło się z tradycji rodzinnych, m.in. przez osobę ojca, który jest prezesem strażaków w powiecie, później był starostą mławskim. Ja nauczony dobrym przykładem, zaangażowałem się w sprawy społeczne i samorządowe. Nawiązałem współpracę z marszałkiem Adamem Struzikiem, byłem jego asystentem i myślę, że przez to udało się podjąć wiele spraw nie tylko na terenie powiatu mławskiego, ale także ciechanowskiego i ościennych.

Jak ocenia pan apel Donalda Tuska, żeby ludzie głosowali też na inne ugrupowania, ewentualnych przyszłych koalicjantów, nie tylko na Koalicję Obywatelską, co przecież mogło zaowocować tym, iż Koalicja otrzymała mniej głosów?

Faktycznie, ten apel miał miejsce. Część ludzi mogła myśleć, że Trzecia Droga może zabraknąć głosów do progu wyborczego, stąd biorąc pod uwagę hasło, że albo Trzecia Droga, albo trzecia kadencja PiS-u, ludzie mieli świadomość, że program i to co będziemy chcieli realizować w kadencji, świadczy o nowej jakości w polityce. Myślę, że z myślą o budowie wspólnoty, żeby antagonizmy, które są w społeczeństwie zwalczać i budować, ale na odpowiednich fundamentach. To po pierwsze, a po drugie przeświadczenie części wyborców, może także z innych ugrupowań, że właśnie Trzecia Droga może zabraknąć głosów i że może się to się przełożyć na kolejną kadencję PiS.

Czym zajmuje się pan, jako przewodniczący Komisji Promocji Województwa Mazowieckiego i Współpracy Zagranicznej? Czym zajmuje się komisja? Czy Mazowsze jest atrakcyjnie turystycznie?

Teraz, po wyborach mogą być w komisjach pewne przetasowania. Mamy podpisanych wiele umów partnerskich w Europie i na świecie, prowadzimy na bieżąco wymianę informacyjną, gospodarczą. Opiniujemy wiele projektów, chociażby Strategie Rozwoju Turystyki, czy kultury, budujemy programy, które pozwalają wypełniać te przestrzenie. Mazowsze jest bardzo atrakcyjne turystycznie. Pokazały to zdecydowanie nasze Mazopikniki, których było do tej pory 15. Jest to doskonały przykład tego, jak można się zintegrować, jak pokazać nasze Mazowsze, także od strony instytucjonalnej, bo było wiele stoisk - szpitala, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, Koła Gospodyń Wiejskich, różnego rodzaju wystawcy – wszyscy zaistnieli także w przestrzeni medialnej. To naprawdę jest dobry pomysł i promocja regionu. Nasze Mazopikniki organizowaliśmy w mniejszych miejscowościach, ponieważ wielu turystów odwiedza głównie Warszawę. Mazopikniki są zachętą, żeby odwiedzać część pozametropolitalną, która jest niezwykle ciekawa.

Dostaniemy środki z KPO?

Te środki już powinny dawno u nas pracować. Jesteśmy trochę taką czarną dziurą na mapie Unii Europejskiej. Wykorzystanie KPO, to są i inwestycje i reformy. To szanse dla energetyki, postawienie na OZE, co oznacza mniejsze rachunki za prąd, czy też komponent popandemiczny, dotyczący ochrony zdrowia, w który trzeba zainwestować. Dla mnie jest niezrozumiałe czemu rząd prowadził i prowadzi cały czas grę, że jest samowystarczalny i on tego KPO nie chce. Społeczeństwo pokazało, biorąc pod uwagę frekwencję wyborczą i przewagę głosów opozycyjnych, że ludzie nie chcą takiej polityki. Myślę, że tu dialog z Unią Europejską jest ważny. Oczywiście proces ten nie będzie łatwy, trzeba pewne rzeczy naprawić, chociażby kwestie związane z praworządnością, ale myślę, że uda nam się w odpowiedni sposób przeprowadzić ten proces. Ważne, jest żeby środki z KPO były jak najszybciej odblokowane.

Moim zdaniem, jedną z ważnych rzeczy do uporządkowania są media publiczne, telewizja, żeby TVP zaczęło przekazywać rzetelne informacje. Bo dziś, kto ogląda też inne stacje, ma się wrażenie, że żyjemy w dwóch różnych światach.

Myślę, że jest to jeden z priorytetów. Sam tego doświadczam, będąc czasami w telewizji publicznej. Tam o pluralizmie nie można mówić, bo takowego nie ma. Niestety społeczeństwo przez te 8 lat zostało bardzo mocno zmanipulowane wieloma kłamstwami, a ordynarny język jaki prowadzi się w mediach publicznych później przekłada się na relacje i na wiele innych spraw. Wiadomo, że nie można tego odwrócić o 180 stopni, bo nie o to chodzi, ale jeżeli uda się to poukładać w odpowiedni pluralistyczny sposób, podobnie jak instytucje państwa, choćby te związane z sądownictwem i praworządnością, to myślę, że część ludzi przejrzy na oczy i dojdzie do

wniosku, że to nie jest tak, jak było do tej pory przedstawiane. Media nie mogą być tubą takiej czy innej partii, muszą patrzeć na ręce także rządowi. A jak można mówić o patrzaniu rządowi na ręce w przypadku TVP przez ostatnich 8 lat? To była raczej współpraca i wiele powiązanych interesów poszczególnych dziennikarzy z władzą, a nie budowanie państwa opartego na trójpodziale władzy. Media powinny być tzw. czwartą władzą przysłowiową, dbającą o interes obywatela i o to, żeby sprawy były pokazywane takimi jakimi są, a nie takimi jakimi sobie życzy taka czy inna partia.

Ciągle słyszymy o utracie przez Polskę suwerenności, czy współpraca z Unią Europejską lub innymi krajami musi oznaczać utratę suwerenności?

Wręcz przeciwnie, to właśnie świadczymy o naszym głębokim patriotyzmie i suwerenności w kontekście tego, że dbamy o nasze sprawy będąc w dobrych relacjach wewnątrz Unii Europejskiej, wewnątrz NATO, czy biorąc pod uwagę politykę globalną. Żyjemy dziś w globalnym świecie i pełnym zagrożen z różnych stron. Przykładem jest sytuacja za wschodnią granicą, nie wiadomo co zdarzyłoby się, gdyby Polska nie była w sojuszach. Ja nie założę się, czy nie mielibyśmy wjazdu jakiegoś czołgu, czy samolotu rosyjskiego. Są one tuż za naszą granicą. Myślę, że taki mądry patriotyzm jest też potrzebny, żeby pokazywać ludziom, że wspólna Europa jest po to, żeby budować wspólnotę opartą na suwerennych państwach. Natomiast w sprawach, w których państwo ma problemy, żeby wspólnie im zaradzać. Po to wstąpiliśmy do Unii i po to też jesteśmy jednym z największych beneficjentów. Cały czas jednak jesteśmy tym „goniącym”, jeśli chodzi o poziom produktu krajowego brutto na mieszkańca i myślę, że jeszcze przez jakiś czas będziemy mieli z tym do czynienia. Jesteśmy nie tylko jednym z największych beneficjentów, ale też bardzo ważnym partnerem, biorąc pod uwagę naszą sytuację geopolityczną. Dzisiaj musimy skończyć z przekłamaniami, które trafia do opinii publicznej, o jakiejś wyimaginowanej zmianie traktatów, która miałaby nas pozbawić suwerenności. Pewne rzeczy trzeba oczywiście redefiniować, ale to wszystko dzieje się za zgodą państw konkretnych parlamentów narodowych. Przecież my jako Polska nie jesteśmy oddzielnym bytem, jesteśmy częścią Unii Europejskiej.

Czy ktoś mówił o jakiejś utracie suwerenności przed rządami PiS? Wiadomo, że są różni politycy i pewnie różne mają podejścia do wielu europejskich spraw, ale po to jesteśmy jednym z wielu krajów w Unii, żeby pewne rzeczy rozwiązywać na niwie Parlamentu Europejskiego, czy Rady Europejskiej. Przecież Rada Europejska składa się ze wszystkich szefów rządów albo szefów państw i tam omawiane są najważniejsze kwestie. W UE jest również wiele mniejszych krajów od Polski, które też mają swoje cele. Myślę, że po to jest ta wspólnota, żeby prowadzić dialog i też umieć tworzyć te wszystkie polityki, na zasadzie pewnej pomocniczości, solidarności i wartościach europejskich, z którymi wchodziliśmy do Unii i które naród poparł.

Jakie jest pana stanowisko wobec przyjmowania lub nie uchodźców? Czy to, że w Polsce już jest tak wielu uchodźców z Ukrainy może mieć tu znaczenie?

To na pewno stawia nas w innej sytuacji, jesteśmy bowiem najbliższym sąsiadem, najbardziej zaangażowanym w pomoc. Problem Ukrainy na pewno stawia nas w sytuacji takiej, że my jednak pewną rolę spełniamy w tym zakresie i nie możemy być obciążeni dodatkową relokacją.

Jeśli chodzi o kwestie migracji, jest to nierozwiązany problem. W 2013-2014 roku był największy napływ uchodźców z różnych przyczyn - klimatycznych, związanych z wojną, teraz mamy kolejny konflikt izraelsko-palestyński, na pewno pojawi się problem uchodźczy. Prawdopodobnie to też przełoży się na ruchy migracyjne. Ten problem nie został rozwiązany na poziomie europejskim i tym bardziej, na poziomie naszego kraju. Rząd w tej kwestii co innego mówi i co innego robi, nie jest uczciwy wobec społeczeństwa.

Jest to zatem pole do rozmów. Jeśli jednak nie ma się zdolności negocjacyjnych i nie chce się rozmawiać... Biorąc pod uwagę to, że mamy wolne granice w Unii Europejskiej, to mur między jednym, a drugim krajem Unii nie rozwiąże problemu. To muszą być rozwiązania systemowe.

Wierzę, że nowy rząd, który powstanie, będzie nie tylko na tym polu negocjacyjnym, ale też mając dobrą wolę, jeśli chodzi o rozwiązywanie problemów, stał na wysokości zadania i je rozwiązywał.

Chcemy być krajem bezpiecznym, bez nielegalnych imigrantów, którzy będą napływać do Europy z przyczyn demograficznych, klimatycznych, geopolitycznych, zatem jest to duży problem do rozwiązania. Potrzeba wiele mądrych głów, żeby nad tym się pochylić.

Od czego trzeba zacząć, aby uporządkować to co poszło w niewłaściwym kierunku przez ostatnie 8 lat?

Najpierw trzeba zacząć od prokuratury, czyli uporządkować to co się stało w ostatnich latach. Zarówno sprawy polityczne jak i gospodarcze. To jest wielomiesięczna praca. Posprzątanie tego bałaganu zajmie sporo czasu. Trzeba doprowadzić, aby na czele prokuratury nie stał czynny polityk i to jeszcze tak skrajny, tak negatywnie wyrażający. Prokuratura musi być niezależna, prowadzona przez niezależnych prokuratorów. Co do ministra sprawiedliwości - powinien być rozdział, bo polityk będący prokuratorem, mający wpływ na różnego rodzaju postępowania – to jest to co w tej chwili mamy – jednoladztwo. Jeszcze sądy próbują się bronić i myślę, że się obronią. Spróbujemy to odbudować. Niwelować błędy, które kiedyś być może były popełniane i pokazać, że pluralizm i trójpodział władzy są bardzo ważne.

Ludzie wymagają tego, żeby to było robione. Tak też było postulowane w kampanii wyborczej wg programów politycznych. Żeby to jednak wszystko zrobić muszą być narzędzia – ministerstwa, czy różnego rodzaju instytucje, które będą wdrażać w życie uchwalane kwestie, przy dobrej współpracy z parlamentem i z całym zapleczem. A mijamy to na uwadze, jak bardzo upolitycznione to wszystko zostało, chociażby służba cywilna, przecież dzisiaj nie ma egzaminów, nie trzeba mieć wykształcenia, żeby być urzędnikiem, nie mówiąc już

o misjach z dyplomatycznych. Państwo zostało sprowadzone do roli wydmuszki. Żeby to uporządkować trzeba dużo czasu, przynajmniej część kadencji.

Myślę, że duża część społeczeństwa właśnie chce tego oczyszczenia, tej naprawy. Nie tylko kwestii związanych z trójpodziałem władzy, ale też i z finansami publicznymi, z relacjami z Unią Europejską, z problemami społecznymi, czy w obszarze działalności gospodarczej, czy to jednoosobowej, czy spółek prawa handlowego, w sprawach ochrony zdrowia, czy energetyce, to wszystko jest jak system naczyń połączonych. Przy dobrej współpracy i przy mądrych ludziach myślę, że jest to wszystko do ułożenia.

Jest pan w składzie doradźnej Komisji Sejmiku Województwa Mazowieckiego do spraw CPK. Czy powinien powstać ten port? Czy budowa powinna być kontynuowana?

Tę komisję zawiązaliśmy po to, żeby przyglądać się spółce do spraw CPK, która została powołana przez rząd, tak naprawdę do prania pieniędzy. Spółce, która finansuje różnego rodzaju umowy czy kontrakty i pensje ludzi, którzy za nic nie odpowiadają. Nie jest także prowadzona w sposób odpowiedni, bo nie dość, że próbuje się pozbawić majątków te osoby, które gdzieś tam na linii się znajdują, to jeszcze nie potrafi prowadzić dialogu z tymi ludźmi, zgodnie z przepisami i konstytucją. Ten majątek potencjalnie utracony powinien być odpowiednimi środkami, czy w inny konkretny sposób zastąpiony. To jest nieudana inwestycja, podobnie jak z Ostrołęką, gdzie dwa miliardy złotych poszły w błoto i tu jest podobnie. Myślę, że CPK w tej formie nie ma szans, żeby było kontynuowane. Jest zbyt wiele protestów społecznych, jest zbyt wielu ludzi oburzonych, zbyt wielu ludzi wysiedlonych zwyczajnie, ot tak. Przecież kończyło się samobójstwami na tym terenie, no bo człowiek, który z dnia na dzień jest pozbawiony wszystkiego, a w zamian nie otrzymuje nic, tylko ma obiecanie, że dopiero coś dostanie, może się załamać. To jest pozbawienie własności prywatnej. Ta inwestycja jest postawiona na głowie i nie może być kontynuowana w taki sposób. Myślę, że ten projekt, jako taki CPK nie ma racji bytu.

Uważam, że trzeba inwestować w lotniska regionalne. Rząd blokuje finansowanie Modlina. Zmienimy to. Lotnisko jest bardzo potrzebne dla regionu i trzeba w nie inwestować, ale niestety rząd to blokował na pewnym etapie, po to, żeby pokazać, że idea gigantomanii z ich strony, to właściwy kierunek. Ale jeżeli coś się chce robić, to trzeba to robić z głową, uczciwie i rzetelnie.

Jakie teraz aktualnie na Mazowszu są najważniejsze inwestycje?

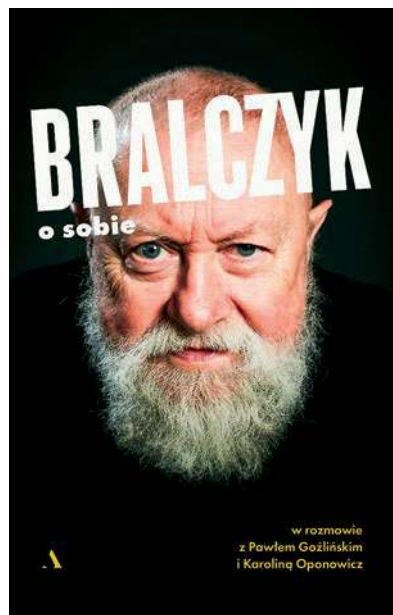
Teraz jesteśmy przed uchwaleniem nowego budżetu, mamy sesję listopadową i będziemy kontynuować te wszystkie programy wsparcia, które mamy w tym roku, a było ich około 20. Już trwają nabory po to, żeby mądrzejsze o doświadczenia samorządy zdążyły te inwestycje zrobić i później rozliczyć. Nie wiem jaka będzie sytuacja finansowa, czy budżetowa w przyszłym roku, ale jeśli chodzi o Samorząd Województwa myślę, że jest stabilnie, jeśli chodzi o te programy. Lada moment będzie rozpisany przetarg na budowę obwodnicy zachodniej Mławy. Część środków na tę inwestycję, będą to środki unijne.

Są planowane inwestycje związane z koleją, m. in. dojazd do lotniska w Modlinie, ale też bardzo ważne - bazy utrzymania w Radomiu i Sochaczewie. Będziemy inwestować w kulturę i w ochronę zdrowia. Wiem, że prezydent Ciechanowa ma sporo planów i z pewnością będzie się zwracał o pomoc finansową. Trzeba zatem składać wnioski i porozumiewać się, być w dialogu, przekazywać sobie informacje, kiedy, gdzie, na co. Tak to wygląda w pracy samorządowej. Ważne jest, żeby rozmawiać i robić to, czego oczekują mieszkańcy. Tak lokalnie, ale też w skali ogólnopolskiej, jeśli chodzi o kwestie strategiczne, bo tu jest pracy co niemiara.

Rozmawiała
EWA STANGRODZKA-KOZŁOWSKA

Z życia prowincyi (8) Listopad

Prowincja ma to do siebie, że jej tempo życia jest naturalnie spowolnione. Dlatego metropolia często zwraca się w jej stronę, żeby dać sobie trochę luzu i odpuszczać – przynajmniej czasowo – codzienną pogoń za dobrami materialnymi. Ale co nas tam czeka? Na ogół, panuje opinia, że są to dobra naturalne, jak ogródek, las, może jezioro, słowem – nieskażona przyroda, która koi nam skołataną nerwy, przywraca wiarę w swojskość i doładowuje akumulatory. Takiej właśnie wiary nabyłem w pierwszy listopadowy weekend, kiedy postanowiłem odciąć się od świata (czytaj: Internetu) i zrobić coś dla siebie, tj. dla umęczonej codziennością psychiki, czyli po prostu – odreagować.

Na pierwszy ogień poszła książka. Wybór był trudny, bo leżało ich kilka na stole, ale „Bralczyk o sobie” (W rozmowie z Pawłem Goźlińskim i Karoliną Oponowicz, Agora, 2023) był bezkonkurencyjny i złapałem za nią w ciemno, mimo ponad czterystu stron czekającej mnie lektury. Jedną kawę za drugą, które piłem pochłonięty zgłębianiem tego wywiadu-rzeki, niezbicie przeczytałem doświadczeniu tej oczekiwanej naturalności przez owiniętego w koc faceta na leżaku. Ale warto było, bo Bralczyk szczerze i bezpartonowo ujawnia szczegóły swojej drogi życiowej, począwszy niemal od niemowlęcia, przez szkoły i uniwersytety, aż do różnych meandrów i szczybli kariery zawodowej, do chwili obecnej – nie omieszkuje wtajemniczać nas w swoje życie osobiste. Przypomnę tylko w skrócie – i to uszczupliwie – że we własnych słowach rozmówcy, w różnych okresach, okazuje się on być czerwonym, anty-klerykiem (może nawet antyko-

ścielnym) i do tego pijakiem, a także – w pewnym sensie – sprzedajnym, co wydało się dopiero później. Przy czym, nie zmienia to faktu, że czytając czujemy do profesora nieklamana sympatię, a wielu wypadkach – szczerze uznanie.

Własny komentarz mam dwójki. Po pierwsze, poważnym mankamentem Mistrza, a zatem i książki, są zdania zaczynające się od „I”. Zaczęłam je nawet liczyć, ale doszedłem do setki i zajął się. Pomyślałem, że dobrze jest, chociaż, iż nie zaczynają się na „Ji”, jak mówiła sąsiadka mojej mamy i pewna znajoma aktorka. Druga uwaga jest czysto profesjonalna i jeśli ktoś nie jest z odpowiedniej branży, z pewnością ten szczegół przeoczy. Chodzi o polski odpowiednik angielskiego określenia poczty elektronicznej. Bralczyk twierdzi, że nigdy nie wysłał żadnego e-maila, lecz wysyła mejle i koniec. Ja natomiast, od roku 1989, kiedy zdarzyło się to po raz pierwszy, przeciwnie, całe życie wysyłałem i otrzymywałem e-maile, choć teraz – po prostu dla świętego spokoju – otrzymuję i wysyłam maile, ale w życiu nie skążę się mejlem, tak jak nie skążę się tajbrekiem, pisząc po prostu

tie-break. Książkę z wywiadem, jasne że wszystkim gorąco polecam. Chcieliście Bralczyka, no to go macie.

To było w piątek, grubo po północy, i ciągnęło się do soboty nad ranem, tak że musiałem tę przygodę z Bralczykiem odespać. Ale po odpoczynku, mogłem udać się w sobotę wieczorem na mecz piłki ręcznej ciechanowskiego Juranda z przeciwnikiem z Zamościa. Odżyły we mnie atawistyczne skłonności do gier zespołowych i wiernie przesiedziałem cały mecz w sali wypełnionej do ostatniego miejsca, pękającej wręcz w szwach, dopinując lokalną drużynę. Trzeba przy tym koniecznie zaznaczyć, że nie był to zwykły, tuzinkowy mecz, lecz chyba pierwsze spotkanie w nowo odremontowanej hali z nawierzchnią spełniającą warunki umożliwiające prowadzenie spotkań na centralnym poziomie krajowym i międzynarodowym.

Właśnie słowo „centralny” jest tu kluczowe, bo w bieżącym sezonie Jurand występuje w Lidze Centralnej piłki ręcznej, która jest tylko o poziom niżej od Superligi. Nie pamiętam, aby w ostatnich kilkudziesięciu latach, w jakimś sporcie oprócz podnoszenia

ciężarów, ciechanowscy sportowcy zaszli tak wysoko. Same nazwy współzawodniczących w tej lidze klubów, z którymi przychodzi się zmierzyć, jak obecny lider tabeli, Śląsk Wrocław, czy wicelider, Pogoń Szczecin, mówią za siebie. Powinno więc do nas – jako mieszkańców – dotrzeć, że jest szansa, aby ktoś poza Mazowszem to zauważył. Doce-

mogli swobodnie i prawie bezkarnie grasować po strefie obrony Juranda, bez szans na ich zatrzymanie. Sprzyjało temu dość kontrowersyjne wysunięcie jednego obrońcy do przodu, prawdopodobnie w celu przechwytywania podań przeciwnika, co kilka razy się udało, ale powodowało więcej zagrożeń dla własnej bramki. Po trzecie, wreszcie, co też było wyraźnie widać z trybuny, nawet jeden raz w całym meczu nie wykorzystano żadnego skrzydłowego! Po prostu, nigdy nie otrzymali oni podania, bezczynnie stojąc na swojej pozycji. Pozostawało to w jaskrawym kontraście z grą przeciwników, którzy zaliczyli sporą część bramek zdobytych właśnie przez skrzydłowych.

Klub z Zamościa odpowiada chyba randze Jurandowi, a samo miasto też jest z Ciechanowem – w wielu aspektach – porównywalne, ale na tym poziomie rozgrywek we współczesnym sporcie liczą się pieniądze, jak wiele można w klub zainwestować? Po tej pobieżnej, choć dość pozytywnej, obserwacji powiedziałbym, że drużynie Juranda zdecydowanie potrzebne jest wzmocnienie. Przydałoby się co najmniej dwóch lub trzech rośliwych piłkarzy, mierzących sporo powyżej 190 cm. Trzeba by w to sporo zainwestować, co przy obecnym budżecie klubu może nie być możliwe. Należałoby – i to szybko – zainteresować poważnego sponsora lub nawet dwóch, bo w przeciwnym wypadku pobyt w Lidze Centralnej może być krótkotrwały.

nił to, zresztą, Urząd Miasta oferując wsparcie klubowi i drużynie.

Emocje sportowe często biorą górę nad racjonalnym myśleniem, ale tym razem na chłodno oceniałem grę i umiejętności obu zespołów. Jurand przegrał różnicą dwóch bramek, mając szanse na wygraną, mimo że od początkowego prowadzenia 4:1 i stracie sześciu bramek pod rząd, przez resztę meczu zbliżał się już tylko do remisu, nigdy nie wychodząc na prowadzenie. Jakie mogłyby, więc, być przyczyny porażki? Widzę trzy techniczne i jedną organizacyjną. Po pierwsze, przeciwnicy byli silniejsi fizycznie. Kiedy patrzę na skład drużyny z Zamościa, co zresztą widać było gołym okiem na boisku, to uderza ich wzrost, dziesięciu zawodników ma powyżej 190 cm, a jeden z nich jest dwumetrowcem. Kiedy utworzą mur w obronie, trzeba niezłych sztuczek, żeby się przez to przebić. Chłopcy z Juranda są średnio 6-7 centymetrów niżsi, a to bardzo dużo, nawet przy lepszych umiejętnościach technicznych.

Druga przyczyna porażki, to nieszczelna obrona. Z poziomu trybuny widać było wyraźnie, jak przeciwnicy

Na koniec, muszę powiedzieć, że mimo całej sympatii dla drużyny i indywidualnych graczy, oraz przy niewątpliwie atrakcyjności akcji ofensywnych i defensywnych podczas całego meczu, może to być mój ostatni udział jako kibica w spotkaniach piłki ręcznej, przynajmniej w tej hali. Powodem jest niebotyczny i bezsensowny hałas płynący podczas meczu z głośników. Po zakończonej grze wyszedłem z hali głuchy. Ilość decybeli, jakimi częstował nas spiker przez megafony przekraczała moją – i nie tylko moją – zdolność absorpcji hałasu. Właśnie, nie była to żadna narracja tylko bezmyślny hałas. Taka głęboka prowincja. Zmniejszenie głośności o połowę nie tylko ochroni nas przed utratą słuchu, ale też wpłynie pozytywnie na czytelność przekazu. O ile przyjdę na następny mecz – a warto, bo 18-go listopada przyjeżdża do nas Pogoń Szczecin – to planuję przynieść miernik hałasu i zgłosić przekroczenie dopuszczalnego natężenia dźwięku do Sanepidu.

JANUSZ ZALEWSKI

Ciechanowscy sportowcy i trenerzy nagrodzeni

Jedenaścioro zawodników i dwóch trenerów otrzymało nagrody za osiągnięcia w ubiegłym roku wyniki sportowe. Wręczenie przyznanych przez Zarząd Powiatu Ciechanowskiego nagród odbyło się 6 listopada starostwie.

– Sport to wysiłek, integracja, sport to zdrowie i kształtowanie charakteru – powiedział starosta Jan Andrzej Kaluszkiewicz. Pogratulował sportowcom dotychczasowych sukcesów i nagród oraz życzył kolejnych osiągnięć. Gratulacje złożyli nagrodzonym również wicestarosta Marek Marcinkowski i sekretarz powiatu Monika Gwoździak.

Nagrody dla zawodników za osiągnięcia sportowe w sportach indywidualnych lub zespołowych oraz dla trenerów prowadzących szkolenie zawodników osiągających wysokie wyniki sportowe wynosiły 2 tys. zł dla każdego sportowca i trenera.

Marek Gugala, Marcin Ziółkowski, Szymon Ziółkowski oraz Patryk Bęben reprezentują Ciechanowski Ludowy Klub Sportowy „Mazovia”, odnosząc

Nagrodzeni zawodnicy i trenerzy z przedstawicielami powiatu

sukcesy w podnoszeniu ciężarów. Marcin Ziółkowski zdobył I miejsce w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży i III miejsce w Mistrzostwach Polski Seniorów. Jego brat Szymon zwyciężył Mistrzostwa Polski Juniorów i tak jak Marek Gugala należy do Kadry Narodowej Juniorów. Patryk Bęben to członek Kadry Narodowej Młodzieży i Seniorów (w jego imieniu nagrodę odebrał kolega).

Podnoszenie ciężarów trenuje także od lat Anna Leśniewska (z domu Smolarska), wielokrotna mistrzyni i reprezentantka Polski, brązowa medalistka Mistrzostw Europy (2013), akademicka mistrzyni świata (2010). Obecnie trenerka personalna i zawodniczka Klubu Sportowego „Cross Trening Mazovia Ciechanów”, zwyciężczyni Mistrzostw Polski Masters w podnoszeniu ciężarów

katygoria 64 kg oraz mistrzyni Europy Masters (w tej samej kategorii).

Drugą grupę nagrodzonych stanowi młodzież, trenująca karate kyokushin w Ciechanowskim Klubie Karate Kyokushin. Są to: Marta Grzegorzczak, Róża Okrasa, Szymon Mądry i Patrycja Jakubiak. Reprezentują nie tylko

Ciechanów czy region na imprezach w kraju, ale i nasz kraj na imprezach międzynarodowych. Trenują pod okiem Wojciecha Gołębiewskiego. Oprócz nich nagrodę przyznano Marcinowi Smolarkowi, piłkarzowi ręcznemu, KS Jurand za I miejsce w lidze piłki ręcznej grupa C w sezonie 2022/2023, klubowemu mistrzowi Europy w piłce ręcznej plażowej (w barwach BHT Petra Plock). Marcin Smolarek jest wychowankiem SPR „Wisła” Plock.

W gronie nagrodzonych znalazła się także Alicja Łaskowska, trenująca taekwondo olimpijskie, zawodniczka TKKF „Promyk” Ciechanów, wielokrotna mistrzyni Polski, należy do Kadry Narodowej Seniorów, uczestniczka Mistrzostw Świata w Korei oraz Pucharu Europy w Szwecji; w rankingu światowym zajmuje 67. miejsce.

Jakub Olszewski, trener piłki ręcznej Juranda Ciechanów, wychowanek MUKS „Czarni” Regimin odebrał nagrodę nie tylko dla Marcina Smolarka, ale i dla siebie. Zdobyte miejsca w zawodach to: I miejsce w I lidze piłki ręcznej grupa C w sezonie 2022/2023, IV miejsce w I lidze piłki ręcznej grupa C w sezonie 2021/2022.

Nagrodę odebrał także Paweł Nalczyk, trener taekwondo olimpijskiego, działający od wielu lat w ognisku TKKF „Promyk” Ciechanów, należący do ścisłego grona najlepszych trenerów w Polsce w konkurencjach technicznych. Zdobywca V miejsca w Pucharze Europy w 2022 r. w Szwecji, posiadacz IV stopnia mistrzowskiego (DAN), wychowawca wielu medalistów i kadrowiczów.

IK

Widzisz ograniczenia, dostrzeż możliwości.

#sprawni-niepełnosprawni

Joanna, Artur, Michał i Dariusz to osoby, które pomimo niepełnosprawności, wierzą w swój potencjał, znajdują w życiu pasję i siłę do działania. Są częścią wielkiej mazowieckiej rodziny. Również oni budują potencjał regionu.

Samorząd Województwa Mazowieckiego promuje kulturę szacunku do osób z niepełnosprawnościami. Poprzez podejmowane działania i projekty walczy ze stereotypami, znosi bariery, dąży do równego traktowania i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

Kampania społeczna zwracająca uwagę na osoby z niepełnosprawnościami realizowana przez Mazowieckie Centrum Społecznej finansowana ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego

15-19 listopada 18. Międzynarodowy Festiwal Sztuki Opowiadania

Przekazać dalej

Stowarzyszenie „Grupa Studnia O.” oraz Mazowiecki Instytut Kultury zapraszają do udziału w osiemnastej edycji Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Opowiadania. Mottem tegorocznej edycji jest „Przekazać dalej”.

- Chcemy skupić się na transmisji, przekazywaniu historii, dziedzictwa i etosu opowiadacza/opowiadaczki, zadać pytanie o obecność sztuki opowiadania w kontekście kultury współczesnej w Polsce i na świecie – tłumaczą organizatorzy. - Czym różni się sztuka opowiadania od popularnie rozumianego storytellingu, a co łączy obie te profesje? Gdzie współcześni opowiadacze szukają źródeł opowieści? W jaki sposób budują swój warsztat? W jakich kontekstach – społecznych, edukacyjnych, artystycznych może funkcjonować dzisiaj profesja opowiadacza?

Do współtworzenia tegorocznego programu zaprosili artystki i artystów z całego świata, którzy poza praktyką sceniczną zajmują się refleksją nad sztuką opowiadania, są wieloletnimi nauczycielami tej profesji.

Zapraszają na spotkania z opowiadaczem z Toronto Danem Yashinsky, który dziesięć lat temu podbił, a może raczej przyciągnął do serca słuchaczy warszawskiego festiwalu. W tym roku będzie mu towarzyszyła

słynna tancerka i choreografka kanadyjska Annemarie Cabri, która wytańczy na scenie opowiadane historie. Dan Yashinsky podzieli się również swoją praktyką storycare, czyli opowieściami troski, które mogą przyjąć z pomocą w szpitalach i hospicjach, a także warsztatem pracy z dziećmi i młodzieżą nad opowieściami osobistymi, rodzinnymi i lokalnymi.

Gigi Bigot z Francji, która samą siebie nazywa handlarzką opowieści i gwiazd, zaprosi słuchaczy na jedyny w swoim rodzaju wykład performatywny, podczas którego opowie o symbolicznym języku baśni, o swojej drodze opowiadaczki i kontekstach, w jakich dzisiaj można opowiadać baśnie.

Halima Hamdane z Maroka wprowadzi słuchaczy w zakamarki arabskiej tradycji sztuki opowiadania z perspektywy kobiet oraz otworzy wieko zakłętą szkatułki pełnej zapachów i tajemnic.

Polina Tserkassova, zarówno opowiadaczka-muzyczka, jak i badaczka-antropolożka z Estonii, zaczaruje nas dźwiękami wielu instrumentów etnicznych i przybliży nieobecną dotychczas na festiwalu w Warszawie tradycję opowiadania z północnych regionów Morza Bałtyckiego.

Na festiwalu będą też gościć przedstawicieli tradycji tureckich aszyków Ozan Aşık Erol Şahiner i współczesne spadkobierczynie tej sztuki.

Wśród polskich wykonawców, po raz pierwszy na festiwalu powitamy głuchego artystę Adama Stoyanova – wybitnego przedstawiciela kultury Głuchych, znanego z udziału w spektaklach teatralnych, m.in. w „Rytuale miłosnym” w reżyserii Daniela Kotowskiego. Adam tworzy autorskie opowieści, które ze swadą i humorem opowiada scenicznie w polskim języku migowym (tym razem opowieści będą tłumaczone na polski język foniczny).

Po raz pierwszy na festiwalu będzie również obecna przedstawicielka ludowej tradycji gawędzarstwa Irena Stopa z Jordanowa, która przekazuje swoją sztukę i repertuar kolejnym pokoleniom.

Na tegorocznym plakacie festiwalowym lotna jaskółka przenosi w dziobie złoty klucz. Pętka jest luźna, kluczyczek zaraz spadnie. Może zostanie odnaleziony przez chłopca z ostatniej baśni braci Grimm? Kluczyk będzie szczęśliwie pasował do zamka pewnej zakłętej szkatułki. Już za chwilę przekreśli się w zamku, wieczko szkatułki odskoczy i – „wtedy dopiero dowiemy się, jakie wspaniałości w niej się znajdowały”.

Festiwal rozpocznie się w środę, 15 listopada w sali widowiskowej Mazowieckiego Instytutu Kultury spektaklem dla dzieci i młodzieży „Zagubiona droga. Opowieści Tolkienowskie”.

Szczegóły festiwalu na stronie <https://www.mik.waw.pl/>

zet

Krzysztof Czyżewski Izabela. Świat w płomieniach t. I

Księżna Izabela Czartoryska, kobieta renesansu, której przyszło żyć w kraju wymazanym z mapy Europy, dostaje szansę uratowania

swojej ukochanej ojczyzny. Pod przybranym nazwiskiem próbuje ustalić znaczenie tajemniczego podarku. Trop początkowo prowadzi do miasta, o które walczą pięć zważnionych mocarstw. Prawdziwa gra toczy się jednak o najwyższą stawkę – wolną Polskę.

Czy flisacy, car Aleksander, Józef Wybicki i Napoleon pomogą księżnej Izabeli?

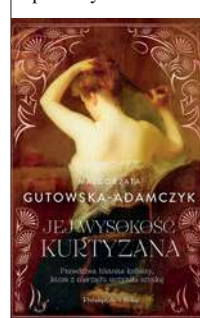
Powieść historyczna dla miłośników zagadek, intryg i niespodziewanych zwrotów akcji.

Naszpikowana mnóstwem nieznanych faktów, dzięki którym spojrzysz inaczej na czasy Księstwa Warszawskiego.

Małgorzata Gutowska-Adamczyk Jej wysokość kurtyzana

Złota era paryskiego półświata. Świadome siebie kobiety bezlitośnie podbijają męskie serca i gromadzą fortuny. Kim jest największa z nich? Ta, która rzuciła wyzwanie mieszczańskiej moralności, uciekła z moskiewskich slumsów i została paryską kurtyzaną, właścicielką trzech pałaców oraz kolekcjonerką biżuterii wartą miliony?

Oto pasjonująca fabularyzowana biografia La Païvy – wielkiej mistyfikatorki, kobiety, nieznającej granic kłamstwa, córki biednego tkacza, który w jej opowieściach stał się przemysłowcem a nawet bankierem. Snując

marzenia o majątku, sławie i poważaniu, pokonywała kolejne przeszkody, nie mając żadnego wsparcia poza własną dumą i pragnieniem wejścia na szczyt. Swoją wiek i pochodzenie osnuła tajemnicą, a niepewność ukryła za fasadą władzy i zdecydowania. Jej największymi atutami były: błyskotliwa inteligencja,

niezlomna wola, nieograniczona energia i seksapil. Zdobyła majątek i wpływ, a pałac, który zbudowała jest do dziś jednym z najpiękniejszych w Paryżu. Epatowała nadmiarem klejnotów, drogimi powozami, wzbudzącymi zazdrość najlepszymi końmi. Mówiono, że ma piękne ciało bez duszy, że jest chłodna niczym marmur, ale mężczyźni płacili krocie za możliwość spędzenia z nią nocy. Wymagała od nich akceptacji, powagi i zachwytów, bo utwierdzały ją w poczuciu osiągniętego sukcesu. Żył z miłości, być może nigdy jej nie doświadczając – oto La Païva!

Markiza Blanca de Paiva, hrabina Hencel von Donnersmarck była córką biednych żydowskich imigrantów polskiego pochodzenia, urodziła się jako Esther Pauline Therese Lachmann.

Małgorzata Gutowska-Adamczyk – jedna z najbardziej rozpoznawalnych polskich pisarek, miłośniczka kultury francuskiej i Paryża. W 2012 roku dwiema książkami: dwutomową powieścią „Podróż do miasta światła” oraz popularnonaukową „Paryż, miasto sztuki i miłości w czasach belle époque” (współautorka Marta Orzeszyna) wywołała modę na opowieści o Paryżu podbijanym przez silne kobiety.

W Powiatowym centrum Kultury i Sztuki w Ciechanowie

Warsztaty wokalne, z teatru, tańca

Lubicie spełniać swoje marzenia? Waszą pasją jest taniec? A może śpiew lub teatr? Jeśli tak, to Powiatowe Centrum Kultury i Sztuki w Ciechanowie zaprasza na artystyczne, bezpłatne warsztaty. Dzięki nim można będzie zdobyć jeszcze większe doświadczenie i wystąpić na scenie PCKiSz w grudniu tego roku w wyjątkowym, baśniowym spektaklu „Dawno dawno temu... w Ciechanowie – czyli ciechanowskie legendy na nowo”.

Zapisy: tel. 23 672 42 96 w. 3. Terminy warsztatów: 17 listopada w godz. 16-19 – teatr, 18 listopada 9-16 – taniec, 19 listopada, 6-16 – wokal.

Płońsk

Koncert Grzegorza Niemczuka

Miejskie Centrum Kultury zaprasza we wtorek, 21 listopada o godz. 18.00 do sali widowiskowo-kinowej na koncert: „Grieg i Chopin muzycy bracia”, w którym wystąpi pianista dr Grzegorz Niemczuk.

Grzegorz Niemczuk należy do najbardziej aktywnych polskich pianistów klasycznych.

Jego bogata, międzynarodowa kariera solowa, trwająca już 15 lat, zawiadła go do wielu prestiżowych sal koncertowych na całym świecie. Pianista wystąpił z ponad 400 recitalami i koncertami, odwiedzając 34 kraje na 6 kontynentach. Często sam prowa-

dzi własne koncerty, wprowadzając słuchaczy w tajniki wykonywanej

Spotkanie z Krzysztofem P. Czyżewskim

Miejska Biblioteka Publiczna w Ciechanowie zaprasza na spotkanie autorskie z Krzysztofem P. Czyżewskim – autorem powieści historycznych, ekspertem i strategicznym doradcą w zakresie prawa własności intelektualnej i prawa mediów.

Spotkanie odbędzie się 15 listopada 2023 r. o godz. 17.00 w Krzywej Hali (Plac Piłsudskiego 1).

Krzysztof P. Czyżewski to torunianin, zawodowo adwokat, wielbiciel czarnej herbaty, miłośnik historii i przedmiotów z duszą. Za literackie

tworzywo obrał historię i rodzinne miasto. Jego powieści adresowane są do miłośników zagadek, intryg i niespodziewanych zwrotów akcji. Fakty historyczne stanowią konstrukcję, na której osnuta jest intrygująca fabuła, za jej sprawą historia ożywa, autentyczne postacie stają się bliskie. Książki „Izabela. Świat w płomieniach” oraz „Izabela i sześć zaginionych koron” pozwalają zanurzyć się w przeszłości i „przeżyć” przygody Izabeli Czartoryskiej, pozwalają z innej perspektywy spojrzeć na czasy Księstwa Warszawskiego, na Toruń, zachęcają do własnych poszukiwań dziejów miejsc i ludzi.

zet

muzyki i przybliżając ciekawe fakty z biografii kompozytorów. Wszędzie gdzie występuje, spotyka się z gorącym przyjęciem publiczności oraz krytyki. Szczególnie ceniony jest w Azji: po spektakularnym debiucie solowym w Tokio w lipcu 2017 roku, w prestiżowym magazynie „Chopin” ukazała się entuzjastyczna recenzja co zaowocowało m.in. kontraktem z magazynem „Chopin” na comiesięczne artykuły o wykonawstwie muzyki F. Chopina. W grudniu 2017 zadebiutował w Chinach, gdzie wystąpił w prestiżowej Beijing Concert Hall. Koncert ten odbił się szerokim echem we wszystkich najważniejszych mediach chińskich. Jest również ulubieńcem

norweskiej publiczności – wystąpił do tej pory w ponad 30 różnych miastach Norwegii, wszędzie wzbudzając wielki entuzjazm i otrzymując zaproszenia na kolejne występy.

Od października 2017 roku jest doktorem sztuki, pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Instytucie Sztuk Muzycznych w Cieszylinie na Wydziale Sztuki i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Jest również zapraszany do prowadzenia kursów mistrzowskich na wielu uczelniach muzycznych na całym świecie.

Bilety na płoński koncert w cenie 20 zł są do nabycia w kasie lub na www.mckplonsk.pl

zet

Pod koniec października na terenie Płońska funkcjonariusze Centralnego Biura Śledczego Policji zatrzymali poszukiwanego od kilku miesięcy Marka N. ps. „Marek z Marek”. W tym roku Marek N. skazany został przez sąd pierwszej instancji na dożywocie w związku z zabójstwem dwóch osób, do czego doszło w... 2000 roku w pubie „Tartak” w Nowym Dworze Mazowieckim. 23 lata temu zbrodnia ta wstrząsnęła mieszkańcami tego miasta i była jedną z dwóch, jak się okazuje powiązanych ze sobą tragedii, które miały miejsce w Nowym Dworze tamtego roku. Kim jest Marek N., dlaczego wyrok usłyszał dopiero po tylu latach i co robił w rejonie Płońska?

CBŚP pod (i nad) Płońskiem

27 października m.in. nad ulicą Podmiejską pojawiły się helikoptery i drony. Informacja o akcji CBŚP już wtedy obecna była w przestrzeni publicznej, ale służby nie informowały jeszcze o szczegółach. Te pojawiły się 10 listopada, łącznie z opublikowanym filmem z czynności operacyjnych, który można zobaczyć w serwisie YouTube.

- Funkcjonariusze z Zarządu w Warszawie Centralnego Biura Śledczego Policji i Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego w Warszawie (KAS) od pewnego czasu zajmowali się rozpracowywaniem grupy przestępczej, która produkowała nielegalne papierosy na

wolności za zabójstwo przy użyciu broni palnej – przekazało CBŚP.

Jak informują służby, podczas akcji CBŚP i KAS wsparcia udzielił kontrterrorystyczny z Centralnego Pododdziału Kontrterrorystycznego Policji „BOA” i Samodzielnych Pododdziałów Kontrterrorystycznych Policji z Warszawy i Olsztyna, a także policjanci stanowiący załogi śmigłowców z Zarządu Lotnictwa Policji GSP KGP.

du w Warszawie CBŚP, pod nadzorem Prokuratury Rejonowej w Płońsku.

Egzekucja w pubie „Tartak”

A teraz cofnijmy się o 23 lata, do 10 listopada 2000 roku. Tego dnia zamaskowani sprawcy weszli do pubu „Tartak”, przy ulicy Legionów w Nowym Dworze Mazowieckim i oddali 34 cenne strzały z broni maszynowej w kierunku dwóch mężczyzn grających na automatach – 25-letniego Pawła G. „Głębika” i 28-letniego Krzysztofa B. „Szczurka”, bossów tzw. grupy nowodworskiej. Ofiary, mimo posiadania kamizelek kuloodpornych, nie miały żadnych szans – zginęły na miejscu.

- Zachowanie sprawców wskazywało, iż doskonale znali rysopisy swoich ofiar. Pierwsze kroki po wejściu do lokalu skierowali bowiem od razu w ich kierunku.

wstrząsnęła inna tragedia – 23 czerwca w wyniku eksplozji ładunku wybuchowego podłożonego w pobliżu klubu EB przy ulicy Paderewskiego, śmierć poniosły 4 osoby. Z ustaleń śledczych

ratury, to właśnie on, wspólnie z Danielem E. ps. „Hulio”, zostali wykonawcami „wyroku” w pubie „Tartak” („Hulio” został rozpoznany, gdyż po egzekucji miał zdjęć kominiarce).

Skazany na dożywocie za zabójstwa sprzed 23 lat zatrzymany w Płońsku

Zabijał, strzelał, wysadzał

Obaj zostali zatrzymani w 2001 roku w jednym z marketów na Białogórze.

- Obydwaj mężczyźni zostali tymczasowo aresztowani i skazani. W trakcie odbywania kary pozbawienia wolności usłyszeli kolejne zarzuty dotyczące wymuszenia rozbójniczego na terenie województwa lubelskiego, a w ramach postępowań prowadzonych przez Zarząd w Warszawie Centralnego Biura Śledczego Komendy Głównej Policji objęto ich także wieloma innymi zarzutami. Wśród nich znalazł się także zarzut podłożenia urządzenia wybuchowego w jednym z pubów na terenie Nowego Dworu Mazowieckiego, gdzie w czerwcu 2000 roku w wyniku wybuchu zginęły 4 osoby. Mężczyźni podejrzani są również o zabójstwo dwóch liderów „grupy nowodworskiej”, którzy zginęli w listopadzie 2000 roku w jednym z pubów zlokalizowanych również na terenie Nowego Dworu Mazowieckiego – informowała policja w 2009 roku, kiedy obaj znajdowali się już w miejscu odosobnienia, gdzie Marek N. przesiedział blisko 10 lat.

(Po)wolne sądy

Pierwszy proces ruszył w 2003 roku. Od tej pory sprawa ciągnęła się latami. W międzyczasie Marek N. usłyszał także zarzut udziału w zorganizowanej grupie przestępczej o charakterze zbrojnym oraz nielegalnego posiadania materiałów wybuchowych. W trakcie trwania procesu uchylono mu sankcję w postaci aresztu. W kwietniu 2013 roku „Marek z Marek” i „Hulio” zostali skazani na dożywocie. W styczniu 2014 roku sąd uchylił jednak ten wyrok. W tym czasie Marek N. ukrywał się przed wymiarem sprawiedliwości będąc poszukiwanym trzema listami gończymi. W trakcie szeroko zakrojonej akcji zatrzymany został na jednej z posesji w województwie warmińsko-mazurskim.

- W trakcie zatrzymania policjanci przeszukali dom, w którym przebywał 47-latek, a także dwa należące do niego samochody. Znalaziono niewielką ilość środków odurzających. Zatrzymany został przewieziony do Komendy Śledczej Policji, skąd trafił do aresztu śledczego – poinformował wtedy TVN24.

W 2019 roku Daniel E. został ostatecznie prawomocnie skazany dożywotnim wyrokiem. To samo (aczkolwiek w pierwszej instancji) spotkało w marcu 2023 r. Marka N., ten jednak na ogłoszeniu wyroku się nie pojawił i ponownie zaczął się ukrywać, tym razem zajmując się produkcją nielegalnych papierosów w okolicach Płońska.

Czy to już koniec ponad dwudziestoletniej epopei związanej z Markiem N.? Wydawać by się mogło, że tak, ale jak pokazuje jego historia, chyba jednak lepiej, wzorem naszych sądów, nie spieszyć się z osądem.

RK

Zatrzymanie Marka N.

terenie powiatu płońskiego w województwie mazowieckim. W ich wyniku ustalono posesję, na której prowadzona miała być przestępcza działalność. Z uzyskanych informacji wynikało, że jedną z osób zajmujących się produkcją papierosów był poszukiwany listem gończym Marek N. ps. „Marek z Marek”, który ukrywał się przed organami ścigania od kilku miesięcy. Mężczyzna był poszukiwany w związku z wyrokiem sądu w pierwszej instancji skazującym go na dożywocie pozbawienie wolności za zabójstwo dwóch osób. Do zbrodni doszło w 2000 roku w pubie „Tartak” w Nowym Dworze Mazowieckim. Kolejnym zatrzymanym jest Marcin W. ps. „Diabeł”, który przebywał na warunkowym zwolnieniu po odbyciu kary 20 lat pozbawienia

fabryka papierosów działająca w jednym z pomieszczeń gospodarczych na prywatnej posesji. Zabezpieczono tam prawie 4 mln papierosów bez polskich znaków akcyzy z naniesionymi nazwami jednego ze światowych producentów. Gdyby wyprodukowane papierosy trafiły na rynek, Skarb Państwa straciłby prawie 5 mln złotych. W innym pomieszczeniu gospodarczym służby odkryły w specjalnie do tego przygotowanym namiocie uprawę konopi – czytamy w komunikacie CBŚP.

Ujętym osobom Prokuratura Rejonowa w Płońsku przedstawiła zarzut udziału w zorganizowanej grupie przestępczej oraz produkcji nielegalnych papierosów, a Sąd Rejonowy w Płońsku zastosował wobec wszystkich areszt tymczasowy na okres 3 miesięcy. Dalsze czynności w sprawie wykonują policjanci z Zarzą-

- W efekcie ich działania funkcjonariusze zatrzymali całkowicie zaskoczonych nawet 70 – przyp. red.]. Na szczęście żadna z nich nie została ranna. Zabójca z miejsca zbrodni odjechał fordem sierrą. Spalony samochód tej marki odnaleziono w kilkanaście godzin później w Puszczy Kampinoskiej nieopodal miejscowości Rostoka. We wraku policja znalazła pistolet maszynowy typu RAK, z którego prawdopodobnie padły śmiertelne strzały. W ręce policji trafił również magazyn broni grupy przestępczej z Nowego Dworu. W mieszkaniu zamieszkanym przez zabitego Krzysztofa B. przy ulicy Chemików odnaleziono dwa kalasznikowe, pistolet maszynowy RAK, kilka sztuk broni krótkiej, granaty oraz materiał wybuchowy – relacjonowaliśmy w Tygodniku Północno-Mazowieckim z 14 listopada 2000 roku w artykule „Egzekucja”.

Eksplozja w klubie EB

Szybko stało się jasne, że Nowy Dwór Mazowiecki stał się miejscem gangsterskich porachunków, zwłaszcza, że zaledwie kilka miesięcy wcześniej miastem

Nagłówki z 2000 r. (Tygodnik Północno-Mazowiecki)

wynika, że bomba podłożona została pod stolikiem zajmowanym przez bossów grupy „nowodworskiej”, a do eksplozji miało dojść wieczorem, jednak przypadkowo znalazł ją współwłaściciel lokalu, co przypłacił życiem razem z trzema innymi osobami.

„Prawdopodobnie któryś z nich poruszył jeden z parasoli rozstawionych w okolicy klubu. W tym momencie nastąpił wybuch bomby ukrytej w ziemi pod podstawą parasola. Mężczyźni nie mieli żadnych szans na przeżycie. Siła wybuchu była bowiem tak potworna, że ich ciała zostały rozrzucone w promieniu kilkudziesięciu metrów. Policjanci, którzy na miejscu tragedii znaleźli się po paru minutach, byli zszokowani zastanym widokiem. Zwłoki ofiar leżały bowiem na dachu jednopiętrowego budynku wojskowego, na schodach do przychodni rejonowej, w krzakach znajdujących się w pobliżu ogrodzenia cmentarnego oraz pod ścianą ciągu pawilonów handlowych” – pisał Andrzej Polak w Tygodniku Północno-Mazowieckim z 27 czerwca 2000 roku.

„Marek z Marek” i „Hulio”

W tym tragicznym roku, najbardziej krwawym w trakcie trwającej dekadę wojny tutejszych gangów, doszło jeszcze do ostrzelania samochodu należącego do jednego z gangsterów Andrzeja R., co miało miejsce w nocy z 23 na 24 maja.

Zważnione strony konfliktu o prymat w ówczesnym półświatku to tzw. grupa „modlińska” z braćmi K. - Dariuszem „Karym” i Grzegorzem „Gienkiem” na czele oraz grupa „nowodworska” z Pawłem G. „Głębikiem” i Markiem B. „Białym”. „Cynglem” grupy modlińskiej miał być zaś właśnie Marek N. ps. „Marek z Marek” vel „Jaskółka”, były policjant - antyterrorysta, wynajęty od grupy wołomińskiej. Według ustaleń policji i proku-

**POWIAT
CIECHANOWSKI**

Plac Piłsudskiego w ciechanowskiej dzielnicy „Błoki” w sobotnie przedpołudnie przybrał biało-czerwone barwy. W rękach większości uczestników powiewały niewielkie flagi państwowe. W klapy płaszczy i na kurtkach wpięto kotyliony. Uroczystości rozpoczęło odśpiewaniem hymnu państwowego. Przemówienia wygłosili organizatorzy wydarzenia - prezydent Ciechanowa Krzysztof Kosiński oraz płk Paweł Lech, dowódca 5. Mazowieckiej Brygady Obrony Terytorialnej.

105. rocznica odzyskanie przez Polskę niepodległości

Z odznaczeniami i koncertowo

Śpiewem, słowem, myślą, marszem, biegiem - w sobotę, 11 listopada Polacy świętowali 105. rocznicę odzyskania niepodległości. W Ciechanowie - tradycyjnie - uroczystości związane z Narodowym Świętem Niepodległości odbyły się na placu Piłsudskiego. Obok mieszkańców naszego miasta - starszych, rodziców z dziećmi oraz młodzieży, w uroczystościach wzięli udział przedstawiciele wojska polskiego, służb mundurowych, samorządowcy, politycy, członkowie związków kombatanckich, nauczyciele.

Podczas obchodów odznaczono żołnierzy wojska polskiego. Następnie liczne delegacje złożyły kwiaty pod pomnikiem marszałka Piłsudskiego. Ostatnim etapem uroczystości był oficjalny przemarsz wojska, harcerzy i uczniów szkół mundurowych i występ Miejskiej Orkiestry Dętej OSP Ciechanów.

Wieczorem w hali widowisko-sportowej przy ulicy Kraszewskiego odbył

się koncert. Na scenie wystąpili artyści Mazowieckiego Teatru Muzycznego im. Jana Kiepury. Na widowni zasiadło kilkuset mieszkańców naszego miasta.

Teatralne koncerty wpisują się w ramy jubileuszu 25-lecia Samorządu Województwa Mazowieckiego. W sobotę, w Ciechanowie dedykowane były świętu odzyskanie przez Polskę niepodległości. Podczas kon-

Na kamienicę przy Fabrycznej jeszcze poczekamy

Wiadomo już, że oddanie do publicznego użytku zabytkowej kamienicy przy ulicy Fabrycznej w Ciechanowie wydłuży się. Pierwotnie zakończenie prac szacowano na grudzień ubiegłego roku.

Niestety, problemy firmy wykonującej remont i renowację budynku były widoczne od dłuższego czasu. Efektem tych zawirowań i kłopotów finansowych siedleckiego przedsiębiorstwa Doken System było to, że przez większą część tego roku prace zostały wstrzymane. W minionym tygodniu ciechanowski urząd miasta poinformował, że ostatecznie wypowiedział umowę wykonawcy i nałożył na niego kary finansowe.

Kilkanaście tygodni temu urzędnicy ratusza próbowali pertraktować z władzami firmy, próbując wypracować jakiś kompromis. - Patrząc na przykładzie i doświadczeniach innych samorządów, które w trakcie realizacji kontraktu rezygnowali z zawołanego wykonawcy i szukali innego to zazwyczaj nie kończyło się to dobrze. Dlatego zdecydowaliśmy się rozmawiać z inwestorem - mówił w sierpniu br. prezydent Ciechanowa Krzysztof Kosiński.

Od początku 2023 r. roboty szły w coraz wolniejszym tempie. W połowie roku wykonawca wnioskował o wydłużenie terminu zakończenia zadania, na co otrzymał zgodę ratusza. Kłopoty głównego inwestora przełożyły się na trudności w realizacji zadań przez podwykonawców. Tym ostatnim nie miał kto płacić. Miasto wsparło ich finansowo.

- Jako inwestor, z tytułu solidarnej lub bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia na rzecz podwykonawcy, ratusz wykonał i wykonuje przelewy bezpośrednie za już zrealizowane i odebrane prace. Nastąpiło to na wniosek wykonawcy - wyjaśniał prezydent.

Termin związany z wznowieniem prac przez firmę Doken System wydłużał się.

Plan naprawczy, którą miała wprowadzić firma nie przyniosła rezultatów. Finalnie, ciechanowski magistrat postanowił rozwiązać umowę.

- Daliśmy wykonawcy drugą szansę na dokończenie zadania inwestycyjnego. Jednakże mimo tego nie podjął się on skutecznego zakończenia prac. W związku z tym wypowiedzieliśmy umowę, nałożyliśmy kary, które będziemy egzekwować, a równocześnie od razu szukamy nowej, rzetelnej firmy, która sprawnie wykona dla miasta to zadanie - przekazuje Iwona Kowalcuk, zastępca prezydenta.

Na firmę nałożona została kara finansowa w wysokości 30 proc. wartości umowy z powodu niedotrzymania terminu odnowienia zabytkowego budynku. Obecnie ogłoszono nowy przetarg, w którym zostanie wyłoniony nowy wykonawca. Do 1 grudnia firmy mogą zgłaszać oferty na wzięcie udziału w przetargu. Całkowity koszt realizacji to 4 mln zł. Blisko 2 mln zł na ten cel przeznaczył sejmik woj. mazowieckiego. Urząd miasta poinformował, że dokończenie inwestycji przewiduje się w dotychczas zaplanowanych środkach zawartych w Wieloletniej Prognozie Finansowej na realizację zadania.

Remont kamienicy ruszył pod koniec 2021 r. W ciągu dwóch lat przeprowadzono roboty rozbiórkowe, powstały nowe stropy oraz schody. Wykonano przyłącza kanalizacyjne. Na zewnątrz usunięto stare tynki, zainstalowano okna. Wykonano część prac przy ceglanej elewacji. W środku zakończono prace instalacyjne (elektryczne, centralne ogrzewanie, wentylacja).

W odremontowanej kamienicy przy ulicy Fabrycznej miasto planuje otworzyć m.in. bar mleczny, który swoją nazwą - „Łydnia” - nawiązywać będzie do pierwotnej do nazwy inicjatorów wybudowania budynku, czyli Spółdzielni Spożywców „Łydnia”, związanych na początku XX w. z ciechanowską cukrownią. Murowany budynek oddano do użytku w 1907 r. Plan budynku opracował architekt cukrowni Aleksander Raniecki. Parce pod „Łydnia” podarował spółdzielcom właściciel folwarku Śmiecin Józef Gutkowski. Wówczas nieruchomości znajdowała się we wsi poza obszarem administracyjnym Ciechanowa. Budynek miał pełnić funkcje handlowe i społeczno-kulturalne. Uroczystego otwarcia obiektu dokonał m.in. Stanisław Wojciechowski, późniejszy prezydent kraju.

erem

Co warto wiedzieć o adopcji?

9 listopada obchodzony jest Światowy Dzień Adopcji. Moment ten jest dobrą okazją, aby pokazać i uzyskać odpowiedzi czym jest adopcja jak wygląda proces tego typu rodzicielstwa. W Dniu Adopcji ośrodki m.in. w Ciechanowie, Ostrołęce czy Radomiu miały swój dzień otwarty.

Co roku w województwie mazowieckim było ponad 300 adopcji. W ostatnich latach liczba ta nieco spadła, ale w samym 2023 r. rodzinę znalazło już 151 dzieci. A o dzieci przede wszystkim w całym tym procesie chodzi.

W ciągu całego roku w oddziałach Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego (Ciechanów, Ostrołęka, Płock, Radom, Siedlce) odbywają się spotkania, szkolenia dla kandydatów na rodziców czy grupy wsparcia dla rodzin adopcyjnych. - Światowy Dzień Adopcji to dobry moment, by uświadamiać, czym jest sam proces, ale też obalać mity i przekłamania na jej temat. To przecież ważny proces tworzenia się rodziny, w którym istotne są obie strony: dziecko i kandydaci na rodziców - wyjaśnia Bożena Sawicka, dyrektor Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego.

Światowy Dzień Adopcji, którego symbolem jest „uśmiechnięta dłoń” to, zgodnie z ideą pomysłodawcy Hanka Fortnera, przede wszystkim święto rodzin adopcyjnych. Jest to też dzień, który ma na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat adopcji, przedstawienie faktów i obalenie mitów jej dotyczących oraz pokazanie innej drogi rodzicielstwa. Dłoń

jest symbolem pomocy, uśmiech oznacza radość a razem mają symbolizować radość z nowej rodziny.

Od 2012 do 2023 roku przeprowadzono w woj. mazowieckim 5 686 adopcji, z czego 3 904 krajowych i 1 782 zagranicznych. Na przestrzeni wielu lat było to corocznie ponad 300 przysposobień.

- Adopcja musi być przemyślana, a to wymaga czasu. Warto więc od razu przyjąć odpowiednią perspektywę. Od momentu pierwszych decyzji o adopcji do tej osta-

9 LISTOPADA

ŚWIATOWY DZIEŃ ADOPCJI

tecznej upływa co najmniej kilka miesięcy, które wypełnione są spotkaniami, szkoleniami - informuje dyrektor Sawicka.

Ośrodki adopcyjne nie są placówkami, w których przebywają dzieci. Są miejscem, w którym można znaleźć informację o dzieciach, które można adoptować. Ich pracownicy biorą udział w zespołach oceniających możliwość zakwalifikowania dziecka do tzw. przysposobienia. Przede wszystkim jednak zadaniem ośrodka jest przygotowanie potencjalnych rodziców do procesu, na który chcą się zdecydować.

Ośrodek adopcyjny w Ciechanowie znajduje się przy ulicy Orylskiej 3a.

erem

**POWIAT
MŁAWSKI**

Od początku obecnego roku szkolnego dzieci z oddziałów przedszkolnych w Szkole Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Dzierzgowie odbywają zajęcia w nowo wniesionej części kompleksu oświatowego. Mają tu znakomite warunki do zabawy i edukacji. Jest to efekt decyzji podjętej kilka lat temu przez władze gminy. Nie jest to jedyna większa inwestycja tego samorządu.

Dotychczas miejscem zajęć przedszkolaków był wzniesiony w okresie międzywojennym, mocno wyeksploatowany budynek. Żeby maluchy mogły skorzystać z sali gimnastycznej, należało je przeprowadzać ścieżką pod gołym niebem, co zwłaszcza w okresie

Dzierzgowo. Duże inwestycje. Trzeci supermarket?

Szkoła pod jednym dachem

FOT. AUTOR

Nowo zbudowany segment dla SP w Dzierzgowie. W tle wójt Rafał Kuciński

zimowym było nader uciążliwe. W tym starym obiekcie mieściły się też kuchnia i stołówka. Uczniowie podstawówki, którzy zajmują, zbudowany na początku obecnego wieku, obiekt po gimnazjum, przychodzili tu na obiad (starsi), dla młodszych donoszono posiłki w termosach do ich sal.

- Jak oszacowaliśmy, kapitalny remont starego obiektu byłby bardzo drogi, dwa-trzy razy wyższy niż koszt budowy nowego segmentu. I rzecz jes-

zcze ważniejsza: po co modernizować budynek o powierzchni użytkowej 1,5 tys. m kw. i potem go utrzymywać, skoro mamy do czynienia z niższą demograficzną – tłumaczy wójt Rafał Kuciński. Dodajmy: jest on absolwentem tej szkoły, zatem wiąże go z nią relacje sentymentalno-emocjonalne.

Ale w twardej, samorządowej ekonomii nie to miało zasadnicze znaczenie. Władze gminy (wójt, rada) nie miały wątpliwości: taniej i łatwiej jest

Zajęcia w grupie pięcioletków pod nadzorem wychowawczynie Haliny Tańskiej

rozbudować kompleks oświatowy niż remontować stary budynek. W rezultacie powstał segment o powierzchni 614 m kw. Są w nim cztery przestronne izby dla dzieci w wieku 3-6 lat (każda z własną łazienką) i szatnią dla nich, a poza tym kuchnia ze stołówką, wyposażone w nowoczesne urządzenia. Nowa część przylega do budynku pogimnazjalnego (kryty łącznik). Słowem, teraz wszystkie części kompleksu, nie wykluczając hali sportowej, są pod jednym dachem. Takie rozwiązanie chwalią uczniowie, nauczyciele i rodzice oraz panie kucharki. - Warunki pracy i edukacji zmieniły się nie do poznania – ocenia Elżbieta Dec – wychowawczyni sześciolatek.

Dobudowa oraz wyposażenie kuchni, stołówki i sal dydaktycznych kosztowała

3,6 mln zł, w tym 3 mln zł stanowiła dotacja z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Dofinansowany projekt obejmował również montaż paneli fotowoltaicznych oraz budowę drogi wewnętrznej (z parkingami i zatoką dla autobusów), która prowadzi do boiska piłkarskiego i rozległych terenów rekreacyjnych.

- Nasza bieżąca kadencja niewątpliwie przejdzie do historii jako rekordowa pod względem wydatków na inwestycje. Idą one w miliony złotych. Korzystając z dotacji z różnych źródeł, wyremontowaliśmy świetlice wiejskie i strażnice, doposażyliśmy jednostki OSP w specjalistyczny sprzęt, poddaliśmy termomodernizacji dwa budynki administracji gminnej, a przy tym przebudowaliśmy lub zmodernizowaliśmy niejedną drogę – zaznacza wójt Kuciński.

O tym, że w tej – położonej na peryferiach – gminie zaszła zmiana na lepsze, świadczy już sam rynek w Dzierzgowie. Ten plac i jego otoczenie, przebudowany staraniem gminy i powiatu mławskiego, ma wygląd wręcz miejski. Parkingi, zielenie, ścieżki, ławki, odnowione popiersie Tadeusza Kościuszki. Estetyka. Więcej, niebawem zabytkowy kościół, usytuowany przy rynku, dzięki kolejnej dotacji będzie poddany renowacji.

Ciekawostka: w samym Dzierzgowie są dwa supermarkety. Być może powstanie trzeci, a w każdym razie, jak się dowiadujemy, pojawił się jego potencjalny inwestor. Można by się zastanawiać, jak to jest możliwe, że w gruncie rzeczy na dość ubogim, rolniczym terenie prężnie rozwija się handel.

(kj)

Cmentarze: bądźmy roztropni

Mniej śmieci, więcej modlitwy i pamięci

Chyba w żadnym innym kraju 1 i 2 listopada - Wszystkich Świętych i Dzień Zaduszny – nie są tak uroczyste celebrowane jak w Polsce. W tych dniach masowo wyruszamy na cmentarze. Wielu pokonuje setki kilometrów, by nawiedzić groby swoich bliskich, by, oprócz modlitwy, ofiarować im znicze czy chryzantemy. Niestety, po tych uroczystościach pozostają góry śmieci i jest to nie lada problem.

Spróbujmy spojrzeć nań najpierw z perspektywy eschatologicznej. Chrześcijaństwo, tak jak wyznawcy judaizmu, wierzą, iż, jak czytamy na samym początku Księgi Rodzaju, człowiek został stworzony przez Boga na „Jego obraz i podobieństwo”; tym samym został (człowiek) niesłychanie wywyższony. Zatem również jego doczesne prochy - nawet największego zbrodniarza - trzeba otaczać szacunkiem.

A skoro mówimy o chrześcijańskiej (raczej katolickiej) antropologii i eschatologii, to zauważmy, że dusza po śmierci idzie do nieba, do czyśćca lub do piekła. Prawdopodobnie najwięcej dusz wędruje do tej drugiej strefy, aby po oczyszczeniu znaleźć się w Królestwie Niebieskim. To bardzo ważne, bo, jak powiada Katechizm Kościoła rzymskokatolickiego, duszom znajdującym się w przedśmionku nieba, cierpiącym z powodu oddalenia od Boga, my, jeszcze żyjący na tym świecie, możemy pomóc - naszą modlitwą w ich intencji.

Wróćmy wszakże na ziemię. W tych dniach szczególnie przyglądałem się mławskim cmentarzom. Wędrując po alejkach, spotykałem groby moich znajomych, kolegów, sąsiadów. Niektórzy z nich odeszli w ostatnich miesiącach, niespodziewanie, wydawało mi się, że oni...

FOT. AUTOR

Śmieci na cmentarzu parafii św. Jana Kantego w Mławie. Nie jest to wyjątkowy obrazek

W tych dniach nie tylko mławskie cmentarze wręcz płonęły tysiącami lampek, co było szczególnie widoczne po zmroku. Piękny widok, świadczący jak najlepiej o naszej tradycji i kulturze. Światło jest symbolem wiary, nadziei i miłości. Na niejednym grobie widziałem jednak jakieś 20 zniczy. Czy to nie przesada?

Jeszcze przed 1 listopada kuria diecezji radomskiej wystosowała apel o przyniesienie na groby umiarowej ilości zniczy i sztucznych kwiatów, zaznaczając, aby naszym drogim zmarłym ofiarować przede wszystkim to, co jest im najbardziej potrzebne, czyli modlitwę. O to samo prosili księża z innych diecezji. Podobny apel ogłosiły stowarzyszenia społeczne. Efekty? Przypuszczam, że był to „głos wołającego na puszy”.

W naszym kraju corocznie wytwarzanych jest od 300 do 500 mln zniczy (to jest podobno intratny biznes), nie mówiąc już o innych cmentarnych akcesoriach wyprodukowanych ze sztucznych tworzyw. Połowa tych produktów kupowana jest na przełomie października i listopada.

Sutki? Tuż po Wszystkich Świętych na obrzeżach mławskich cmentarzy widziałem góry śmieci; nie sadzę, że był to wyjątkowy obrazek. Administratorzy cmentarzy, a są nimi przeważnie proboszczowie parafii, zmagają się z nie lada problemem. Całe to badziewie trzeba wywieźć, a nawet zutylizować. W wiąże z tym wcale niemałe koszty. Niektórzy zarządcy cmentarzy stosują segregację odpadów, co nieco zmniejsza wydatki. Tak czy owak za opróżnienie typowego większego kontenera trzeba zapłacić od tysiąca do dwóch tysięcy złotych. Co obciąża kieszeń tych, którzy na danym cmentarzu mają groby swoich bliskich.

Mniejsza o to. Ci, którzy znajdują się już po tamtej stronie, choć troska o miejsce ich wiecznego spoczynku jest rzeczą ważną, oczekują od nas przede wszystkim duchowego wsparcia, a nie kwiatów czy zniczy. Na niejednym grobie jest wryty w kamieniu napis: „Prosi o Ojcie Nasz”. Trudno przejść obojętnie przed takim błaganiem. Jeszcze bardziej porusza mnie inskrypcja na nagrobku na starym cmentarzu parafialnym w Ciechanowie: „Kim ty jesteś, ja byłem. Kim ja jestem, ty będziesz”. Jakiś anonimowy autor lapidarnie wyraził istotę człowieczeństwa i jego ostatecznego przeznaczenia.

K.J.

Mławianie wreszcie będą mieli lodowisko

Mieszkańcy Mławy już nie będą musieli jeździć do Działdowa, Przasnysza czy Strzegowa aby pohasać sobie na łyżwach. 6 grudnia br. ma być otwarte tu – na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, za krytą pływalnią - zadaszone lodowisko o powierzchni 600 m kw. Sztuczne, czyli uniezależnione od warunków atmosferycznych.

Informację o tym podał burmistrz Sławomir Kowalewski na konferencji prasowej. Jest to efekt umowy władz miasta ze spółką HFTRADECO Rafał Herzyk.

- Od kilku lat szukaliśmy optymalnego rozwiązania, które pozwoliłoby zapewnić mieszkańcom Mławy rozrywkę na najwyższym poziomie, a równocześnie nie wiązało się z wielkimi kosztami bieżącymi dla samorządu – tłumaczył

burmistrz. Według niego te oczekiwania spełnia właśnie firma HFTRADECO.

Należy do niej kilkanaście lodowisk w Polsce. W Mławie zamontuje ona taflę o wymiarach 20 na 30 m. Będzie ona otwarta do końca lutego przyszłego roku, codziennie w godzinach 9–21. Jednocześnie będzie mogło na niej przebywać 130 osób.

Znamy już ceny biletów: normalny – 20 zł, ulgowy – 17 zł, przy – uwaga! – nielimitowanym czasie pobytu na lodowisku. Na miejscu będzie można za 15 zł wypożyczyć łyżwy. Rodzice, którzy tu przyprowadzą swoje małe dzieci, będą mogli wchodzić na taflę za symboliczną opłatą.

Dla najmłodszych łyżwiarzy zostaną przygotowane „chodziki w kształcie pingwinów i niedźwiadków do samodzielnej nauki łyżwiarstwa”.

Oczywiście obiekt będzie wyposażony w szatnie, toalety, automaty z napojami przekąskami oraz aparaturę nagłaśniającą (muzyka).

(kj)

Od lewej: przedstawiciel firmy HFTRADECO Grzegorz Wojtowicz, burmistrz Sławomir Kowalewski i dyrektor MOSiR Krzysztof Butrym na konferencji prasowej

10 listopada w Miejskim Centrum Kultury w Płońsku miała miejsce sesja popularno-naukowa, podczas której otwarto wystawę pod nazwą „Złota księżniczka i... Ukraina przed wiekami”, ukazującą znaleziska archeologiczne z terenów Ukrainy z okresu obejmującego 6 tys. lat historii tego regionu.

Pomysłodawcą wystawy był Radosław Liwoch z Muzeum Archeologicznego w Krakowie, czyli organizatora wydarzenia (we współpracy z burmistrzem Andrzejem Pietrasikiem na wydarzenie zaprosił prof. dr hab. Jacek Górski, dyrektor muzeum).

Jak przekazują organizatorzy, wystawa została przygotowana ze znalezisk przypadkowych i materiałów z wykopalisk, które do Muzeum Archeologicznego w Krakowie przekazywali od połowy XIX w. po II wojnę światową Polacy mieszkający na Wołyniu, Rusi Czerwonej, Podo-

Sesja naukowa i otwarcie wystawy

Ukraina przed wiekami

FOT. STELLA SKOPCZYŃSKA-MCK

Weronika Olena Marczuk - prezes Towarzystwa Przyjaciół Ukrainy, prawniczka, aktorka, autorka książek, działaczka społeczna

archeologicznych oraz krótkie teksty wzbogacone cytatami obficie zaczerp-

niętymi z dzieł dawnych autorów: Herodota, Jordanesa, Nestora i innych.

Honorowym gościem podczas wydarzenia była Natalia Wojcieszczuk z Ministerstwa Kultury i Polityki Informacyjnej, która wygłosiła referat pt. „Z ładu i z powietrza. Ukraińsko-

-polski projekt inwentaryzacji i dokumentacji wojennych strat dziedzictwa kulturowego w obwodach czernihowskim i chersońskim”. Swój referat (pn. „Złota księżniczka i... Ukraina przed wiekami”) wygłosił także pomysłodawca wystawy Radosław Liwoch oraz profesor Uniwersytetu w Białymstoku dr hab. Mariusz Robert Drozdowski („Unia hadziacka – matrimonium ratum sed non consummatum”).

Podczas wydarzenia archeolog Marek Gierlach wręczył wyróżnienia Przyjaciółom Ukrainom zaangażowanym w prace archeologiczne w ramach rewitalizacji rynku, zaś sekretarz ukraińskiej ambasady Oleksander Popov wręczył burmistrzowi Andrzejowi Pietrasikowi medal za pomoc Płońska dla Ukrainy, m.in. za transporty pomocy humanitarnej i za zorganizowanie przez Płońsk bezpłatnego wypoczynku dla dzieci z rodzin ukraińskich pograniczników.

Następnie odbył się koncert w wykonaniu nauczycielek Państwowej Szkoły Muzycznej I Stopnia w Płońsku – Ewy Janickiej (fortepian) i Emilii Kozdry (flet poprzeczny).

Ekspozycja potrwa do 31 stycznia przyszłego roku. **RK**

Zamknięty odcinek ulicy Grunwaldzkiej

Trwa przebudowa ulicy Grunwaldzkiej w Płońsku. W związku z wykonywanymi tam pracami, wprowadzone zostały zmiany w organizacji ruchu, o czym informuje ratusz.

Odcinek ulicy Grunwaldzkiej od skrzyżowania z ulicą Szkolną do mostu na rzece Płonce (w konsekwencji do skrzyżowania z ul. Wolności i ul. J. Grobickiego) zostaje zamknięty. Na wyżej wymienionym odcinku zrywana będzie nawierzchnia, co oznacza, że będzie on zamknięty całonocowo.

Prace mają potrwać do piątku 17 listopada, aczkolwiek termin ten jest uzależniony od warunków atmosferycznych. **RK**

Ojciec z kolegą groził synowi pozbawieniem życia

Płońska policja zatrzymała 66-letniego mężczyznę, który wraz z kolegą groził swojemu 43-letniemu synowi oraz jego rodzinie, próbując wymusić zwrot pożyczonych pieniędzy.

Kilka miesięcy temu 43-latek pożyczył od swojego ojca pieniądze. Gdy w wyznaczonym czasie senior nie otrzymał zwrotu wierzytelności, zareagował bardzo nerwowo. W czasie rozmów telefonicznych, które przebiegały bardzo burzliwie, 66-latek groził synowi i jego żonie, m.in. pozbawieniem życia i podpaleniem domu – informuje kom. Kinga Dręzek-Zmysłowska.

Ponieważ groźby te nie przyniosły skutku, mężczyzna poprosił o pomoc swojego 61-letniego koleżę z pracy.

Ten od razu zaczął działać. Również dzwonił do 43-lata, groził mu śmiercią,

pozbawieniem życia, a do tego sprzedaniem jego żony do agencji towarzyskiej. Odwlekając w czasie zwrotu pieniędzy przez pokrzywdzonego miało spowodować, że będzie musiał oddać ojcu nie kilka a kilkadziesiąt tysięcy złotych – dodaje oficer prasowa płońskiej policji.

43-latek zgłosił sprawę funkcjonariuszom. Ojciec i jego kolega zostali zatrzymani. Teraz obu, w związku z zarzutami dotyczącymi stosowania groźb w celu wyłudzenia zwrotu wierzytelności, grozi do 5 lat pozbawienia wolności. **RK**

III Ogólnopolski Zlot Poszukiwaczy w Raciążu!

Misja Skarb

Jeden z największych w Polsce, III Ogólnopolski Zlot Poszukiwaczy programu „Misja Skarb” odbędzie się na terenie gminy Raciąż, 9 i 10 grudnia. Nasza redakcja objęła to wydarzenie patronatem medialnym.

W ramach tego eventu, pod hasłem „Śladami Wielkiej Wojny na Ziemi Raciąskiej”, przez dwa dni uczestnicy będą prowadzić poszukiwania historycznych artefaktów w kompleksie leśnym „Kaczorowy”. Poza głównym punktem programu, przewidziano również inne atrakcje. W bibliotece MCKSiR w Raciążu będzie można zobaczyć prezentację znalezisk z ziemi raciąskiej (o wystawie pisaliśmy w TC nr 45/2023, w artykule „Historia Raciąży okiem „Ziemowita”), a w Starym Gralewie nastąpi poświęcenie odrestaurowanego pomnika pamięci pomordowanych

mieszkańców powiatu płońskiego przez oprawców hitlerowskich w latach okupacji w dniu 04.08.1942 r. Oprócz tego będzie można skorzystać z możliwości strzelania z broni historycznej na strzelnicy w Stróżynie, gdzie także na zakończenie pierwszego dnia planowane jest ognisko integracyjne. Podczas zlotu będzie także prowadzona zbiórka „Paczka na Kresy” oraz akcja sprzątania lasów.

„Misja Skarb” to autorska produkcja kanału Fokus TV. Jest to serial dokumentalny, w nowoczesnej oprawie wizualnej i zabawnej atmosferze, przedstawiający trzech bohaterów, którzy eksplorują tereny Polski w poszukiwaniu historycznych skarbów.

Dawid to prężny przedsiębiorca, który prowadzi własną firmę budowlaną. Znany jest jako doskonały organizator i mózg wszystkich operacji. Kiler jest człowiekiem o niezłomnym przekonaniu w sukces. Zawodowo zajmuje się inspekcją warszawskiego metra. Trzecim uczestnikiem jest Cichy. To dziarski soltys o dużej odwadze i zapalony nurek – informują twórcy.

W związku z dużym zainteresowaniem, zapisy na raciąski zlot już się zakończyły. Organizatorzy proszą, by nikt nie prowadził poszukiwań bez zgłoszenia, gdyż może to skutkować karami.

Organizatorami wydarzenia, obok „Misji Skarb”, są: Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Raciąskiej „Ziemowit”, gmina Raciąż, Jednostka Strzelecka 1006 Płońsk i Sochaczewska Grupa Odkrywców Historii. Partnerami wydarzenia są zaś: powiat płoński, miasto Raciąż, Nadleśnictwo Płoński, OSP Kaczorowy oraz MCKSiR w Raciążu. **RK**

III Ogólnopolski Zlot Poszukiwaczy

MISJA SKARB

„Śladami Wielkiej Wojny na Ziemi Raciąskiej”

9 grudnia 2023

8:00-10:00 - Spotkanie z organizatorami i uczestnikami zlotu w Miejskim Centrum Kultury w Płońsku

10:00-12:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

12:00-13:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

13:00-14:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

14:00-15:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

15:00-16:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

16:00-17:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

17:00-18:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

18:00-19:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

19:00-20:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

20:00-21:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

21:00-22:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

22:00-23:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

23:00-00:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

00:00-01:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

01:00-02:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

02:00-03:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

03:00-04:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

04:00-05:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

05:00-06:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

06:00-07:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

07:00-08:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

08:00-09:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

09:00-10:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

10:00-11:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

11:00-12:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

12:00-13:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

13:00-14:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

14:00-15:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

15:00-16:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

16:00-17:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

17:00-18:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

18:00-19:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

19:00-20:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

20:00-21:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

21:00-22:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

22:00-23:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

23:00-00:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

00:00-01:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

01:00-02:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

02:00-03:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

03:00-04:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

04:00-05:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

05:00-06:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

06:00-07:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

07:00-08:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

08:00-09:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

09:00-10:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

10:00-11:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

11:00-12:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

12:00-13:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

13:00-14:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

14:00-15:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

15:00-16:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

16:00-17:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

17:00-18:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

18:00-19:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

19:00-20:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

20:00-21:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

21:00-22:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

22:00-23:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

23:00-00:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

00:00-01:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

01:00-02:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

02:00-03:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

03:00-04:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

04:00-05:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

05:00-06:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

06:00-07:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

07:00-08:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

08:00-09:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

09:00-10:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

10:00-11:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

11:00-12:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

12:00-13:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

13:00-14:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

14:00-15:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

15:00-16:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

16:00-17:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

17:00-18:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

18:00-19:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

19:00-20:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

20:00-21:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

21:00-22:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

22:00-23:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

23:00-00:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

00:00-01:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

01:00-02:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

02:00-03:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

03:00-04:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

04:00-05:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

05:00-06:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

06:00-07:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

07:00-08:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

08:00-09:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

09:00-10:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

10:00-11:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

11:00-12:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

12:00-13:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

13:00-14:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

14:00-15:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

15:00-16:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

16:00-17:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

17:00-18:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

18:00-19:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

19:00-20:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

20:00-21:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

21:00-22:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

22:00-23:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

23:00-00:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

00:00-01:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

01:00-02:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

02:00-03:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

03:00-04:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

04:00-05:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

05:00-06:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

06:00-07:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

07:00-08:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

08:00-09:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

09:00-10:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

10:00-11:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

11:00-12:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

12:00-13:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

13:00-14:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

14:00-15:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

15:00-16:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

16:00-17:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

17:00-18:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

18:00-19:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

19:00-20:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

20:00-21:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

21:00-22:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

22:00-23:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

23:00-00:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

00:00-01:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

01:00-02:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

02:00-03:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

03:00-04:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

04:00-05:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

05:00-06:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

06:00-07:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

07:00-08:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

08:00-09:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

09:00-10:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

10:00-11:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

11:00-12:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

12:00-13:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

13:00-14:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

14:00-15:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

15:00-16:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

16:00-17:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

17:00-18:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

18:00-19:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

19:00-20:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

20:00-21:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

21:00-22:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

22:00-23:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

23:00-00:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

00:00-01:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

01:00-02:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

02:00-03:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

03:00-04:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

04:00-05:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

05:00-06:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

06:00-07:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

07:00-08:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

08:00-09:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

09:00-10:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

10:00-11:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

11:00-12:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

12:00-13:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

13:00-14:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

14:00-15:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

15:00-16:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

16:00-17:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

17:00-18:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

18:00-19:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

19:00-20:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

20:00-21:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

21:00-22:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

22:00-23:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

23:00-00:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

00:00-01:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

01:00-02:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

02:00-03:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

03:00-04:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

04:00-05:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

05:00-06:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

06:00-07:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

07:00-08:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

08:00-09:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

09:00-10:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

10:00-11:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

11:00-12:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

12:00-13:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

13:00-14:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

14:00-15:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

15:00-16:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

16:00-17:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

17:00-18:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

18:00-19:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

19:00-20:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

20:00-21:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

21:00-22:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

22:00-23:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

23:00-00:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

00:00-01:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

01:00-02:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

02:00-03:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

03:00-04:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

04:00-05:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

05:00-06:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

06:00-07:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

07:00-08:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

08:00-09:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

09:00-10:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

10:00-11:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

11:00-12:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

12:00-13:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

13:00-14:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

14:00-15:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

15:00-16:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

16:00-17:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

17:00-18:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

18:00-19:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

19:00-20:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

20:00-21:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

21:00-22:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

22:00-23:00 - Poszukiwania w kompleksie leśnym „Kaczorowy” w Raciążu

23:00-0

Przyjechali z pobliskich Płońsk i Warszawy oraz różnych regionów na zaproszenie Liceum Ogólnokształcącego im. Piotra Skargi. Przedstawiciele najstarszych szkół w kraju gościli w październiku w Pułtusku. Zjazd członków Stowarzyszenia na rzecz Najstarszych Szkół w Polsce odbył się po raz pięćdziesiąty drugi.

– Świadomość biegu czasu tak, aby stała się dla kogoś historią, nie jest czymś powszechnym, jednak pamięć o dziejach minionych jest niezwykle istotna w budowaniu tożsamości społecznej – powiedziała w piątek, 20 października, witając gości w sali gimnastycznej liceum, Anna Majewska, dyrektor Skargi, wdzięczna za przyjęcie szkoły do stowarzyszenia i powierzenie jej niezwyklej roli organizatora zjazdu.

– Miło brać udział w wydarzeniu, które jest odwołaniem do tradycji – stwierdził Henryk Kowalczyk, minister, członek Rady Ministrów. Wspominał, że do LO Skargi uczęszczało czworo jego dzieci, a on zaczytywał się we „Wspomnieniach niebieskiego mundurka” nie wiedząc, że po latach „dotknę” opisaną w książce historię.

Dumę z Liceum Ogólnokształcącego im. Piotra Skargi, trzeciej najstarszej szkoły w Polsce, i zadowolenie, że to właśnie ono stało się gospodarzem zjazdu wyraziła wicestarosta Beata Józwiak, przedstawicielka samorządu powiatu pułtuskiego, organu prowadzącego szkołę.

Uczestników zjazdu, którzy tworzą wyjątkową sieć szkół, do Pułtusk wraz z uczniami zaprosił burmistrz Wojciech Gregorczyk. Zaznaczył, że Pułtusk ma zabytki i przyrodę, a ziemia pułtуска – dodatkowo folklor Kurpi Białych.

Najstarsze szkoły zrzeszone

O Stowarzyszeniu opowiedziała prezes Marzena Modrzewska-Michalczyk. Zebrani obejrzeli spot dotyczący działalności Stowarzyszenia. Zostało ono założone przez działaczy oświatowych na Zjeździe Krajowym w Skarżysku-Kamiennym 15-16 lutego 1991 r., ale jego początki sięgają wcześniej. Za pierwszy krajowy zjazd szkół uznano spotkanie przedstawicieli wiekowych szkół średnich w Warszawie 10 grudnia 1973 r. w Technikum Kolejowym z okazji obchodów 200-lecia Komisji Edukacji Narodowej. Wzięło w nim udział pięćdziesięciu zaproszonych przedstawicieli szkół; rodowód dwudziestu jeden sięgał XVIII wieku. Spotkania zainicjował prof. dr Bogusław Leśniodorski, historyk, przewodniczący Komitetu Historii Nauki i Techniki, członek Komitetu Obchodów 200-lecia KEN.

Obecnie Zarząd pracuje w składzie: prezes Marzena Modrzewska-Michalczyk, dyrektor Zespołu Szkół Ekonomicznych im. Vetterów w Lublinie, wiceprezesi Henryk Zasepa z Łowicza i Tomasz Dziurak, dyrektor I Liceum Ogólnokształcącego im. Juliusza Słowackiego w Przemyślu, skarbnik Marcin Węglowski, dyrektor Zespołu Szkół z Solca nad Wisłą, sekretarz Jan Bołtuć z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Łodzi, członkowie: Małgorzata Cydejko z Warszawy, Kata-

Pod patronatem „TC”

Najstarsze szkoły spotkały się w Pułtusku

FOT. IZABELA KOBA

Uczestnicy zjazdu w gmachu Liceum Skargi, w tym gospodyni Anna Majewska (trzecia od prawej, w pierwszym rzędzie) i (obok niej) prezes Marzena Modrzewska-Michalczyk

ryzna Górska z Płocka, Radosław Kłuz z Mielca, Jadwiga Skolmowska z Tarnowa. Komisję Rewizyjną tworzą: Piotr Wanat z Rzeszowa, Anna Golik z Pińczowa, Ryszard Józefczyk z Krosna. Honorowym sekretarzem stowarzyszenia jest Elżbieta Malińska z Łodzi, zaś honorowi członkowie to: Jerzy Jąłoszyński z Nysy, Włodzimierz Losik z Trzemeszna i Tadeusz Zombirt z Płocka.

– Obchodzimy 50. urodziny stowarzyszenia – podkreśliła Marzena Modrzewska-Michalczyk. Wręczyła wspólnie z wiceprezesem pamiątkowe grawerony honorowym członkom.

Stowarzyszenie zrzesza przedstawicieli szkół średnich, mających sto lat

Uzdolniona młodzież ze Skargi

i więcej z całej Polski (obecnie pięćdziesiąt trzy szkoły). Mazowsze reprezentują: jej wydarzeń, procesów i płynności. Gubiąc pamięć, tracimy drogowskaz wiodący nas w dalszą drogę – zwróciła się do zebranych Anna Majewska, dyrektor Liceum Ogólnokształcącego im. Piotra Skargi w Pułtusku. „Przeszłość jest najlepszym wyznacznikiem przyszłości” – te słowa przyświecały inauguracji LII Zjazdu Stowarzyszenia na rzecz Najstarszych Szkół w Polsce. Taki tytuł miał również montaż słowno-muzyczny w wykonaniu licealistów, powstały pod kierunkiem Jolanty Rutkowskiej, Anny Krawczyńskiej i Rafała Chmielewskiego. Obejrżeli go delegaci szkół, uczniowie, nauczyciele i pracownicy Skargi, poprzedni dyrektorzy Barbara Meredyk i Arkadiusz Krużyński, rodzice na czele z Anną Wróblewską, absolwenci, m.in. Ireneusz Purgacz, adwokat, przewodniczący Rady Miejskiej i goście. Wcześniej wysłuchali prelekcji.

W Skardze i wokół Skargi

– Seneka powiedział, że „Pamięć stanowi o wdzięczności”. Przeszłość jest zatem nie tylko zbiorem odległych wydarzeń, to życiodajna siła, która two-

rzy przesłanki do lepszego zrozumienia rzeczywistości i nadchodzącej przyszłości: jej wydarzeń, procesów i płynności. Gubiąc pamięć, tracimy drogowskaz wiodący nas w dalszą drogę – zwróciła się do zebranych Anna Majewska, dyrektor Liceum Ogólnokształcącego im. Piotra Skargi w Pułtusku.

Dr hab. Radosław Lolo, profesor Akademii Piotrkowskiej, prorektor ds. nauki i rozwoju przybliżył rys historii szkoły. Wspominał o Wiesławie z Pułtusk, który zapisał się w poczet studentów Akademii Krakowskiej w 1423 r., co świadczy, że w Pułtusku istniała szkoła. Opowiedział o szkole od czasów jezuitów poprzez benedyktynów i lata międzywojnia do czasów powojennych.

Natomiast prelekcję o liceum w kontekście czasów niebieskiego mundurka, przypominając sylwetkę Wiktora Gomulickiego, pisarza i poety, autora „Wspomnień...”, wygłosiła Paulina Bieńczyńska, doktorantka Akademii Finansów i Biznesu Vistula, pracownik Muzeum Regionalnego.

– Nie byli postaciami bez skazy, ulegali emocjom, pokusom, przy tym byli obdarzeni wieloma talentami, a ich oddziaływanie sięgało daleko poza Pułtusk – spuentowała prelekcję o nauczycielach i uczniach Skargi Anna Krawczyńska, nauczycielka historii. Przypomniała: Halinę Mazurów, Sta-

Regionalnego za wsparcie wydarzenia, za „dobre serce” Bogdan Mroziewicz, dzięki któremu pięknie wydane „Wspomnienia niebieskiego mundurka” trafiły do rąk delegatów, Michał Kisiel, dyrektor Domu Polonii m.in. za „inspirację, szkic, odległą drukarnię i wsparcie projektu graficznego Liceum i kościoła pojezuickiego”. Podziękowania usłyszeli także: wicedyrektor Beata Czerniakowska-Koc, panie z sekretariatu Bogusia i Ania, zajmujące się organizacją zjazdu, pan Krzysztof, kierownik gospodarczy, pracownicy obsługi, uczniowie, szczególnie klasa IIB („oni wiedzą za co”) oraz młodzież, która wystąpiła.

– Życzę państwu niezwykle pięknego czasu w Pułtusku, a na kolejny zjazd polecam się wiosną – zwróciła się do delegatów dyrektor Skargi i zaprosiła ich oraz gości na poczęstunek.

Trzy dni w Wenecji Mazowsza

Na spotkanie w dniach 19-21 października przybyli delegaci i dyrektorzy szkół z całej Polski: Warszawy, Płońsk, Łowicza, Włocławka, Łomży, Sandomierza, Bielsko Białej, Lublina, Trzemeszna, Radomia, Łodzi, Przemyśla, Nysy, Ostrowa Wielkopolskiego, Solca nad Wisłą.

Mimo że zjazd kojarzy się głównie z obradami delegatów, stał się też okazją do poznania Liceum Skargi i Pułtusk. Uczestnicy zwiedzili dawny zamek biskupów płockich i podzamcze, i w zamku, czyli Domu Polonii nocowali, odbyli spacer po gmachu LO i wysłuchali historii z nim związanych (przewodnikiem była tutaj Anna Krawczyńska), a później spacer po Wenecji Mazowsza. Przeszli się najdłuższym brukowanym rynkiem w Europie, odwiedzili Muzeum Regionalne i wieżę ratuszową, zobaczyli zabytkowe kamienice, w tym napoleońską, pojezuickie piwnice pod Wzgórzem Abrahama i piwnice pod ratuszem, zwiedzili bazylikę kolegiacką, a wcześniej kościół szkolny św. Piotra i Pawła, w którym odbyła się msza św., posłuchali muzyki Krzysztofa Klenczona na jego ławeczce. Nie zabrakło rozmów

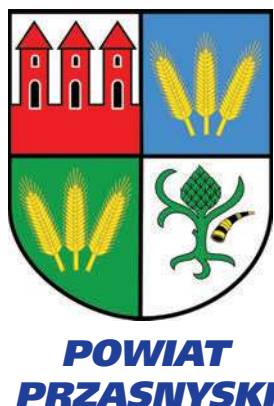
Zaproszeni goście, w tym prelegenci, podczas inauguracji zjazdu

nislawa Kosko, Teofila Kwiatkowskiego i Teodora Jańskiego.

Inaugurację zjazdu zakończyło wręczenie podziękowań w postaci oprawionego szkicu przedstawiającego gmach liceum i kościoła szkolnego. Otrzymali je: gospodarze powiatu i miasta, prelegenci, nauczyciele przygotowujący program artystyczny, a także ksiądz kanonik Sławomir Stefański, proboszcz parafii pw. św. Jana Pawła II i ks. Michał Piekarski za mszę w intencji uczestników zjazdu (poprzedziła ona inaugurację), Andrzej Popowicz, dyrektor Muzeum

i wymiany doświadczeń, przykładów dobrych praktyk i ciekawych rozwiązań oraz planów. Urzęccy Pułtuskiem delegaci zapewniali, że do niego wrócą, szczególnie „sąsiedzi” jak Krzysztof Grzymała, dyrektor I LO im. Henryka Sienkiewicza w Płońsku.

Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli: Mazowiecki Kurator Oświaty, Marszałek Województwa Mazowieckiego, Starosta Powiatu Pułtuskiego, Burmistrz Miasta Pułtusk. Patronat medialny sprawował m.in. „Tygodnik Ciechanowski”. **IK**

Jubileusz powiatu przasnyskiego

W przeddzień Święta Niepodległości przasnyskanie uroczyście świętowało 25-lecie powiatu przasnyskiego. Doniosła Gala odbyła się w Liceum Ogólnokształcącym im. KEN. Było to, jak podkreślali organizatorzy, święto całej społeczności ziemi przasnyskiej, która wносиła swój wkład w tworzenie powiatu, od czasu jego powstania w 1998 roku.

Na początek cytaty: „Siła państwa i jego rozwój zależą w dużej mierze od mądrości i sprawnej pracy samorządów tak, aby dla wszystkich w domu ojczystym starczyło chleba i żeby nikt nie czuł się zapomniany” - tymi słowami św. Jana Pawła II zainaugurowano Galę.

W uroczystościach wzięli udział m.in. senator RP Krzysztof Bieńkowski, do niedawna starosta przasnyski, Paweł Mostowy - obecny starosta i przedstawiciele rady powiatu z jej przewodniczącą Katarzyną Wróblewską. Marszałka

Gloria Prasnensis Terrae dla marszałka Adama Struzika

Adama Struzika reprezentowała radna Sejmiku Województwa Mazowieckiego Wiesława Krawczyk.

Wśród publiczności zasiadły także osoby, które wniosły swój wkład w poprzednie kadencje - Zenon Szczepankowski (starosta w latach 1998-2018), wicestarostowie, radni, członkowie zarządów powiatu. Obecni byli także dyrektorzy i pracownicy jednostek powiatowych, przedstawiciele samorządów gminnych z terenu powiatu przasnyskiego oraz powiatów sąsiednich, służb mundurowych, duchowieństwa, uczeni, szkół, organizacji pozarządowych.

Rys historyczny przedstawił Bartosz Drejerski z Muzeum Historycznego

Gloria Prasnensis Terrae dla radnych rady powiatu

Gloria Prasnensis Terrae dla Zenona Szczepankowskiego i Krzysztofa Bieńkowskiego

wawców, pedagogów oraz pracowników szkół... taką samą nicość odczuwamy w sobie za każdym razem, kiedy opuszczają nas nasi szkolni koledzy, przyjaciele, członkowie naszych rodzin... w tych trudnych ostatnich latach odeszło ich bardzo wielu. Kościół tonął w mroku, licznie przybyli mieszkańcy Krasnego,

języku. Drugą, znaną i cenioną postacią był również Stefan Żagiel, który wielokrotnie uczestniczył w spotkaniach z młodszymi i starszymi mieszkańcami gminy. W ostatnich latach zebrał wiersze o Krasnem i wydał je w postaci literackiej miniatuury. Wspominała go, nazywając ojcem poetów Ewa Stangrodzka, a w przytłumionych ścianach świątyni zabrzmiął jego wiersz „Elegia o trumnie”.

Renata Żmijewska wspominała pamięć księży: Sulkowskiego, Eugeniusza Pydyńskiego, Ireneusza Zurawskiego i Zbigniewa Kurkiewicza. - W dzień zaduszny wspomnijmy także naszych bliskich zmarłych - mówiła Renata Żmijewska - nauczycieli, wycho-

wałków i innych wiosek, mniej lub bardziej odległych.

Zabrzmiły strofy poetów w wykonaniu Janiny Janakakos Szymańskiej, Lidii Lachowskiej, Katarzyny Kowalskiej, Patrycji Przychochskiej, Krzysztofa Bieńkowskiego i Henryka Kamińskiego oraz wcześniej wspomnianych: Barbara Sitek Wyredek i Ewa Stangrodzkiej - Kozłowskiej. W części muzycznej wystąpili: Schola działająca przy parafii w Krasnem, Joanna Wenda, Julita Mroczek, Julia Marcińczyk, Katarzyna Augustyniak, Joanna Kiszurno, Szymon Żmijewski, oraz Zespół Ludowy Krasne. - To wszystko, co tutaj się zadziało, to jakaś magia - podsumowała Renata Żmijewska, - ja myślę, że ci wszyscy, których my tu dzisiaj wspominaliśmy, po prostu tu byli... byli i uśmiechali się takim uśmiechem szczerym... byli gdzieś bardzo blisko naszych serc, w tej ciszy, w tych świecach, w tej muzyce, w tej poezji... było czuć, jak się unosi duch niezwykły wszystkich tych, których wspominaliśmy.

Tekst i fot Ewa Stangrodzka

w Przasnyszu, zaś słowo podsumowujące minione 25 lat wygłosił obecny starosta Paweł Mostowy.

Z ciekawostek: dziś powiat przasnyski to 1219 km. kw. powierzchni, 7 gmin, 2 miasta i blisko 50 tysięcy mieszkańców. W ciągu 6 minionych kadencji w radach powiatu pracowało 60 radnych, 5 przewodniczących, w zarządzie 22 członków, a powiatem kierowało 3 starostów.

Prezentacja multimedialna pozwoliła zebranym powrócić do wspomnień. Na

fotografiach pojawiały się odległe już powiatowe wydarzenia - inwestycje, wydarzenia z dziedziny kultury, zdrowia, sportu.

Gala to oczywiście czas wyróżnień i podziękowań dla osób, które przez lata angażowały się w działania powiatu. Wręczone zostały, nadawane przez starostę przasnyskiego medale Gloria Prasnensis Terrae wraz z tytułem „Zasłużony dla Powiatu Przasnyskiego”.

Otrzymali je m.in. Adam Struzik - marszałek województwa mazowieckiego, Zenon Szczepankowski (starosta przasnyski w latach 1998 - 2018), Krzysztof Bieńkowski - starosta przasnyski VI kadencji, wicestarostowie oraz radni rady powiatu przasnyskiego, pracujący w poprzednich kadencjach. Wyróżnienia otrzymali również pracownicy samorządu związani z powiatem przasnyskim od 25 lat.

Podczas Gali podkreślano, że w ciągu ostatnich lat powiat przasnyski uległ prawdziwej transformacji, a za sprawą wielu kluczowych inwestycji dokonał

W oczekiwaniu na gości

cywilizacyjnego skoku. Nie brakowało oficjalnych przemówień, życzeń i podziękowań kierowanych w stronę władz powiatu oraz ich współpracowników. Galę zakończył koncert najpiękniejszych pieśni operetkowych w aranżacji rodziny Kaczmarek, wspólne odśpiewanie „Sto lat” na cześć wszystkich mieszkańców powiatu i jubileuszowy tort.

EWA STANGRODZKA-KOZŁOWSKA

Pomocnicy św. Mikołaja

Należą do nich uczniowie z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krzynowłodzie Małej, którzy wraz z opiekunem Elżbietą Krajewską, zgłosili się do udziału w akcji pisania listów z życzeniami i podziękowaniami dla darczyńców Fundacji Świętego Mikołaja.

Przy wsparciu polonistek Joanny Wawszczak i Teresy Lewandowskiej piętnastu uczniów napisało łącznie 30 listów, z podziękowaniami i życzeniami świątecznymi do osób, które są darczyńcami fundacji. List powinien być napisany odręcznie, jak najładniej i jak

najstaranniej. Takie też listy młodych kaligrafów powędrowały do Fundacji. Jest to jedna z najważniejszych akcji wysyłkowych Fundacji, która wspiera dzieci w ich rozwoju i edukacji, prowadzi ogólnopolski program Stypendia św. Mikołaja i pomaga dzieciom z Ukrainy i dzieciom w syryjskim.

Pisanie listów było także ciekawą lekcją języka polskiego. Bo jest to niewątpliwie doskonałe ćwiczenie umiejętności pisania listów, utrwalenie budowy listu oraz zasad stylistycznych i ortograficznych. Autorzy listów są pełni nadziei, że napisane listy wywołają radość i uśmiech na twarzach darczyńców oraz zachęcą do wspierania Fundacji Świętego Mikołaja.

ESKA

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Krzynowłodzie Małej

Krasne

Zatrzymał się czas...

W niedzielny listopadowy wieczór, w starym zabytkowym kościele p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Krasnem zapanowały zaduma i zamyślenie. VIII Zaduszki muzyczno-poetyckie realizuje od kilku lat, na przemian w kościołach w Krasnem i Zielonej, Gminna Biblioteka w Krasnem oraz jej dyrektor Renata Żmijewska przy wsparciu wójta gminy oraz miejscowych parafii.

Ten magiczny wieczór poświęcony był pamięci tych, którzy jeszcze tak niedawno byli wśród nas. Pierwszą z wspomnianych postaci był Lam Quang My - wietnamski poeta od wielu lat mieszkający w Polsce. Jego pamięć przywołała Barbara Sitek Wyredek we wspomnieniu i w jego poezji. Lam Quang My w 2005 roku otrzymał tytuł Honorowego Obywatela Gminy Krasne. Jako poeta wielokrotnie odwiedzał gminę i miejscową młodzież szkolną, czytał swoje wiersze i często śpiewał je w rodzinnym wietnamskim

Co dalej z „Małą obwodnicą Makowa”?

Na drugi most trzeba będzie poczekać

Mieszkańcy zastanawiają się co dalej z planami budowy drugiego mostu na Orzycu, gdyż temat ostatnio „przycichł”. Zapytaliśmy o to Urząd Miejski w Makowie Mazowieckim.

Przypominamy, że w sprawie modernizacji drogi wojewódzkiej nr 626 na terenie Makowa Mazowieckiego miasto zawarło porozumienie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego oraz gminą Czerwonka. Miasto tworzy projekt inwestycji, a samorząd Mazowsza ją finansuje.

W planach jest budowa nowego, drugiego mostu na rzece Orzyc, co zmniejszyłoby obciążenie tego już istniejącego - na DK 60. Nowy most łączyłby DW 626 (droga relacji Maków-Sypniewo) z DK 57 (Maków-Przasnysz). Inwestycja nosi miano „Małej obwodnicy Makowa”. Most ma powstać za zalewem i łączyć się z ulicą Łąkową (koło Komendy Powiatowej Policji).

Marszałek Adam Struzik zawarł porozumienie w tej sprawie z burmistrzem Tadeuszem Ciakiem w marcu 2021 roku. O postępie w tej sprawie pytaliśmy UM w Makowie Mazowieckim w sierpniu 2022 roku. Wówczas

otrzymaliśmy taką informację: „Trwające prace projektowe. W chwili obecnej osiągnięty poziom gotowości do przedstawienia Mazowieckiemu Zarządowi Dróg Wojewódzkich projektów budowlanych branży drogowej. Po ich pozytywnym zaopiniowaniu rozpoczną się prace związane z dokumentacją projektową branży sanitarnej, mostowej i elektrycznej. Trwa procedura związana z uzyskaniem decyzji środowiskowej oraz pozyskiwane są uzgodnienia trasy drogi z organami opiniującymi: gminą Czerwonka, Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie, Mazowieckim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i innymi, których udział w procesie projektowym wynika z odrębnych przepisów”.

Na prośbę mieszkańców ponownie zapytaliśmy miasto, na jakim etapie są prace związane z projektem. Okazało się, że aktualnie Urząd Miejski w Makowie Mazowieckim uzyskuje pozwolenia na budowę m.in. środowiskowe i wodno-prawne.

- Skompletowanie niezbędnej dokumentacji i pozwoleń w kwestii budowy mostu to zmusny oraz długotrwały proces. Najprawdopodobniej wszystkie pozwolenia na budowę uzyskamy w połowie przyszłego roku - informuje nas Alicja Prejs, rzeczniczka makowskiego magistratu.

Dopiero wówczas Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich będzie mógł rozpocząć procedurę realizacji inwestycji, począwszy od wyłonienia wykonawcy. Niemniej mieszkańcy muszą uzbroić się w cierpliwość, bo most powstanie, ale w perspektywie kilku lat. **kuj**

Brutalne morderstwo w Makowie

Anna K. usłyszała zarzut zabójstwa

Prokuratura Rejonowa w Przasnyszu postawiła zarzuty parze, u której w mieszkaniu policjanci zastali ranego mężczyznę. Okazuje się, że ofiara została dwukrotnie ugodzona nożem przez Annę K., z czego drugi cios okazał się śmiertelny. Jej konkubent natomiast nie udzielił pomocy ranionemu 50-letniemu makowianinowi.

Mimo udzielonej pomocy raniony nożem 50-latek zmarł.

W poniedziałek zatrzymana para 46-latków została przetransportowana do Prokuratury Rejonowej w Przasnyszu, gdzie zostali przesłuchani. Postawiono im również zarzuty.

- Anna K. usłyszała zarzut zabójstwa, natomiast Marek W. usłyszał dwa zarzuty: zarzut nieudzielenia pomocy oraz zarzut utrudniania śledztwa poprzez

zacieranie śladów. Wczoraj, decyzją Sądu Rejonowego w Przasnyszu, 46-latkowie trafili do aresztu, gdzie spędzą najbliższe 3 miesiące - informuje prokurator rejonowa w Przasnyszu Renata Zadrozna.

Jak dotąd nieznane są motywy działania Anny K. Wiadomo natomiast, że pierwsza rana, jaką zadała nożem 50-letniej ofierze nie zagrażała jej życiu, druga natomiast spowodowała rozległy krwotok. Niemniej, jak wskazuje prokurator Renata Zadrozna, prawdopodobnie, gdyby ofiara otrzymała pomoc na czas, być może dziś by żyła. Niestety ani 46-latka, ani jej konkubent nie pomogli dźgniętemu mężczyźnie.

Kobiecie oskarżonej o zabójstwo grozi dożywocie, a jej 46-letniemu partnerowi do 5 lat pozbawienia wolności. O ich losie zadecyduje sąd. **kuj**

KRONIKA POLICYJNA

Uratowana przed „lekarzem z Syrii”

Mieszkanca powiatu żuromińskiego nawiązała internetową znajomość z niejakim Morrisem Chenem, rzekomo lekarzem przebywającym na kontraktach w Syrii. Kobieta zdążyła przesłać mu już 9 tys. zł. Przed kolejnymi stratami finansowymi uchroniła ją pracownica jednego z żuromińskich banków.

Ta historia różni się nieco od tych, które dotychczas opisywaliśmy. Pokazuje bowiem, że w każdej pracy, oprócz wykonywania podstawowych obowiązków, niezmiernie ważny jest kontakt z drugim człowiekiem.

- Trzy miesiące temu mieszkanka powiatu żuromińskiego na portalu społecznościowym poznała mężczyznę, który przedstawił się jako Morris Chen. Mężczyzna pisał, że z zawodu jest lekarzem posiadającym własną klinikę, obecnie przebywającym na kontraktach w Syrii. Mężczyzna niemal codziennie kontaktował się z żurominianką za pośrednictwem poczty e-mail bądź sms. Opowiadał m.in. o swoim życiu, pisząc że stracił żonę w wyniku choroby, ma 5 letnie dziecko. Opisywał trudne życie w Syrii. Pewnego dnia mężczyzna zwierzył się kobiecie, że został wynagrodzony przez przełożonych za trud pracy, którą realizuje podczas pobytu w Syrii. Miała być to duża suma pie-

niędzy, którą otrzymał w gotówce. Fakt posiadania pieniędzy przez mężczyznę wprowdzał go w zakłopotanie, gdyż nie mógł przechowywać przy sobie takiej ilości gotówki, która opiewała na 170 tys. dolarów - relacjonuje początki internetowej znajomości Tomasz Łopiński, oficer prasowy KPP w Żurominie.

Od momentu rozpoczęcia konwersacji fałszywy „lekarz” budował relację z 57-latką, aby zaskarbić sobie jej zaufanie. Oszustowi było to potrzebne, żeby mógł przejść do kolejnego etapu - okradania.

- Zwrócił się do żurominianki z prośbą o pomoc i przyjęcie oraz przechowanie pieniędzy. Kobieta niechętnie zareagowała na ten pomysł, sugerując że posiada rodzinę i dziecko, którym może przelać pieniądze w dowolnym banku w Syrii. Morris zaproponował, że prześle na adres kobiety paczkę, w której będzie umówiona kwota pieniędzy, na co ostatecznie żurominianka się zgodziła. Przesyłka została nadana. W trakcie przesyłania umówionej paczki pojawiły się nieoczekiwane koszty z jej przesłaniem wymagające wpłaty 9 tys. złotych na wskazane konto. Przelew został wykonany, a paczka kontynuowała swoją podróż. Niestety pojawił się kolejny nieoczekiwany problem. Paczka została wytypowana do weryfikacji przez Straż Graniczną. Jednak, by ominąć kontrolę paczki, mężczyzna poprosił kobietę o przelanie na wskazane konto kolejnych pieniędzy, tym razem 23 tys. złotych. Żurominianka nie posiadała takiej kwoty, ale na ten cel zaciągnęła pożyczkę w baku, którą w formie przelewu chciała przekazać na wskazane konto - opisuje dalsze postępowanie oszusta rzecznik żuromińskiej policji.

I w tym momencie stało się coś, czego „Morris” nie mógł przewidzieć w swojej misternej manipulacji. W trakcie zaciągania pożyczki między klientką a pracownicą banku nawiązała się zwykła, luźna rozmowa, w której 57-latka wskazała na jaki cel potrzebne są jej pieniądze. Pracownica banku szybko wyczuła, że coś jest nie tak i przestrzegła kobietę przed próbą wyludzenia pieniędzy, odwołując ją jednocześnie od wykonania przelewu. Oczywiście mieszkanka pow. żuromińskiego nie od razu uwierzyła złe intencje swojego internetowego znajomego, ale pracownica banku zasiała w niej ziarno niepewności.

- Kobieta próbowała jeszcze na własną rękę zweryfikować podejrzenia pracownicy banku korespondując z Morrisem, który naciskał na przekazanie pieniędzy jak najszybciej. Szantażował kobietę, twierdząc, że przesyłanie zawartości przesyłki spowoduje również pociągnięcie także jej do odpowiedzialności karnej przez służby - ujawnia metody postępowania oszusta Tomasz Łopiński.

Przez dwa dni mieszkanka powiatu żuromińskiego „bila się z myślami”, jednak nagle zmiana postawy „Morrisa” wzmocniła jej podejrzenia co do jego motywów. Kobieta zdecydowała się zgłosić sprawę policji. Tam również zyskała pewność, że rzeczywiście została oszukana. Dzięki czujności pracownicy banku straciła „tylko” 9 tys. zł z własnych oszczędności, a mogło być znacznie gorzej.

Policjanci co chwilę stosują apele, przekazują informacje o przykładach oszustw, aby uchronić przed nimi potencjalne ofiary, organizują szkolenia, także media włączają się do tych działań, żeby uczulić społeczeństwo na różne metody kradzieży, jednak wciąż trafiają się oso-

by, które ufają nieznajomym. Skąd takie zachowania? O tym pisaliśmy szeroko w artykule „Oszukać seniora” dostępnym na naszej stronie: ciechpress.pl.

Pijany wymusił pierwszeństwo

Kiedy 18-letni mieszkaniec pow. działdowskiego jechał drogą wojewódzką relacji Żuromin-Lubowidz, nagle, z drogi podporządkowanej prowadzącej do Bądzyna wyjechał czerwony fiat seicento...

Do zdarzenia doszło w środę (8 listopada br.) przed godz. 18. Kierujący samochodem ww 18-latek wbił się w bok fiata, który następnie wypadł z jezdni do przydrożnego rowu. Jak ustaliła żuromińska policja, kierujący fiatem

37-letniego mieszkańca pow. pułtuskiego. Zatrzymani usłyszeli zarzuty kradzieży z włamaniem, za co grozi im do 10 lat pozbawienia wolności. Zarówno 39-latek, jak i jego 37-letni współnik przyznali się do winy. Objęci zostali dozorem policyjnym. Za swoje czyny odpowiedzą przed sądem. **kuj**

58-latek zignorował znak STOP i wymusił pierwszeństwo, doprowadzając do kolizji. Okazało się, że mieszkaniec gminy Lubowidz miał 2,9 promila alkoholu w wydychanym powietrzu. Doznał niewielkich obrażeń. Towarzyszącej mu kobiecie nic się nie stało, tak samo jak 18-latkowi z powiatu działdowskiego.

Pijany kierowca straci prawo jazdy. Za spowodowanie kolizji w stanie upojenia odpowie przed sądem.

Bełkotał do policjantów

Trzeba przyznać, że mieszkaniec gminy Siemiatkowo miał sporo odwagi. Wypyty 43-latek przejechał na rowerze obok policjantów. W drodze powrotnej ci do niego zagaili i „sprawa się rypla”.

Kto wie, co kierowało mężczyzną w tamtym momencie. Może pomyślał, że najciemniej jest pod latarnią? W każdym razie, jadąc w sobotę (4 listopada br.) jedną z ulic Siemiatkowskiej, postanowił przejechać rowerem obok policjantów kontrolujących właśnie kierowcę samochodu. Okazuje się, że już wówczas funkcjonariusze zwrócili uwagę na cyklistę, jednak byli w trakcie innych czynności.

Kilkanaście minut później rowerzysta postanowił wrócić tą samą drogą, którą pokonał chwilę wcześniej, ponownie mijając patrol policji. Tym razem jednak przecenił swoją strategię. Mundurowi go zatrzymali, a kiedy z ust rowerzysty padły pierwsze słowa - już wiedzieli. Alkomat potwierdził ich przypuszczenia wskazując wynik 1,7 promila alkoholu w wydychanym powietrzu.

Sprytny plan kosztował 43-latkę 2,5 tys. zł. **kuj**

Dodaj szczyptę koloru i radości do ponurej jesieni i zimy

Różnorodne pomysły na prezent

Kwiaty uszczęśliwiają ludzi, dlatego są popularnym prezentem przez cały rok. Chociaż poinsecje nie są kwiatami w ścisłym tego słowa znaczeniu, ich wdzięczne przylistki sprawiają, że jesienią i zimą są świetną alternatywą dla bukietów. Te kwitnące zimą rośliny występują w szerokiej palecie kolorów, kształtów i rozmiarów i równie dobrze sprawdzają się jako rośliny doniczkowe i cięte. Dlatego kompozycje DIY i aranżacje z poinsecjami są tak różnorodne. Eksperti Stars for Europe (SfE) dzielą się pomysłami na prezenty z poinsecją, które ubarwią ponure miesiące i z pewnością cieszą każdego miłośnika kwiatów.

Wazon na kwiaty z orzechów

Orzechy są tak samo nieodłącznym elementem adwentu i Bożego Narodzenia jak gwiazdy betlejemskie. Te dekoracyjne owoce z twardymi łupinami są nie tylko popularną przekąską, ale również idealnym materiałem do wszelkich rękodzieł. Można je na przykład wykorzystać do zrobienia ozdobnych wazonów na kwiaty. W połączeniu z ciętymi poinsecjami, stanowią fantastyczny pomysł na prezent. Do tego dekoracyjnego projektu potrzebne są mieszanne orzechy, pistolet do klejenia na gorąco i klej, próbówki lub fiołki na kwiaty, gałązki sosny, małe szyszki, szpilki z perłowymi główkami i poinsecje.

Oto jak to zrobić: Sklej ze sobą orzechy, tak aby utworzyły stożkową wieżę

z otworem w środku na próbówkę lub fiołkę do kwiatów. Poczekaj, aż klej wyschnie, a następnie udekoruj wieżę z orzechów szyszkami, szpilkami z perłowymi główkami i igłami sosny. Na koniec napełnij próbówkę/fiołkę wodą i umieść w niej poinsecję. Wskazówka: natychmiast po przycięciu zanurz łodygę poinsecji w gorącej wodzie (ok. 60°C) na kilka sekund, a następnie w zimnej wodzie. W czystej wodzie poinsecja pozostanie świeża do dwóch tygodni.

Gwiazda ciepłutko odziana

Przytulne pokrowce z polaru przetwarzające zwykłe donice i szklane wazon w uroczę ozdoby, w których można wyeksponować kremowe poinsecje lub świece. Do wykonania tego prostego upominku z upcyklingu potrzebne są stare donice lub szklane wazon, znoszone ubrania z miłych w dotyku tkanin, nożyczki, pistolet do klejenia i klej, guziki, poinsecje i świece.

Oto jak to zrobić: nożyczkami powycinaj z ubrań kawałki nieco dłuższe od długości obwodu wazonu/doniczki. Za pomocą gorącego kleju przyklej materiał do pojemników i udekoruj je guzikami. Jeśli używasz fragmentu rękawa, po prostu naciągnij go na naczynie. Na koniec umieść poinsecję lub świecę w upcyklingowej doniczce i ustaw dekorację w dowolnym miejscu. Wskazówka: aby uzyskać bardziej jednolity wygląd, dobierz ubrania do koloru świec i poinsecji.

Taca z poinsecją na każdy gust

Taca z własną aranżacją poinsecji to szybki pomysł na prezent, którym można łatwo trafić w gust i styl wnętrza, wybierając odpowiednie kolory i akcesoria. Miłośnicy stylu retro pokochają tę aranżację w odcieniach czerwieni i złota. Ozdoby świąteczne w stylu vintage zdo-

bią tę delikatną tacę obok jaskrawoczerwonej poinsecji w złotej donicy.

Wiklinowa taca gęsto wypełniona czerwonymi, miniaturowymi poinsecjami to świetny pomysł na prezent dla osób, które kochają naturalność. Idealnie pasuje również do modnego stylu cottagecore. Wybierz odmiany poinsecji o różnych kształtach liści i odcieniach czerwieni, aby urozmaicić swoją aranżację.

Po prawej stronie, różnej wielkości dwukolorowe, różowo-kremowe poin-

secje wraz ze świecami, bombkami i pozłacanymi szyszkami na okrągłej, drewnianej tacy tworzą elegancką, pełną harmonii kompozycję.

Na tę efektowną, naturalną aranżację na prostokątnej, drewnianej tacy (po lewej) składają się szyszki i wazon z brązowego szkła z ciętymi, czerwonymi poinsecjami, ozdobne jabłuszka na gałązce i iglasta gałązka. Wskazówka: połącz poinsecje z przylistkami o różnych kształtach, aby aranżacja była ciekawsza.

Kompozycje kwiatowe z poinsecji

Zamiast rośliny doniczkowej lub bukietu, możesz również zachwycić miłośników kwiatów kompozycją kwiatową. Idealnym wyborem są cięte poinsecje. Zachowają świeżość do dwóch tygodni, jeśli zaraz po przycięciu zanurzysz łodygi w gorącej wodzie (około 60°C) na kilka sekund, a następnie w zimnej wodzie.

Po lewej stronie misa ozdobiona poinsecją, pozłacanymi gałązkami, świecą i bombkami, która idealnie wpisuje się w świąteczny nastrój. Ta elegancka aranżacja jest szybka do wykonania: namocz gąbkę florystyczną i umieść ją w misie. Owinąć świecę drutem i włożyć ją w gąbkę razem z gałązkami i ciętymi poinsecjami. Na koniec wykończ aranżację bombkami.

Różowe cięte poinsecje sprawiają, że ta aranżacja jest pięknym prezentem, a także romantyczną ozdobą na jesień i zimą. Możesz wykonać ją w mgnieniu oka: namocz gąbkę w wodzie i umieść ją w misie. Włóż świecę i przymocuj ją na środku. Następnie dodaj gałązki sosny i poinsecję wokół świecy. Gotowe!

Podłużna, drewniana skrzyneczka wypełniona czerwonymi, miniaturowymi poinsecjami, ostrokrzewem (Ilex verticillata), gałązkami sosny, mchem i szyszkami to prawdziwy klejnot. Ta aranżacja w stylu skandynawskim jest idealna do dekoracji parapetów, kredensów i stołów, a także stanowi doskonały prezent.

KŻ

Ostatnia szansa na mrożenie jesiennych smaków

Kiedy na zewnątrz będzie zimno, szaro, a na drzewach próżno będzie szukać choćby listka, to ze smakiem sięgniemy po ciasto śliwkowe, pierogi z grzybami, zupę kalafiorową albo kompot gruszkowy. By móc to zrobić, warto zamrozić lub wysuszyć sezonowe produkty. Sprawdź, czy na pewno wiesz, jak to zrobić, bo to już ostatni moment na zatrzymanie smaków jesieni!

Choć gotowe mrożone owoce czy warzywa możemy kupić w sklepie, to najlepiej smakują te zebrane własnoręcznie lub otrzymane od lokalnego dostawcy. Wtedy mamy pewność co do jakości samych składników, a także większą satysfakcję z przygotowanych mrozonek.

Co z jesiennych zbiorów nadaje się do mrożenia?

Przed wszystkim to koperek, natka pietruszki, liście selera i szpinaku, które świetnie podkreślą smak zup, sosów czy dipów przygotowywanych zimą. W mrożonej formie sprawdzą się także różyczki kalafiora, brukselka czy fasolka szparagowa po wcześniejszym zblanszowaniu. Zanurzmy je na 1-2 minuty we

wrzątku, a następnie przelejmy ziemną wodą. Dzięki temu zachowają swoją strukturę i naturalny kolor.

Jeśli chodzi o owoce, to śmiało możemy zamrozić jesienne zbiory żurawiny, jeżyn czy borówek – będą pysznym dodatkiem do ciast, deserów, owsianek i zimowej herbaty. Gruszki, śliwki i jabłka często przerabiamy na musy, dżemy czy konfitury, jednak owoce w całości również można zamrozić. Podobnie wygląda kwestia grzybów.

Odpowiednia selekcja

Zanim umieścimy owoce w woreczkach do mrożenia, poświęćmy chwilę na ich dokładne przebranie – tylko zdrowe i świeże okazy nadają się do mrożenia. Absolutnie nie wkładamy do woreczka

nadpsutych owoców czy tych z odkrojoną pleśnią, ponieważ ta wnikała już w strukturę zdrowo wyglądającego kawałka.

– Odpowiednia selekcja to podstawa, dlatego podczas przygotowywania produktów do mrożenia warto zaopatrzyć się też w kompostowalne worki na biodegrady, do których wrzucimy te owoce, które nie nadają się do dalszej obróbki. Dużo kontrowersji wzbudza mrożenie owoców, szczególnie śliwek, z pestką – co prawda nie ma co do tego żadnych przeciwwskazań, ale będziemy sobie wdzięczni, kiedy wyciągniemy z zamrażarki wypieczkowane, gotowe do użycia, owoce – tłumaczy **Marta Krokowicz, związana z marką Pacłań** i dodaje: w przypadku drobnych owoców warto zastosować mrożenie

wstępne. Wystarczy, że ułożymy je na tacce z folią aluminiową i wstawimy na około godzinę do zamrażarki, zanim przełożymy je do docelowych woreczków. Folia aluminiowa sprawi, że bez problemu odwieramy owoce od tacki, a sam proces mrożenia wstępnego zapobiegnie połączeniu się owoców w jedną, zwartą bryłę, którą trzeba będzie rozluźniać przed użyciem.

Jak mrozić grzyby?

Krokiety, pierogi czy zupy z dodatkiem grzybów zimą porą smakują znakomicie, dlatego po grzybobraniu warto zostawić część zbiorów do mrożenia lub suszenia. Wybierajmy zdrowe, nierobaczywe i świeże okazy. Niestety nie wszystkie gatunki grzybów nadają się

do mrożenia, tylko te o zwartym miąższu: borowiki, podgrzybki czy maślaki. Blaszkowe odmiany – jak kurki czy rydze – po wcześniejszym oczyszczeniu, musimy wstępnie obgotować i dopiero po ostudzeniu zamrażać. W przeciwnym wypadku będą gorzkie. Przed mrożeniem wszystkich grzybów ważne jest solidne ich oczyszczenie z igieł i piasku.

Ważne! Mroząc grzyby lub inne smaki jesieni warto dopasować wielkość porcji do naszych potrzeb, wybierając opakowania do mrożenia o różnych pojemnościach.

– Nie możemy zamrozić owoców, warzyw czy grzybów ponownie, więc zamiast skazywać się na konieczność wykorzystania całej porcji na raz, lepiej podzielić je od razu na mniejsze porcje. Z myślą o takich sytuacjach projektowaliśmy woreczki do mrożenia, dostępne w naszej ofercie. To aż trzy różne pojemności – 1, 3 lub 6 litrów, więc możemy przygotować zarówno dużą ilość grzybów na Święta, jak i kilka pojedynczych porcji śliwek do ciasta. Czułości zamrażarki potrafią skrywać zbiory bardzo długo, dlatego lepiej opisać woreczek – nazwą produktu i datą przygotowania (wystarczy miesiąc i rok). Opcjonalnie można dodać informację o wadze produktów w woreczku, by móc szybko ocenić, czy właśnie takiej ilości potrzebujemy – podpowiada **Marta Krokowicz, Brand Manager marki Pacłań**.

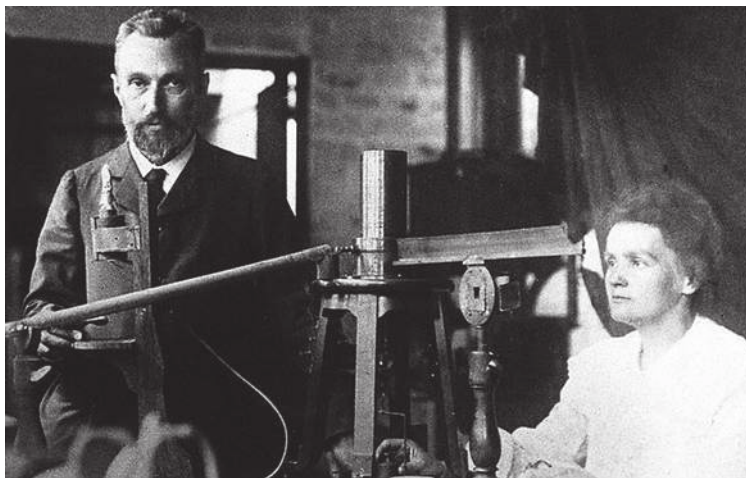
Domowe mrożonki z jesiennych zbiorów to sposób na smaczne i urozmaicone posiłki. Pamiętajmy o zasadach mrożenia i pilnujmy terminów przydatności do spożycia – w ten sposób będziemy przez długi czas cieszyli się sezonowymi smakami. Do dzieła!

KŻ

FOT. HULTON-DEUTSCH COLLECTION/CORBIS VIA GETTY IMAGES

Maria Skłodowska-Curie

Z mężem Piotrem Curie

Przy pracy w laboratorium

120 lat temu Maria Skłodowska-Curie wraz z mężem Piotrem Curie zostali laureatami Nagrody Nobla w dziedzinie fizyki - za odkrycie zjawiska promieniotwórczości i badania nad nim. Drugą połowę tejże nagrody otrzymał Henri Becquerel, który pierwszy zaobserwował przenikliwe promieniowanie rudy uranu. Skłodowska była pierwszą kobietą, którą w ten sposób uhonorowano.

Nagrodę przyznano 12 października 1903 r., a ceremonia jej wręczenia odbyła się 10 grudnia.

Zaczął Wilhelm Roentgen

Wszystko zaczęło się od odkrycia przez Wilhelma Roentgena w roku 1895 niewidzialnego promieniowania elektromagnetycznego, które pozwoliło prześwietlać - nieprzezrzyste dla widzialnego światła - obiekty. Nowe zjawisko szybko znalazło zastosowanie w medycynie, a w roku 1901 Roentgen jako pierwszy został nagrodzony fizycznym Noblem.

Niewidzialne promieniowanie stało się modne wśród badaczy. W roku 1896 Henri Becquerel badał domniemany związek promieniowania rentgenowskiego z fosforescencją - świeceniem substancji po ich wcześniejszym naświetleniu. W tym celu wystawił fosforescencyjny minerał, będący rudą uranu, na światło słoneczne. Naświetloną próbkę zawiązał w kieszonkę fotograficzną i czarny nieprzepuszczający światła papier. Po wywołaniu klisza okazała się zaczerniona, co naukowiec zinterpretował jako efekt emisji niewidzialnego promieniowania dzięki wcześniejszemu naświetleniu. Ogłosił swoje wyniki na posiedzeniu Akademii Nauk w Paryżu.

Kontynuując badania, musiał je na kilka dni przerwać z powodu pochmurnej pogody. Wtedy okazało się, że nawet nienaświetlony minerał zawierający uran zaczernia kliszę, a zatem niewidzialne promieniowanie nie ma nic wspólnego z fosforescencją. Dlatego 2 marca naukowiec musiał ogłosić sprostowanie.

Badając właściwości odkrytego przez siebie promieniowania uranu Becquerel wykazał, że zaczernia ono kliszę fotograficzną, jonizuje powietrze i przenika przez nieprzezroczyste ciała. Doszedł jednak do wielu błędnych wniosków - według niego promienie te mogły ulegać odbiciu, załamaniu i polaryzacji, tak jak światło i inne fale elektromagnetyczne. Zarówno Becquerel, jak i inni fizycy porzucili dalsze badania nad promieniowaniem uranu i skupili się na znacznie ciekawszym ich zdaniem promieniowaniu rentgenowskim. Przez prawie dwa lata nikt się tym nie zajmował - aż w roku 1897 Maria Curie wybrała promieniotwórczość (to ona zaproponowała taką nazwę zjawiska) jako temat swojej pracy doktorskiej. Wkrótce do badaczki dołączył jej mąż, Piotr Curie, a w 1899 także Henri Becquerel, który odwołał swoje wcześniejsze błędne wnioski.

Maria z Piotrem Curie wkraczają do akcji

Zamiast kliszy fotograficznej, której używał Becquerel, Maria użyła czułego elektrometru (skonstruowanego przez męża i jego brata Jacques'a Curie). Dzięki ilościowemu podejściu do badań udało

się wyjaśnić, że natężenie promieniowania jonizującego zależy od zawartości uranu w próbce i jest do niej proporcjonalne. Okazało się, że promieniotwórczy jest także inny pierwiastek - tor. Dalsze badania wykazały, że promieniotwórczy jest także sam pierwiastek. Odkrycie, że niektóre minerały zawierające uran (na przykład blenda smolistą czy chalkolit) promieniają znacznie silniej, niż wskazywałyby zawartość samego uranu, sugerowało, że odpowiada za to mała domieszka innych, bardziej promieniotwórczych pierwiastków. W roku 1898 udało się po niezwykle żmudnej pracy wyodrębnić te dwa nowe pierwiastki: nazwany na cześć Polski polon (Po) oraz rad (Ra). Już wtedy Piotr Curie zaobserwował, że pod wpływem kilkugodzinnego działania radu na skórę ramię powstała trudno gojąca się rana. Próbkę radioaktywnych pierwiastków emitowały światło i ciepło, zmieniały ten częstotliwościowy w ozon i powodowały zmianę barwy szkła czy porcelany. Powstała nowa dziedzina chemii - radiochemia.

Rodzice przyszłej noblistki pochodzili z drobnej szlachty i mieszkali w Warszawie, wówczas Królestwie Polskim pod zaborem rosyjskim. Władysław Skłodowski herbu Dołęga, syn szanowanego lubelskiego nauczyciela Józefa Skłodowskiego, był nauczycielem matematyki i fizyki, a także dyrektorem kolejno dwóch warszawskich gimnazjów męskich. Matka Bronisława Boguska herbu Topór, była przełożoną warszawskiej pensji dla dziewcząt z dobrych domów. Państwo Skłodowskich wychowywali swoje dzieci w duchu głębokiego patriotyzmu.

Urodzona 7 listopada 1867 roku

Maria Salomea Skłodowska była najmłodszym z pięciorga dzieci. Najstarsza Zofia (1861-1876) zmarła na tyfus jako nastolatka, Józef (1863-1937) został znanym warszawskim lekarzem, Bronisława (1865-1939) - lekarką i działaczką społeczną, a Helena (1866-1961) - nauczycielką. W XVII-wiecznej Kamienicy Łyszkiewicza przy ulicy Freta 16 w Warszawie, gdzie się urodzili, od roku 1967 działa muzeum noblistki.

Zofia zmarła, gdy Maria miała 9 lat, dwa lata później na gruźlicę zmarła jej matka (w wieku 42 lat). Nastoletnia Maria wpadła w depresję i straciła wiarę w Boga - ale nie w naukę. Bez problemów kontynuowała naukę na pensji dla dziewcząt, wcześniej prowadzonej przez jej matkę. III Żeńskie Gimnazjum Rządowe ukończyła w roku 1883 ze złotym medalem. Udzielała korepetycji z matematyki, fizyki i języków obcych (znała polski, rosyjski, niemiecki, angielski i francuski). Poznała pozytywistkę Bronisławę Piasecką - nauczycielkę. Dzięki niej Maria, Bronisława i Helena Skłodowskie wstąpiły na nielegalny Uniwersytet Łatający, którego wybitni profesorowie przekazali im przydatną wiedzę dotyczącą na przykład analizy chemicznej.

Jednak na ziemiach polskich dalsza nauka nie była formalnie możliwa - zabory

nie zgadzali się, aby kobiety studiowały na wyższych uczelniach. Bronisława i Maria zawarły umowę - Najpierw do Paryża wyjechała Bronisława, a Maria pracowała w kraju na jej utrzymanie. Po zakończeniu studiów zarabianie wzięła na siebie Bronisława - w roku 1891 Maria Skłodowska wyjechała do Paryża, by podjąć studia matematyki i fizyki na Sorbonie, gdzie wykładowi naukowcy o światowej sławie. Oprócz nauki występowała w amatorskim teatrze, gdzie poznała sławnego pianistę i przyszłego premiera Ignacego Jana Paderewskiego. 28 lipca 1893 otrzymała licencjat z fizyki z pierwszą lokatą, w kolejnym roku poszło jej trochę gorzej: licencjat z matematyki z drugą lokatą.

Praca naukowa Marii

Po studiach otrzymała stypendium naukowe na badania dotyczące magnetycznych właściwości różnych rodzajów stali. Tak też poznała przyszłego męża - Pierre'a Curie, który wraz z bratem Jacquesem był odkrywcą piezoelektryczności, autorem „prawa Curie” i zasady symetrii. 26 lipca 1895 Maria Skłodowska i Pierre Curie zawarli cywilny związek małżeński i pojechali w podróż poślubną... na rowerach.

7 listopada 1911 Maria Skłodowska - Curie otrzymała Nagrodę Nobla w dziedzinie chemii - za odkrycie polonu i radu, wydzielenie czystego radu i badanie właściwości chemicznych pierwiastków promieniotwórczych. Był to pierwszy przypadek przyznania nagrody Nobla po raz drugi, w dodatku w innej dziedzinie wiedzy. Do dziś nie udało się to żadnej innej kobiecie. W sumie tylko kilka osób otrzymało Nagrodę Nobla więcej niż raz, z czego tylko dwie w różnych dyscyplinach - drugą był Linus Pauling - z chemii i pokojową. John Bardeen miał dwa Noble z fizyki, Frederick Sanger oraz Karl Barry Sharpless - po dwa z chemii.

Dwukrotne noblistce udało się przekonać rząd Francji do przeznaczania środków na budowę Instytutu Radowego (obecnie Instytut Curie). Powstał w 1914 w celu prowadzenia badań podstawowych z zakresu chemii, fizyki i medycyny dotyczących promieniotwórczości i izotopów promieniotwórczych, w tym leczenia nowotworów. Prace te przyniosły dalsze cztery nagrody Nobla - w tym dla córki Marii Skłodowskiej-Curie, Irène oraz zięcia - Frederica Joliot-Curie.

Małe Curie

Gdy w roku 1914 wybuchła I wojna światowa, Maria Skłodowska-Curie ewakuowała należące do Instytutu Radowego zapasy radu z Paryża do Bordeaux, a sama postanowiła przyczynić się do wysiłku wojennego, organizując specjalne samochody z diagnostyczną aparaturą rentgenowską, znane jako „małe Curie”. By móc prowadzić takie samochody, w lipcu 1916, jako jedna z pierwszych kobiet uzyskała prawo jazdy na ciężarówkę. Oprócz lekarzy wojskowych w przedsięwzięcie zaangażowała się także starsza córka Irène, która pomagała szkolić techników radiologów.

Właściwe diagnozy możliwe dzięki zdjęciom rentgenowskim pozwoliły uratować życie i zdrowie wielu żołnierzy. Oprócz tego Maria Skłodowska-Curie była członkinią Szwajcarskiego Komitetu Generalnego Pomocy ofiarom Wojny w Polsce (prezesem tej organizacji był Henryk Sienkiewicz, zaś wiceprezesem - Ignacy Paderewski).

Dzięki amerykańskiej dziennikarce Marii Meloney w roku 1921 Maria wraz z córkami odbyła podróż po USA - tam dzięki zbiórce pieniędzy od Polonii i miejscowych milionerów mogła kupić 1 gram radu dla Instytutu Radowego oraz wyposażić laboratorium. Spotkała się z prezydentem USA Warrenem Hardingiem. Druga podróż po USA miała miejsce w roku 1929 - dzięki zbiórkom kolejnych gram radu - dla Instytutu Radowego w Warszawie (obecny Instytut Onkologii). Tym razem przekazał go prezydent Herbert Hoover. Uroczyste otwarcie Instytutu z udziałem noblistki i jej siostry Bronisławy odbyło się w maju 1932.

Długotrwała praca z materiałami promieniotwórczymi podkopała zdrowie Marii. Traciła wzrok i słuch. W wieku 67 lat zmarła 4 lipca 1934 we francuskim Passy z powodu aplazji szpiku. Była pierwszą kobietą pochowaną we francuskim Panteonie (ciała Marii i jej męża Piotra zostały tam przeniesione 20 kwietnia 1995 z cmentarza w Sceaux). Jej zamknięte w zabezpieczonej ołowiem trumnie szczątki nadal są radioaktywne, podobnie jak notatki z badań przechowywane w ołowianych pojemnikach w paryskiej Bibliotece Narodowej.

Życie osobiste

Marii Skłodowskiej-Curie też było interesujące. Jeszcze w Polsce, gdy pracowała jako guwernantka u ziemiańskiej rodziny Żorawskich (przy okazji uczyła wiejskie dzieci czytania, pisanie i liczenia), zaręczyła się z Kazimierzem Żorawskim, studentem matematyki. Jednak wobec sprzeciwu rodziców małżeństwo nie doszło do skutku. Dopiero we Francji poznała odpowiedniego kandydata na męża - Piotra Curie.

Pierwszą córkę, Irène, urodziła 12 września 1897 (Irène Curie była drugą kobietą, która wyróżniono Noblem w dziedzinie chemii). Druga córka, urodzona w sierpniu 1903, zmarła wkrótce po porodzie. 6 grudnia 1904 urodziła się trzecia córka, Ève, przyszła pianistka, działaczka pokojowa, dziennikarka oraz autorka biografii „Madame Curie” (w Polsce znanej pod tytułem „Maria Curie”).

19 kwietnia 1906 mający wówczas 47 lat Pierre Curie zginął potrącony przez konny wóz ciężarowy. Choć pogrążona w żałobie, Maria objęła po mężu katedrę fizyki w maju 1906, zostając pierwszą kobietą - profesorem w dziedzinie paryskiej Sorbony. Pracowała bardzo intensywnie - otrzymała rad w stanie metalicznym, udoskonała metody izolowania nowych substancji, podała definicję międzynarodowego wzorca radu. Wzięła udział w słynnej konferencji Solvaya w Brukseli w roku 1911, gdzie zaprzyjaźniła się z Albertem Einsteinem. „Zważywszy, że Einstein jest jeszcze bardzo młody, zasadne jest pokładanie

w nim ogromnych nadziei i postrzeganie go jako jednego z czołowych teoretyków przyszłości” - pisała Maria, rekomendując go na stanowisko profesora na Politechnice w Zurychu (ETH).

W kwestii edukacji dzieci miała poglądy bardzo zdecydowane: „barbarzyństwem jest skazywać te młodziutki istoty na wielogodzinne ślęczenie w kiepsko urządzonej klasach”; „zbrodnią jest pozbawiać je powietrza i ruchu właśnie teraz, w wieku, gdy go najbardziej potrzebują”; „czasami wydaje mi się, że praca dzieci w dzisiejszych szkołach jest tak nadmierna, że lepiej dzieci potopić niż uczyć w tych szkołach”. Dlatego wspólnie z przyjaciółmi założyła „Spółdzielnię”, w której dziesięcioro dzieci (w tym Irène) miało codzienne domowe lekcje z wybitnymi specjalistami. Uczniowie często odwiedzali też muzea i teatry. Po dwóch latach „Spółdzielnię” trzeba było jednak rozwiązać - przygotowanie do państwowych egzaminów wymagało znajomości podręczników. Jednak kilkoro z uczestników zajęć z powodzeniem zajęło się naukami ścisłymi - zwłaszcza Irène.

Nagroda Nobla, laureatka Akademii Nauk

Będąc laureatką Nagrody Nobla, trzykrotną laureatką Akademii Nauk w Paryżu, mając doktoraty honorowe wielu uniwersytetów - w tym w Edynburgu, Genewie, Manchesterze, będąc członkiem Akademii Nauk w Petersburgu, Bolonii, Pradze oraz Akademii Umiejętności w Krakowie, w roku 1911 Maria Skłodowska Curie zgłosiła swoją kandydaturę do Francuskiej Akademii Nauk. Została jednak odrzucona - jako kobieta i w dodatku cudzoziemka. Dopiero w roku 1962 do Akademii przyjęto Marguerite Perey... doktorantkę Marii.

Niedługo później wyszedł na jaw trwający około roku romans noblistki z fizykiem Paulem Langevinem, który porzucił dla niej żonę i dzieci. Prasa brukowa atakowała ją za niemoralność, bezbożność i uznawała za Żydówkę (jej drugie imię Salomea tak się we Francji kojarzyło). Jak sama napisała: „Narażamy się na wiele rozczarowań, jeśli wszystkie nasze życiowe zainteresowania uzależnimy od uczuć burzliwych, jak miłość...”.

Co mogłaby powiedzieć dzisiaj? Zapewne to, co wcześniej. „Nauka leży u podstaw każdego postępu, który ułatwia życie ludzkie i zmniejsza cierpienie. Niczego w życiu nie należy się bać, należy to tylko zrozumieć”.

„Nie można bowiem mieć nadziei na skierowanie świata ku lepszym drogom, o ile się jednostek nie skieruje ku lepszymu. W tym celu każdy z nas powinien pracować nad udoskonaleniem się własnym, jednocześnie zdając sobie sprawę ze swej, osobistej odpowiedzialności za całokształt tego, co się dzieje w świecie, i z tego, że obowiązkiem bezpośrednim każdego z nas jest dopomagać tym, którym możemy się stać najbardziej użyteczni”. (PAP)

PAWEŁ WERNICKI
Nauka w Polsce

NOWE PROMOCJE HECHT

specjalista ogrodnictwa

15-21.11.2023

PILARKA ELEKTRYCZNA

HECHT 2260

- + Niezawodna piła do wszelkich prac wokół domu, w ogrodzie i w warsztacie
- + Silnik elektryczny umożliwia stosowanie w pomieszczeniach zamkniętych
- + Smukła obudowa dzięki wzdłużnie zamontowanemu silnikowi
- + Mocowanie kabla zapobiegające wyrwaniu lub uszkodzeniu
- + Hamulec silnikowy - natychmiastowe zatrzymanie łańcucha
- + Automatyczne smarowanie
- + Metalowe zęby odporowe
- + Osłona przewodnicy
- + Łatwa konserwacja
- + Płynny start
- + Niska waga

2400 W

Metalowe
kola
zębate

229 zł*

Najniższa cena z ostatnich 30 dni: 599 zł

~~599 zł~~

Dla Ciebie codziennie

8-20

CIECHANÓW, ul. Mławska 1
tel. 23 682 24 99

www.hechtpolska.pl

PROMOCJA

obniżka -70%
aż do

15-21.11.2023
lub do wyczerpania zapasów

KARMA SUCHA DLA PSÓW

Prominent JUNIOR Large Breed 3 kg

Suszone mięso
Korzeń juki
Kiełki pszenicy

70% składników
pochodzących
z zwierzęcego

12,03 zł/kg
~~37,90 zł~~
25,90 zł*

Najniższa cena z ostatnich 30 dni: 37,90 zł

SEPARATOR POPIOŁU

HECHT 22 E

moc 800 W
pojemność 12 l
przepływ powietrza 1,5 m³/min

solidny,
metalowy wąż

189 zł
~~129 zł*~~

Najniższa cena z ostatnich 30 dni: 189 zł

ODKURZACZ

HECHT 8335Z

moc 1400 W
moc ssania 18 kPa
pojemność 35 l

do mokrych
i suchych
powierzchni

379 zł
~~279 zł*~~

Najniższa cena z ostatnich 30 dni: 379 zł

GRZEJNIK CERAMICZNY

HECHT 3611

moc 2200 W
max. temp. wyjściowa 130 °C
waga 5,3 kg

regulacja
1200 / 2200 W

obrotowy
359 zł
~~289 zł*~~

Najniższa cena z ostatnich 30 dni: 359 zł

ROZSIĘWACZ

HECHT 229

waga 11 kg
max. pojemność / ładowność 29 l / 36 kg
kola 12x3"
max. szerokość rozrzutu 3 m

regulacja
rozrzutu
549 zł
~~449 zł*~~

Najniższa cena z ostatnich 30 dni: 549 zł

KOMPRESOR BEZOLEJOWY

HECHT 20171

moc 1100 W
prędkość bez obciążenia 2850/min
max. ciśnienie 8 bar
zbiornik 6 l

cicha praca

559 zł
~~459 zł*~~

Najniższa cena z ostatnich 30 dni: 559 zł

PIŁA STOŁOWA

HECHT 8254

moc 2000 W
średnica tarczy tnącej 254 mm
rozmiar stołu 580x545 mm
prędkość bez obciążenia 4800/min
ustawienie pochylenia 90° - 45°
w prawo i lewo

waż do odśysania
pyłu i trocin
749 zł
~~549 zł*~~

Najniższa cena z ostatnich 30 dni: 749 zł

KOMINEK

HECHT VERVIX

moc grzewcza 6-7 kW
rozmiar 400x460x900 mm
wymiar pieca 250x280x350 mm
czopuch 120 mm
waga 48 kg
materiał stal, żeliwo

klasa energetyczna
A
1 399 zł
~~1 099 zł*~~

Najniższa cena z ostatnich 30 dni: 1 399 zł

ŁUPARKA ELEKTRYCZNA

HECHT 670

moc 2000 W
długość polan 100-520 mm
średnica drewna 50-250 mm
max. siła nacisku 7 t

bar dźw
559 zł
~~1 299 zł*~~

Najniższa cena z ostatnich 30 dni: 1 599 zł

DMUCHAWA SPALINOWA

HECHT 972

pojemność 79,4 cm³
prędkość powietrza 378 km/h
objętość powietrza 24 m³/min

specjalny filtr
pyłkowy
1 549 zł
~~1 349 zł*~~

Najniższa cena z ostatnich 30 dni: 1 549 zł

ZAGĘSZCZARKA

HECHT 1111

pojemność 196 cm³
waga 63 kg
max. siła odśrodkowa 11000 N
max. głębokość zagęszczania 25 cm
wymiar płyty 530 x 370 mm

prędkość
153m/min
1 899 zł
~~1 499 zł*~~

Najniższa cena z ostatnich 30 dni: 1 899 zł

ZAMIATARKA

HECHT 8616 SE

pojemność 196 cm³
max. moment obrot. 12,5 Nm
waga 69 kg
prędkość szczotki 570 obr/min

41m1
3 999 zł
~~3 369 zł*~~

Najniższa cena z ostatnich 30 dni: 3 999 zł

AGREGAT INWERTOROWY

HECHT IG 4500

silnik 223 cm³
prąd 12 / 230 V 8,3 / 15,2 A
max. moc 4000 W
zbiornik 12 l

gniazda
2 x 230 V
1 x 12 V DC
2 x USB 5 V
3 799 zł
~~3 199 zł*~~

Najniższa cena z ostatnich 30 dni: 3 799 zł

Dla posiadaczy karty HECHT VIP. Odbierz swoją kartę w naszych sklepach stacjonarnych. Do promocji zarezerwowano 170 szt. HECHT 2260 SET (max. 1 szt./osoba). Obowiązuje w sklepach HECHT – Specjalista Ogrodnictwa w dniach 15-21.11.2023 lub do wyczerpania zapasów. Podane ceny PLV z VAT. Nie odpowiadamy za błędy powstałe w druku.

www.hechtpolska.pl

OGŁOSZENIA DROBNE

LEKARSKIE

PSYCHOTECHNIKA. 665 762 111

SU-36

MOTORYZACYJNE

SKUP SAMOCHODÓW
513 552 226

FC-0027

AUTOKASACJA
604 534 590

FC-0665/22

Sprzedam samochód Opel Mokka X, rok 2017, 90 tys. kolor biały, benzyna, pierwszy właściciel. Cena 46 tys. netto. 535 600 965

PC-01055/23

Skoda 105 I, 1983. 660 744 936

SU-56

NIERUCHOMOŚCI

Noclegi, pomieszczenia biurowe. Ciechanów. 602 385 465

FC-0539/23

Działki budowlane na granicy Sońsk/Strusin/Gołotczyzna. Tel. 882 842 080. Szczegóły na otodom.pl

FC-0856/23

Mieszkanie do wynajęcia. 502 296 962

PC-01043/23

GARAŻE Blaszane
BRAMY Garażowe
KOJCE dla Psów

Najniższe **CENY**
Automatyka do bram
Dogodne **RATY**
Transport i montaż
GRATIS cały KRAJ

23-683-10-85 22-100-45-96
24-368-32-17 56-649-44-30
29-642-34-61 89-650-30-43
505-526-036 509-574-644
www.konstal-garaze.pl

Ubojnia „ZARĘBA”
Michał Zaręba

Skup i ubój bydła

- Odbiór bydła poddanego ubojowi z konieczności
- Odbiór towaru z gospodarstw własnym transportem
- Możliwość **ATRAKCYJNYCH ROZLICZEN** na żywą wagę lub WBC

Tel. 23 691 41 70, 504 004 029
e-mail: ubojniazareba@tlen.pl
michal.zareba@vp.pl
Skórznie 32, 06-120 Winnica

Sprzedam mieszkanie M-4 w Ciechanowie 62 m² na Aleksandrówce. 692 400 687

PC-01045/23

Wynajmę garaż, na 11 Listopada 35. 512 746 773

PC-01050/23

Pokój do wynajęcia. 798 234 514

PC-01051/23

Sprzedam mieszkanie w Ciechanowie, ul Armi Krajowej 38 m² dwupokojowe z balkonem na parterze. Cena do uzgodnienia. 697 101 575

FC-0931/23

Kupię dom na wsi, siedlisko, działkę siedliskową. 784 019 746

M01048-03425

KUPIĘ MAŁE MIESZKANIE w każdym stanie, może być zadłużone z komornikiem, z problemami prawnymi i inne. 888 062 333

M01060-42359

Wynajmę kawalerkę. 508 915 129

M01085-88956

Sprzedam mieszkanie w bloku, cena 3900/m² 55,5 m², Gołotczyzna. 506 995 530

M01093-49099

Poszukuję pokoju do wynajęcia, Mława. 513 534 518

SM-174

Sprzedam mieszkanie w centrum Nasielska. Kawalerka po generalnym remoncie, umeblowana. 576 095 024

NS-109

Sprzedam działkę budowlaną nad stawem. 660 744 936

SU-57

PRACA

Firma zatrudni kierowcę kat. C+E, kraj. 570 271 856

FC-0831/23

Zatrudnię kierowcę kat. C po kraju. Praca od poniedziałku do piątku. Mile widziane doświadczenie. 726 049 296

FC-0878/23

Zatrudnię w gospodarstwie rolnym. 608 209 613

PC-01058/23

Lek. Urszula Rudzińska
specjalista neurolog

Certyfikowany lekarz
medycyny estetycznej

Leczenie: bóle głowy, kręgosłupa, padaczka, choroba Parkinsona, SM
Zabiegi medycyny estetycznej

Gabinet: Ciechanów,
ul. Spółdzielcza 2
rejestracja: 501 238 075

FCP-N

SKLEP & SERWIS Hubert Malinowski

KÄRCHER

OFERUJEMY:

- myjki nowe i używane: KÄRCHER i KRÄNZLE
- urządzenia czyszczące myjące
- akcesoria, chemię profesjonalną
- serwis gwarancyjny i pogwarancyjny
- odzież i obuwie robocze, artykuły BHP

Sklep: Ciechanów, ul. Wojska Polskiego 32
tel. 509 274 870
Serwis: Przybyszewo 3, k. Regimina
tel. 501 444 220

FC-702

SIGMA-MAX
Wszystko dla dzieci, szkoły i biura

Ciechanów ul. Augustiańska 35, tel: 23 32 33 300 wew 210
www.sigma-max.pl sklep.sigma-max.pl

NOWE MIESZKANIA W CIECHANOWIE
5600 zł/ m²

www.isbud.pl
665 330 650
23 692 09 75
ciechanow@isbud.pl
w ofercie
Pułtusk Wyszaków
Ciechanów Ostrołęka

Zatrudnię kierowcę kat. C+E, kraj. 608 754 004

PC-01029/23

Przyjmę do pracy w gospodarstwie. 502 996 518

PC-01056/23

Przedsiębiorstwo Rolne "Barbara" we Wróblewie zatrudni operatora maszyn rolniczych/traktorzystę na umowę o pracę (produkcja roślinna). 784 059 164, 602 262 345

FC-0935/23

Zatrudnię panią w średnim wieku do sprzątania w Niemczech (Hamburg). 00 491 796 764 235

FC-0936/23

ZATRUDNIĘ PRACOWNIKÓW DO ZAKŁADU KAMIENIARSKIEGO W CIECHANOWIE Z DOŚWIADCZENIEM. STAWKA MINIMALNA 30 ZŁ/H NETTO. KONTAKT: 728 008 001

M01069-15643

Zatrudnię w niedużym gospodarstwie rolnym, wyżywienie i zakwaterowanie. 797 621 858

PC-01059/23

Praca dla mężczyzny przy dojeniu krów, obrzadku, ewentualnie mieszaniu paszowozów. Tylko osoby doświadczone i rzetelne. Stałe zatrudnienie, zakwaterowanie. 3500zł-9000zł/msc., Maków Maz. 519 469 500

M01082-38396

ROLNICZE

Sprzedam siano, sianokiszonkę, słomę, siewnik do kukurydzy. 692 350 269

PC-00964/23

Kupię nasioną koniczyzny czerwonej tel. 602 790 774, 515 268 257

FC-0866/23

Sprzedam jałówki wysokocielne. 516 184 151

PC-01022/23

MEDIACJE SĄDOWE I POZASĄDOWE

Mediacje w sprawach rodzinnych, rozwodowych, alimentacyjnych, majątkowych oraz innych. Mediator wpisany na listę stałych mediatorów.

FC-325

Płońsk tel. 575 030 680

Alternatory, rozruszniki, sprężarki, klimatyzacje

Sprzedaż • naprawa • wymiana

Samochody osobowe, ciężarowe, maszyny rolnicze

Ciechanów, ul. Pułtowska 116 (za stacją benzynową).
Tel. 023 673 48 07
Faktury VAT

Garaże Blaszane, bramy garażowe, hale, kojce dla psów.

KONSTRUKCJA! - OCYNK

Montaż Gratis! Krótkie Terminy
tel. 509 038 426
23 680 32 01
www.robstal.pl

BURMISTRZ
GMINY I MIASTA ŻUROMIN

GGNRiPP:6722.4.2023

OGŁOSZENIE o przystąpieniu do sporządzenia

miejsowego planu zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów położonych w obrębach geodezyjnych Rozwozin, Będzimin, Rzęzawy, Kruszewo, Poniatowo, Franciszkowo, Chamsk, Olszewo, Dębsk, Wólka Kliczewska, Kliczewo Małe, Sadowo, Cierpigórz, Brudnice – obszar wiejski w Gminie Żuromin wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 17 pkt. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j.: Dz. U. z 2023 r., poz. 977 z późn. zm.) oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j.: Dz. U. z 2023 poz. 1094 z późn. zm.) ogłaszam o podjęciu przez Radę Miejską w Żurominie uchwały Nr 445/LX/23 z dnia 22 września 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów położonych w obrębach geodezyjnych Rozwozin, Będzimin, Rzęzawy, Kruszewo, Poniatowo, Franciszkowo, Chamsk, Olszewo, Dębsk, Wólka Kliczewska, Kliczewo Małe, Sadowo, Cierpigórz, Brudnice – obszar wiejski w Gminie Żuromin

Zainteresowani mogą składać wnioski do opracowywanego projektu planu miejscowego oraz prognozy oddziaływania na środowisko do wymienionego planu. Wnioski należy składać w terminie 21 dni od dnia ukazania się niniejszego ogłoszenia. Wniosek powinien zawierać nazwisko i imię, nazwę i adres wnioskodawcy, przedmiot wniosku oraz oznaczenie nieruchomości, której dotyczy.

Wnioski mogą być wnoszone:

- w formie pisemnej na adres Urzędu Gminy Żuromin, Pl. J. Piłsudskiego 3, 09 – 300 Żuromin;
 - w formie ustnej do protokołu w Urzędzie Gminy Żuromin, Pl. J. Piłsudskiego 3, 09–300 Żuromin, pokój nr 16;
 - za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym, na adres e-mail: ugimz@zuromin.info;
- Jako wniesione na piśmie uznaje się również wnioski wniesione za pomocą elektronicznej skrzynki podawczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 57 z późn. zm.):
- opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo
 - opatrzone podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP.

Zgodnie z art. 13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych „RODO”) informuję, że:

1. Administratorem przetwarzanych danych osobowych jest Burmistrz Gminy i Miasta Żuromin, Pl. J. Piłsudskiego 3, 09 – 300 Żuromin;
2. kontakt z inspektorem ochrony danych – inspektor@kiodo.pl
3. dane osobowe przetwarzane będą w celu rozpatrzenia wniosków zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
4. odbiorcami danych osobowych będą wyłącznie podmioty uprawnione do uzyskania danych osobowych na podstawie przepisów prawa;
5. dane osobowe przechowywane będą przez okres wynikający z przepisów prawa dot. archiwizacji;
6. każdy ma prawo do żądania od administratora dostępu do swoich danych osobowych, ich sprostowania lub ograniczenia przetwarzania w przypadku kwestionowania prawidłowości danych osobowych;
7. każdy ma prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
8. podanie danych osobowych jest obowiązkowe.

Burmistrz Gminy i Miasta Żuromin
/-/ Aneta Goliat

FCP-328

Wydów obornika Fliegl 20 t
z załadunkiem ładowarką,
beczka 20 tys. l. 513 705 855

FC-0121/23

Kupię lub wydzierżawię grunty
rolne, gmina Regimin.
516 697 717

FC-0227/23

**Alternatory,
rozzruszniki**

**Ciechanów,
Zbyszka i Danusi 14**
(rondo przy Gostkowskiej)

Tel. 784 734 960

FCP-141

**olej napędowy,
olej opałowy**
z dostawą

Tel: 501 680 623

Skup trzody i bydła

Płatność w 3 dni lub gotówką

Odbiór z Gospodarstwa
„AGROL” Adam Dymkowski
Goszczyce Poświętne 7
09-130 Baboszewo
tel. 23 661 20 45, 511 492 526

FC-1360

KUPIĘ

Prasę Rolującą Metal-Fach, Claas
Rollant 42,44,46,62,66,250,
Arobale, Welger, John Deere,
Krone, Deutz-Fahr, Vicon,
Greenland, Carraro,
Kombajn Ziemiaczany Anna,
Bolko, Sortownik,
Prasę Kostkującą Sipma Z224/1,
Welger, John Deere, Famarol

Tel. 535-057-230

FCP-988

Skup trzody i bydła
AR-POL
Arkadiusz Mochtak
Szybka płatność 3 dni lub gotówka
Odbiór z gospodarstwa
tuczniaki, maciory, knury, krowy,
byki, jałowki
Nowe Miasto k. Płońska, ul. Młodzieżowa 1
tel. 690 393 441

FC-1253

MAK-POL
Skup trzody i bydła
tuczniaki,
maciory, knury
Konkurencyjne ceny
Odbiór z gospodarstwa
Makowski Józef
Zasanie 25, 09-120 Nowe Miasto
tel. 507 771 303

FC-1988

DAB POL
Skup trzody i bydła
zyskownie i bezpiecznie
Zyskownie i bezpiecznie
tel. 23 671 72 08
kom. 507 132 860
Skup, ubój,
eksport zwierząt
23 671-72-08
507-132-860
e-mail: **dab.pol@wp.pl**

FCP-191

SKUP
BYDŁA
ŁUKASZ
GRZESZCZAK
Wielodróż 38 A
Tel. 792 264 299

FCP-315

Skup bydła
Marcin
Malinowski
konkurencyjne ceny
511 394 119
PRZELEW 2 DNI/GOTÓWKĄ

FCP-191

Skup Bydła pourazowego, faktura VAT
wyrejestrowanie, ubój z konieczności

Tel. 792 264 299

FCP-314

Zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej
Lokatorsko - Własnościowej
„Zawkrze” w Mławie,
ul. Sienkiewicza 13/14
ogłasza przetarg nieograniczony

na wymianę 39 szt. drugich drzwi wejściowych w budynkach w zasobach Spółdzielni.

Formularz specyfikacji istotnych warunków zamówienia można otrzymać w siedzibie Zamawiającego, pok. nr 4 lub pocztą elektroniczną (inwestycje@zawkrze.pl) Oferty należy składać w sekretariacie Zamawiającego, pok. nr 8 do dnia 01.12.2023 r. do godz. 9⁴⁵.

Otwarcie ofert nastąpi w dniu 01.12.2023 r. o godz. 10⁰⁰ w siedzibie Zamawiającego. SMLW „Zawkrze” zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru ofert, prowadzenia dodatkowych rokowań lub unieważnienia przetargu bez podania przyczyn.

FCP-326

Koszenie kukurydzy na kiszonkę
i na ziarno. 698 259 260

FC-0684/23

Sprzedam słomę w belach
120x150. 512 968 560

PC-01049/23

Sprzedam 5 jałówek
wysokocielnych. 518 044 556,
797 276 601

PC-01016/23

Kupię rozsiewacz wapna
tańcuchowy. 606 550 489

FC-0882/23

Sprzedam buraki pastewne,
cena 0.70 gr/kg. 508 404 309

PC-01023/23

Sprzedam przyczepę ciągnikową
2-osiową, lejek nawozowy, pług
2-skibowy, brony 5, wyorywacz
buraczany, garaż blaszany
- uszkodzony. 793 176 456

PC-01024/23

Sprzedam prasę Case, rok 2010.
502 996 518

FC-0906/23

Sprzedam cielaki odpoje, żartaki.
503 730 871

PC-01035/23

Sprzedam sianokiszonkę, bele.
667 539 292

PC-01041/23

Sprzedam wycinak pionowy.
667 539 292

PC-01042/23

Zetor Proxima plus 90, tur 2012.
600 371 898

FC-0923/23

Skup bydła rzeźnego
SKUP BYDŁA RZEŹNEGO
tel. 500 224 312
KAR-POL
Odbiór z gospodarstwa.
Płatność w 3 dni!
0500 224 312

FC-479

lek. Dariusz Rudziński
SPECJALISTA PSYCHIATRA
specjalista psychiatra
dzieci i młodzieży

LECZENIE:

depresji, nerwic, lęku,
psychoz, zaburzeń snu
- u dorosłych i dzieci

Ciechanów, ul. Spółdzielcza 2
Rejestracja: tel. 501 238 075

FC-321

KOTŁY C.O.
Arcisz
OFERUJE
- kotły c.o. na drewno,
metrowej długości,
trocinę, zrębki, węgiel
i nie tylko,
- rębaki do gałęzi,
- drewno opałowe,
Gumowo 68, 600 306 637
www.arcisz.net arcisz@arcisz.net
MEBLE NA WYMIAR
602 663 478

Nowy Gołymin 15, 06-420 Gołymin Ośrodek

 instalgol.pl

BETON

TOWAROWY

 609 245 209 / 606 559 042

Szamba Betonowe

Producent - Montaż - Dostawa

- Przydomowe Oczyszczalnie Ścieków

- Instalacje Wodno - Kanalizacyjne

- ROBOTY ZIEMNE

Skup zbóż. "Ferm-Pasz", 09-130 Baboszewo. Z odbiorem 25 t. 23 661 18 93, 789 333 677

FC-0879/23

Wysłodki toffii oraz niemelasowane. Dostawa i rozładunek. 23 661 18 93, 789 333 677

FC-0879/23

Sprzedam ziemniaki i marchew paszowe. 505 871 111

SU-52

Sprzedam ciągnik MTZ z turem lub zamienię na większy. 504 370 978

SU-54

Sprzedam klacz żrebną zimnokrwistą. 661 033 855

NS-106

Kupię sortownik rolkowy. 513 079 082

SM-168

Sprzedam jałówki cielne HF. 797 034 360

SM-169

Sprzedam wysłodki buraczane. 788 644 185

FE-63

Sprzedam siano, sianokiszonkę z transportem. 507 559 222

SM-173

Sprzedam rębak ciągnikowy do drewna. 660 744 936

SU-58

Sprzedam słomę w belach, opryskiwacz Pilmet 412 i ciągnik MTZ oraz kupię cieliczki mieszańce powyżej 3 miesiąca. 693 777 904

SU-59

Sprzedam agregat uprawowy, przyczepa wywrotka, przyczepa sztywna, rozrzutnik, kopaczka, opryskiwacz, kultywator, wał i inne. 660 744 936

SU-55

RÓŻNE

Kupię topolę, sosnę i olchę. 509 042 402

FC-0590/23

Sprzedam używane maszyny tartaczne i stolarskie np. traki, suszarnie, strugarki, piły, ostrzałki itp. 602 594 120

FC-0625/23

BURMISTRZ
GMINY I MIASTA ŻUROMIN

GGNRiPP.6722.1.2023

OGŁOSZENIE

o przystąpieniu do sporządzenia

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów położonych na terenie Miasta Żuromin wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 17 pkt. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j.: Dz. U. z 2023 r., poz. 977 z późn. zm.) oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j.: Dz. U. z 2023 poz. 1094 z późn.zm.) ogłaszam o podjęciu przez Radę Miejską w Żurominie uchwały **Nr 444/LX/23** z dnia 22 września 2023 r. w sprawie przystąpienia do **sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów położonych na terenie Miasta Żuromin.**

Zainteresowani mogą składać wnioski do opracowywanego projektu planu miejscowego oraz prognozy oddziaływania na środowisko do wymienionego planu. Wnioski należy składać w terminie 21 dni od dnia ukazania się niniejszego ogłoszenia. Wniosek powinien zawierać nazwisko i imię, nazwę i adres wnioskodawcy, przedmiot wniosku oraz oznaczenie nieruchomości, której dotyczy.

Wnioski mogą być wnoszone:

- w formie pisemnej na adres Urzędu Gminy Żuromin, Pl. J. Piłsudskiego 3, 09–300 Żuromin;
- w formie ustnej do protokołu w Urzędzie Gminy Żuromin, Pl. J. Piłsudskiego 3, 09–300 Żuromin, pokój nr 16;
- za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym, na adres e-mail: ugimz@zuromin.info;

Jako wniesione na piśmie uznaje się również wnioski wniesione za pomocą elektronicznej skrzynki podawczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 57 z późn.zm.):

- opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo
- opatrzone podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP.

Zgodnie z art. 13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych „RODO”) informuję, że:

1. Administratorem przetwarzanych danych osobowych jest Burmistrz Gminy i Miasta Żuromin, Pl. J. Piłsudskiego 3, 09 – 300 Żuromin;
2. kontakt z inspektorem ochrony danych – inspektor@kiodo.pl
3. dane osobowe przetwarzane będą w celu rozpatrzenia wniosków zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
4. odbiorcami danych osobowych będą wyłącznie podmioty uprawnione do uzyskania danych osobowych na podstawie przepisów prawa;
5. dane osobowe przechowywane będą przez okres wynikający z przepisów prawa dot. archiwizacji;
6. każdy ma prawo do żądania od administratora dostępu do swoich danych osobowych, ich sprostowania lub ograniczenia przetwarzania w przypadku kwestionowania prawidłowości danych osobowych;
7. każdy ma prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
8. podanie danych osobowych jest obowiązkowe.

Burmistrz Gminy i Miasta Żuromin

/-/ Aneta Goliat

FCP-327

Żuromin, 06.11.2023 r.

I. 6740.2.2023.KP

OBWIESZCZENIE STAROSTY ŻUROMIŃSKIEGO

o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej

Na podstawie art. 49, art. 61 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.) w związku z art. 11d ust. 5 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 162 ze zm.)

Starosta Żuromiński

zawiadamia, że zostało wszczęte postępowanie administracyjne na wniosek Burmistrza Gminy i Miasta Żuromin 09 – 300 Żuromin reprezentowany przez pełnomocnika Pana Piotra Pakieł, ul. Staszica 97, 09-200 Sierpc w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej dla zadania inwestycyjnego pod nazwą: **„Rozbudowa i przebudowa drogi gminnej 460616W ul. Krętej w m. Będzimin gm. Żuromin ”**

Nieruchomości objęte wnioskiem o wydanie przedmiotowej decyzji

1. Nieruchomości (oznaczone numerami ewidencyjnymi działek) położone w liniach rozgraniczających teren inwestycji:
 - obręb ewidencyjny 0001 Będzimin gmina Żuromin działki o numerach ewidencyjnych: 45/1, 50/1, 51/1, 53/1, 54/1, 82, 99/1, 99/2, 100/2
2. Nieruchomości (oznaczone numerami ewidencyjnymi działek) położone w części w liniach rozgraniczających teren inwestycji – działki podlegające podziałowi:
 - obręb ewidencyjny 0001 Będzimin gmina Żuromin działka o numerze ewidencyjnym: 54/2 (54/4, 54/3)

Przed nawiasem podano numer działki ulegającej podziałowi, w nawiasie podano numery działek, które powstaną po podziale. Pogrubioną czcionką zaznaczono numery działek, które przeznaczone są do trwałego zajęcia pod rozbudowę drogi, nie pogrubioną czcionką w nawiasie, wykazano numery działek, które pozostaną przy dotychczasowym właścicielu.

3. Nieruchomości (oznaczone numerami ewidencyjnymi działek) położone w liniach rozgraniczających teren inwestycji, które stanowią własność gminy Żuromin:
 - obręb ewidencyjny 0001 Będzimin gmina Żuromin działki o numerach ewidencyjnych: 45/1, 50/1, 51/1, 53/1, 54/1, 82, 99/1, 99/2, 100/2
4. Nieruchomość (oznaczona numerem ewidencyjnym działki) poza liniami rozgraniczającymi na których konieczne jest ustalenie ograniczeń w korzystaniu ze względu na wykonanie obowiązków określonych w art. 11f ust. 1 pkt 8 lit. g ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 162 ze zm.)
 - obręb ewidencyjny 0001 Będzimin gmina Żuromin działki o numerach ewidencyjnych 119, 120/1, 121/1

Dokumentacja w powyższej sprawie udostępniona może być do wglądu zainteresowanym stronom w Starostwie Powiatowym w Żurominie Wydział Infrastruktury przy ul. Plac Józefa Piłsudskiego 4, pokój nr 16 w godzinach pracy urzędu, tj. od godz. 7³⁰ - 15³⁰ w okresie 14 dni od daty podania niniejszego obwieszczenia do publicznej wiadomości.

Zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. 2023 r., poz. 775 ze zm.) zawiadomienie uważa się za dokonane bądź doręczone po upływie 14 dni od dnia, w którym nastąpiło publiczne obwieszczenie.

FCP-330

Nawozy - azotowe, fosforowe, wieloskładniki, inne. Kiszzone ziarno kukurydzy KZK, CCM. Dostawa i rozładunek. 23 661 18 93, 789 333 677

FC-0879/23

Sprzedam siano i sianokiszonkę z transportem. 507 559 222

SM-164

Sprzedam łądną jałówkę wysokocielną. 509 772 084

NS-103

Otręby pszenne, jęczmienne, workowane. Dostawa i rozładunek. 23 661 10 13, 789 333 677

FC-0879/23

Śruty: sojowa, rzepakowa, stonecznikowa. Big/bag, workowane. Dostawa i rozładunek. 23 661 18 93, 789 333 677

FC-0879/23

Melasa dla bydła 1000 kg. Dostawa i rozładunek. 23 661 18 93, 789 333 677

FC-0879/23

Sprzedam jałówkę cielną, mleczną, wycielenie 13 grudnia, Mława. 507 761 494

SM-171

Sprzedam jałowice wysokocielne holenderskie, Dzierzgowo. 500 637 961

SM-172

Sprzedam ciągnik C-330, ciągnik C-360, siewkę nawozową, brony 3,4,5, prasę kostkującą, kosiarkę rotacyjną, siewnik. 660 744 936

SU-55

Sprzedam sosnę pociętą, połupaną. 518 473 341

PC-00951/23

Sprzedam drewno opałowe, stemple. 506 557 577

PC-01033/23

Sprzedam 2 ha, w tym 1 ha lasu, Zawady Włociańskie. 513 683 168

PC-01048/23

POŻYCZKA RATALNA OD RĘKI. GOTÓWKA W 10 min. 515 459 414

M01013-07910

Sprzedam tanio 60 sztuk choinek-świerk srebrny, Lorcin koło Nasielska. 725 535 414

NS-110

TOWARZYSKIE

Praca dla pań - zakwaterowanie. 733 028 016

PC-00448/23

Pani pozna panów. 792 207 348

PC-00743/23

Praca dla pań, wysokie zarobki, zamieszkanie. 733 028 016

PC-01044/23

Zapoznam dziewczynę 28-48 lat do stałego związku. 453 296 313

SM-16

USŁUGI

Hydraulik. 570 188 332

PC-00912/23

Usługi remontowe. 517 862 074

PC-00978/23

Gładź, malowanie i płyta KG. 502 699 987

PC-01040/23

Odnawianie wanien. 600 979 826

FC-0924/23

Malowanie biur, mieszkań, klatek schodowych. 507 567 910

NS-107

Mulczowanie, karczowanie, wycinka drzew, działki prywatne, inwestycyjne, rozdrabnianie powierzchni pozrębowych w lasach państwowych. 786 400 787

PC-01053/23

eprasa.pl c5086badab

Memoriałowe dźwiganie w Ciechanowie

W ciechanowskiej hali sportowej im. Ireneusza Palińskiego odbył się 20. Międzynarodowy Memoriał Andrzeja Matusiaka i 7. Jerzego Ostrowskiego. To dwaj zasłużeni dla ciechanowskich ciężarów działacze, prezesi klubu.

W zawodach wystartowało 35 zawodników, reprezentujących 4 kraje i 9 klubów. Na pomoście rywalizowali sztangiści z Litwy, Ukrainy, a także przedstawiciele AZS AWF Biała Podlaska, LKS EkoSport Siedlce, LoS Nowy Dwór Maz., Copal Trzcianka i, oczywiście, mocna reprezentacja gospodarzy, czyli Mazovia Ciechanów.

W zawodach prym wiodli przedstawiciele gospodarze, którzy ustanowili kilka wartościowych rekordów życiowych. W kategorii dziewcząt najlepszą sztangistką została Wiktoria Gierczuk z Białej Podlaskiej z wynikiem 181 kg w dwuboju. Drugie miejsce zajęła ciechanowianka Iga Burda z wynikiem w dwuboju 175 kg. Trzecie miejsce przypadło również zawodniczkę gospodarzy Julii Machniewskiej (187 kg i 210,56 pkt). Tuż za podium znalazła się kolejna z zawodniczek Mazovii Zuzanna Stursiak (144 kg i 194,90 pkt).

Równie emocjonująca i zacięta była rywalizacja mężczyzn. Całe podium zajęli zawodnicy gospodarzy: Michał Jaworski (315 kg i 386,87 pkt), Szymon Ziółkowski miejsce (336 kg oraz 371,82 pkt) i młodszy brat Szymona - Marcin (318 kg i 363,23 pkt). Najlepsza „szóstka” otrzymali nagrody pieniężne ufundowane przez sponsora zawodów.

lew Sztangistki Mazovii Ciechanów

W Działdowie dla Niepodległej

Świętując 105. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, działdowski MOŚiR przy współpracy z urzędem miasta i starostwem powiatowym zorganizował 8. edycję Biegu Niepodległości. Zawodnicy tradycyjnie mieli do pokonania dystans 5 km, ze startem i metą na stadionie.

Impreza cieszyła się dużym powodzeniem. Punktualnie o godzinie 11:11 do rywalizacji przystąpiło 160 uczestników. Najszybciej do mety dobiegli, wśród mężczyzn Marcin Góralski (17,21) z Gdyni, a wśród zawodniczek Martyna Konarzewska (19,15) z Działdowa, którą wyprzedziło tylko siedmiu mężczyzn.

Na drugich pozycjach do mety dobiegli Sebastian Koziątek (17,4) ze

W Działdowie biegacze świętowali na sportowo...

Szczutna i Patrycja Jasińska ze Szczutowa. Podium uzupełnili Jacek Sułkowski i Mirosława Wasiak z Olsztyna. Wawrzyniec Szejkó wygrał kategorię wiekową plus 70. Przekraczając metę

na szyi każdego uczestnika zawisł pamiątkowy medal. Okazałe puchary zawodnikom na podium wręczyli władze samorządowe.

lew

Jeden punkt zamiast trzech

Kontuzja Marcina Smolarka w meczu przeciwko Padwie okazała się na tyle poważna, że rozgrywający Juranda nie mógł zagrać też w Sosnowcu. Trener Olszewski mógł za to liczyć na wracającego do zdrowia Adama Lewkowicza i Krystiana Marchewkę. Ten ostatni to absolwent płockiej szkoły mistrzostwa sportowego, zawodnik Orlen Wisły, który do końca sezonu grać będzie w naszym zespole na zasadzie wypożyczenia.

1. Śląsk Wrocław	8	24:0	225-185
2. SMS ZPRP I Kielce	8	15:9	261-250
3. Pogoń Szczecin	8	15:9	234-224
4. KPR Padwa Zamość	7	15:6	202-195
5. Handball Stal Mielec	7	13:8	215-201
6. Siódemka Miedź Legnica	8	12:12	248-238
7. AZS AWF Biała Podlaska	7	12:9	197-190
8. Autoinvest Żukowo	7	12:9	243-241
9. Budimex Stal Gorzów	8	12:12	224-222
10. Olimpia Piekary Śląskie	8	12:12	225-227
11. CKS Jurand Ciechanów	8	11:13	215-222
12. MKS Nielba Wągrowiec	8	8:16	223-225
13. Anilana Łódź	8	7:17	224-235
14. Zagłębie Sosnowiec	7	3:18	188-224
15. MKS Wieluń	7	0:21	180-225

FOT. RADOSŁAW MARUT

Ciechanowianie zaczęli obiecująco – od bramki zdobytej z rzutu karnego przez nominalnego wykonawcę, czyli Damiana Rutkowskiego. W 10. minucie, po celnych rzutach Bartosza Wojdaka i Mateusza Fuksińskiego, goście objęli trybunę prowadzenie. Jednak przewaga Juranda dość szybko stopniała, a przez następne 20 minut żadna z drużyn nie potrafiła „odskoczyć” rywalowi. Ostatnie minuty pierwszej połowy lepiej wykorzystali zawodnicy Zagłębia, którzy swoją skuteczność pod bramką Tomasza Wiśniewskiego zamienili na bramki.

Trzy bramki przewagi pozwoliły miejscowym w miarę spokojnie rozpocząć drugie pół godziny. Zespół trenera Jakuba Olszewskiego rozkręcał się powoli, ale gdy już wskoczył na odpowiednie tory, to od razu konkretnie. Na bramkarza Zagłębia patent znalazł Mateusz Fuksiński. To seria czterech strzelonych bramek przez zawodnika Juranda, a dodatkowo celny rzut Patryka Dębca sprawiły, że goście odzyskali prowadzenie.

Mecz rozpoczął się na nowo. W ostatnich sekundach meczu, przy rezultacie 26:26, gospodarze popełnili faul w ataku, a Jurand stanął przed szansą na zdobycie zwycięskiej bramki. Na czystą pozycję wyszedł nawet Damian Rutkowski, ale mają przed sobą tylko bramkarza Zagłębia, trafił wprost w niego.

Przy remisie w regulaminowym czasie, sędziowie zarządzili serię rzutów karnych, z którymi lepiej poradzi sobie gospodarze. Jurand zainkasował jeden punkt, Zagłębie – dwa. Nasza drużyna spadła w tabeli na 11. miejsce. W sobotę 18 listopada, w 9. kolejce Jurand podejmować będzie trzecią w tabeli Pogoń Szczecin.

Zagłębie Sosnowiec – Jurand Ciechanów 26:26 (14:11) <5:4>

Jurand: Tomasz Wiśniewski, Adam Mirzejewski – Andrzej Kosik 1, Damian Rutkowski 2, Piotr Ruszkowski, Wiktor Urbański 1, Bartosz Wojdak 6, Piotr Budzich, Patryk Dębiec 3, Krystian Marchewka 4, Mateusz Fuksiński 9, Dominik Mierzwicki, Sebastian Dobrzyński

Wyniki 8. kolejki: Anilana Łódź – Nielba Wągrowiec 28:28 (15:18) <3:4>, Stal Gorzów – Autoinvest Żukowo 33:31 (14:15), ZPRP SMS I Kielce – MKS Wieluń 37:29 (16:14), AZS AWF Biała Podlaska – Miedź Legnica 32:28 (16:13), Padwa Zamość – Olimpia Piekary Śląskie 31:26 (16:15), Zagłębie Sosnowiec – Jurand Ciechanów 26:26 (14:11) <5:4>, Pogoń Szczecin – Śląsk Wrocław 24:27 (16:14)

9. kolejka 18-19 listopada: Jurand – Pogoń, Olimpia – Zagłębie, Miedź – Padwa, MKS Wieluń – AZS AWF Żukowo – SMS Kielce, Nielba – Gorzów, Mielec – Anilana

lew, erem

Czarne na fali

W meczu 8. kolejki zawodniczki Jacka Wardy nie dały większych szans płockim uczennicom szkoły mistrzostwa sportowego.

Wyrównana walka trwała tylko do 12. minuty, kiedy to płockanki prowadziły 10:9. Po czym regimianki wskoczyły na większe obroty, strzelając szybko cztery bramki z rzędu. Od tego momentu przyjezdne nie oddały już prowadzenia. W drugiej części, w ciągu niespełna 10 minut zawodniczki Czarnych strzeliły rywalkom osiem bramek, uzyskując

10-bramkową przewagę 33:22. Mecz 9. kolejki Czarne rozegrają u siebie; rywalkami będzie Jutrzenka Ceglów.

SMS ZPRP Płock – Czarni Regimin 28:40 (19:22)

Czarni: Amelia Jurczak, Gabriela Zembrzuska – Amelia Nowosielska 1, Natalia Gorlewska, Amelia Podlewska, Oliwia Calik 6, Aleksandra Kolankowska 7, Dominika Czarnewicz 6, Paulina Sobota 2, Michalina Malinowska 4, Justyna Boniakowska 2, Kornelia Malinowska 4, Gabriela Boniakowska 2, Maja Kamińska 2, Nadia Lipowska 4

lew

Piąta liga

Liderzy na piątkę

Po ponad dwóch miesiącach, 9 kolejnych meczach bez wygranej, MKS Ciechanów wreszcie sięgnął po trzy punkty. Na własnym boisku ciechanowianie okazali się lepsi od wyżej notowanego w tabeli Amatora Maszewo. Trzy bramki dla zespołu z Ciechanowa zdobył Damian Matusiak.

Po raz ostatni z wygranej ciechanowianie cieszyli się na początku września, gdy udało im się wywieźć komplet punktów z boiska warszawskiego Okęcia. W kolejnych tygodniach nadeszły czarne serie porażek, kontuzji i karetek. Z prowadzenia zespołu zrezygnował trener Mariusz Mikłowski. W sobotę, na sztucznej nawierzchni w Ciechanowie wreszcie nastąpiło przełamanie. Do przerwy gospodarze prowadzili 2:0, po dwóch bramkach wspomnianego na początku Damiana Matusiaka. W drugiej połowie napastnik MKS-u

jeszcze raz pokonał bramkarza Amatora, a ponadto celne trafienie zaliczył Tunezyjczyk Lotfi.

Problemem dla płońskiej PAF okazała się wyjazdowa potyczka z Makowianką. Lokalni rywale okazali się nie do przejścia. Defensywa gości dała się zaskoczyć już w 11. minucie. Potem szybko przyszło kolejne trafienie. Kontakt nawiązany za sprawą Radosława

Wesołowskiego dał przez chwilę na nawiązanie skutecznej walki. Jednak po zmianie makowianie wybili na dobre z głowy marzenia o korzystnym wyniku. Wyprowadzili aż trzy skuteczne ciosy. Łupem bramkowym w obozie Makowianki podzieli się Alvaro Melo (dublet), Miguel Abonia, Maciej Trzczeński oraz Kacper Małkiewicz.

1. MKS Przasnysz	14	35	56:14
2. Makowianka Maków Maz.	14	31	34:11
3. Narew Ostrołęka	14	30	35:18
4. Nadnarwianka Pułtusk	14	29	38:10
5. Żbik Nasielsk	14	25	33:21
6. Polonia II Warszawa	14	24	42:27
7. Drukarz Warszawa	14	23	40:21
8. Amator Maszewo	14	19	29:31
9. Świt Starożyby	14	17	32:39
10. Mazur Gostynin	14	16	19:35
11. PAF Płońsk	14	13	26:44
12. Huragan Wołomin	14	12	18:31
13. Okęcie Warszawa	14	11	19:31
14. Unia Warszawa	14	11	16:34
15. MKS Ciechanów	14	11	16:39
16. Wkra Biezuń	14	8	16:63

Z Patrykiem Tosikiem w składzie MKS Ciechanów pokonał Amatora Maszewo

Na zwycięski szlak wrócił lider. Przasnyszanin rywalizowali z Mazurem Gostynin. Bramkarz Mazura musiał aż pięć razy wyjmować futbolówkę z siatki. Na listę strzelców wpisali się Dominik Lemanek (dwa razy), Tomasz Kamiński (dwa razy) i niezawodny Maciej Smoliński.

Żbik świętował piąty triumf w domowej rywalizacji. Jako pierwszy golkipera Świtu pokonał Kamil Stańczak. Uderzenie z dystansu wyładowało idealnie w górny róg bramki. Potem bramki „dorzucili” Mateusz Bramowicz oraz po kapitalnym zagranii Łukasza Gałązki Daniel Sękowski.

Nadnarwianka była faworytem starcia z dużo niżej notowaną Unią. Otworzyła wynik już w 10. minucie – precyzyjnym strzałem popisał się Dawid Sokołowski. Na tym skończyło się strzelaniem. W efekcie do końca pułtuszczenie musiały drżeć do końca o wynik rywalizacji. Ostatecznie zdołały zachować jedynobramkową przewagę.

14. kolejka (11-12 listopada): Okęcie - Huragan 2:1, Makowianka - PAF 5:1, Polonia II - Drukarz 4:3, Nadnarwianka - Unia 0:1, Żbik - Świt 4:1, MKS Ciechanów - Amator 4:1, Narew - Wkra 4:0, MKS Przasnysz - Mazur 5:0

Ostatnia kolejka rundy jesiennej (18-19 listopada): Mazur - Huragan, Wkra - MKS Przasnysz, Amator - Narew, Świt - MKS Ciechanów, Unia - Żbik, Drukarz - Nadnarwianka, PAF - Polonia II, Okęcie - Makowianka **GP, erem**

Trzecia liga

Victoria na wyciągnięcie ręki

Na ostatni wyjazdowy mecz w rundzie jesiennej piłkarze Mławianki wybrali się bez swojego najlepszego strzelca. Joao Odillon narzeka na ból w kolanie. Uraz okazał się tak dokuczliwy, że napastnika z Afryki zabrakło w meczowej kadrze.

Z konieczności trener Michał Kolankowski musiał sięgnąć po napastnika z drugiej drużyny. Rafał Pacholec szalał do tej pory na boiskach A klasy. Na tym poziomie potrafił zdobyć 12 bramek. Przeciwnikowi Victorii wyszedł w wyjściowym składzie. Biegał, szarpał,

uprzykrzał życie obrońcom z Sulejówka. Próbował także sił w ofensywie. Do przerwy oddał dwa strzały. Jeden z nich poszybował nad poprzeczką, drugi zatrzymał się na bocznej siatce.

Groźniejsi w premierowej partii okazali się gospodarze. W jednej z okazji sam przed Floreczakiem znalazł się napastnik z Sulejówka. Znajdujący się w wybornej formie bramkarz Mławianki popisał się wyborną interwencją.

Rafał Pacholec próbuje zaskoczyć obronę Victorii

1. GKS Belchatów	16	33	37:17
2. Pogoń Grodzisk Maz.	16	32	39:16
3. Świt Nowy Dwór Maz.	16	32	37:19
4. Legia II Warszawa	16	32	31:17
5. Pelikan Łowicz	16	30	27:13
6. Lechia Tomaszów Maz.	16	30	30:24
7. Unia Skierniewice	16	28	33:20
8. Broń Radom	16	23	20:19
9. Victoria Sulejów	16	22	19:21
10. Olimpia Zambrów	16	18	22:21
11. Jagiellonia II Białystok	16	18	26:27
12. GKS Wiekielec	16	18	17:24
13. Concordia Elbląg	16	17	20:37
14. Mławianka Mława	16	14	19:28
15. Warta Sieradz	16	14	17:26
16. Legionovia Legionowo	16	13	16:36
17. ŁKS 1926 Łomża	16	11	18:35
18. Pilica Białobrzegi	16	10	14:44

dowy triumf. Niestety skromne przewagi nie dało się dowieźć do końca. Po zagranii ręką Ivana Hurenko, arbiter podyktował rzut karny. Floreczak obronił uderzenie z jedenastu metrów Konrada Rudniego. Jednak wobec dobitki Juliana Świątki okazał się już bezradny. W ten sposób piątkowa rywalizacja rozegrana przy sztucznym świetle zakończył się podziałem punktów. **GP**

Victoria Sulejów - Mławianka Mława 1:1 (0:0)

Bramki: Świątek 86 - Tworek 68

Mławianka: Floreczak - Kurowski, Komorowski, Markowicz, Hurenko, Powążka (71 Olczak), Tworek (90 Hreben), Karwowski, Stefański, Pacholec (60 Karol)

Pozostałe wyniki XVI kolejki (10-12 listopada): Lechia - Unia 0:4, Pogoń - Pilica 6:0, ŁKS Łomża - Świt 2:3, Warta - Concordia 3:1, GKS Wiekielec - Broń 1:2, Legionovia - Pelikan 0:3, Jagiellonia II - Legia II 1:2, GKS Belchatów - Olimpia 3:0

Ostatnia kolejka rundy jesiennej (17-19 listopada): Olimpia - Lechia, Legia II - GKS Belchatów, Pelikan - Jagiellonia II, Broń - Legionovia, Mławianka - Warta (sobota godz. 13), Świt - Victoria, Pilica - ŁKS Łomża, Unia - Pogoń, Concordia - GKS Wiekielec

A klasa

Moc Gladiatora

Za nami ostatnia seria spotkań w rundzie jesiennej w piłkarskiej A klasie. Mistrzem półmetka zostali reprezentanci Gladiatora Słoszewo. Z jedną porażką na koncie zostawili zostawili pozostałych ligowców. W ostatnim meczu w tym roku rozbili beniaminka z Pniewa.

Wydawało się, że ubiegłotygodniowa porażka w Ostrołęce mogła wybić słoszewian z rytmu. Nic bardziej mylnego. Na efekty nie trzeba długo czekać. Już w 6. minucie Piotr Wyszyński otworzył wynik rywalizacji. Ostatecznie liderzy zatrzymali się dopiero po zaliczeniu aż trzynastu trafień. Pięcioma mógł się pochwalić wspomniany Wyszyński.

Na drugim miejscu finiszował Różan, ale w ostatnim pojedynku został zaskoczony przez rezerwy Mławianki. Objął prowadzenie szybko, za sprawą samobójczego trafienia jednego z konkurentów. Jednak na przerwie był już remis. Natomiast w końcówce spotkania mławianie przeważali szale na swoją stronę. Dublet w ich szeregach zaliczył Olek Katuszynski.

Na ostatnim miejscu kończy jesieni beniaminek ze Sreńska. Jedno zwycięstwo na koncie to za mało, żeby marzyć o pozostaniu na poziomie A-klasy. Przełamanie nie było w Myszyniu. Bartnik okazał się. Skuteczniejszy. Siegnął po komplet punktów, a gdy wygra jeszcze

1. Gladiator Słoszewo	13	34	82:16
2. FC 2012 Różan	13	31	55:23
3. Narew II Ostrołęka	13	28	44:19
4. Mławianka II Mława	13	26	49:20
5. GUKS Krasnosielc	13	24	16:25
6. Orzeł Sypniewo	13	23	35:25
7. Korona Karolinowo	12	17	32:29
8. KS Pniewo	13	14	18:54
9. GKS Łyse	13	13	27:38
10. GKS Pokrzywnica	13	13	24:44
11. Świt Baranowo	13	13	20:32
12. Bartnik Myszyniec	12	10	23:43
13. KS Wąsewo	13	7	9:36
14. Żak Sreńsk	13	4	16:46

zaległy mecz w Karolinowie może opuścić strefę spadkową.

Korona przystąpi do odrabiania zaległości po „hokejowym wyniku” z Łysych. W starciu z tamtejszym GKS-em padło aż dziesięć goli. Każda ze stron zaliczyła po pięć. **GP**

Ostatnia kolejka rundy jesiennej (11-12 listopada): GKS Łyse - Korona 5:5, GUKS Krasnosielc - GKS Pokrzywnica 1:0, KS Wąsewo - Świt 1:3, Gladiator - KS Pniewo 13:0, Orzeł - Narew II 1:3, FC Różan - Mławianka II 2:4, Bartnik - Żak 3:1

Klasyfikacja strzelców: 16 - Piotr Wyszyński (Gladiator), 14 - Mariusz Kopecki (Gladiator), 13 - Piotr Majrzech (Gladiator), 12 - Rafał Pacholec (Mławianka II), Paweł Dziębski (FC Różan)

Liga okręgowa

Lider bez walki

Żuromińska Wkra zachowała miano niepokonanej, ale wyjazdowy bój z Długosiodłem przyniósł rozczarowanie. Dużo niżej notowany Wymakracz wyszarpał remis. Na tym potknięciu skorzystała Opia. Beniaminek awansował na pierwsze miejsce w klasyfikacji generalnej bez konieczności wyjścia na boisko.

Po premierowej partii wydarzenia na murawie wskazywały na ogromną niespodziankę. Gospodarze prowadzili bowiem po szybkim kontrataku - Kamil Gatyński nie dał rady zatrzymać uderzenia zawodnika gospodarzy.

Po zmianie stron goście zdołali wyprowadzić dwa ciosy. Za każdym razem na listę strzelców wpisał się doświadczony Dominik Stopczyński. To nie wystarczyło do wygranej. Po zagranii ręką w polu karnym arbiter podyktował „jedenastkę”. Gospodarze nie zmarowali stałego fragmentu gry.

Opia wdrapała się na szczyt tabeli bez walki. Konkurenci z Kadzidla zrezygnowali bowiem z przyjazdu do Opinogóry. Krysztal Gliniojeck musiał przelknąć gorzkie przegranej. Sposób na konkurentów z powiatu ciechanowskiego znalazła Sona. W każdej z odsłon konkurenci wyprowadzili po ciosie - najpierw Rafał Kraszewski, a potem Bartosz Kaczor.

FOT. RADOŚLAW MARUT

Nieudaną sobotę zaliczyły ekipy z powiatu mławskiego. GKS i Korona poległy na swoim boisku, choć strzegowanie mogli się uratować od porażki z Mazurem. Jednak Mateusz Tatkowski nie zdołał wykorzystać karnego.

Wyłamała się jedynie Wkra Radzanów. Z zimną krwią wykorzystała słabszą formę GKS-u Gumino. Odniosła najwyższy wyjazdowy triumf w sezonie.

1. Opia Opinogóra	14	37	39:17
2. Wkra Żuromin	14	36	48:12
3. Sona Nowe Miasto	14	30	34:19
4. Rzekunianka Rzekuń	14	28	45:26
5. GKS Strzegowo	14	28	40:25
6. Krysztal Gliniojeck	14	27	31:20
7. ULKS Ołdaki	14	22	33:31
8. Ostrovia Ostrów Maz.	14	21	33:34
9. Wkra Radzanów	14	16	34:42
10. Konopianka Konopki	14	15	35:41
11. Korona Szydłowo	14	15	22:27
12. Mazur Ojrzeń	14	11	23:32
13. Wymakracz Długosiodło	14	10	27:35
14. Kurpik Kadzidło	14	10	24:45
15. Wkra Sochocin	14	9	18:44
16. GKS Gumino	14	9	26:60

Po dwa trafienia zaliczyli Tomasz Ruteciki i Szymon Racki.

14. kolejka (11-12 listopada): GKS Gumino - Wkra Radzanów 1:5, Korona - Rzekunianka 0:1, Opia - Kurpik 3:0 - walkower, Ołdaki - Wkra Sochocin 3:1, Krysztal - Sona 0:2, GKS Strzegowo - Mazur 1:2, Ostrovia - Konopianka 6:2, Wymakracz - Wkra Żuromin 2:2

15. kolejka (18-19 listopada): Wkra Żuromin - GKS Gumino, Konopianka - Wymakracz, Mazur - Ostrovia, Sona - GKS Strzegowo, Wkra Sochocin - Krysztal, Kurpik - Ołdaki, Rzekunianka - Opia, Wkra Radzanów - Korona **GP**

REWERS

KON-tekst

Niemcy w karczmie popasają

Aż tu któregoś dnia gruchnęło po chałupach:

- Niemcy w karczmie popasają!
- Na Podlesie pewnikiem ciągną - rzekł ktoś domyślnie.
- Niech jadą z Bogiem!... co wama do nich? - przekładał drugi.

Ale jakaś niespokojna, trwożna ciekawość owładnęła ludźmi. Przez sady krzykali se tę nowinę, w opłotkach stawiali gadać o niej, a insze zaś już do karczmy się przebieierały na przewiały.

Jakoż prawdę rzekli, pięć bryk stało na podjeździe, a wszystkie na żelaznych osiach, na żółto i niebiesko malowane, budami płóciennymi nakryte, spod których wyzierały kobiety i różny sprzęt gospodarski, zaś w karczmie przed szynkwasem z dziesięciu Niemców popijało.

A tęgie były juchy, rozrosłe i brodate, w granatowe kapoty przyodziane, ze srebrnymi łańcuchami na spaśnych brzuchach, a pyski to jaże się im świeciły od dobrego jadła. Szwargotali cosik ze Żydem...

Tak Niemców widzieli mieszkańcy Lipiec w powieści „Chłopi”, o czym barwnie pisał Władysław S. Reymont. Osadnicy niemieccy ciągnęli na wschód Europy, szukając dla siebie nowych terenów rolniczych. I nic się od tego czasu nie zmieniło, mimo, że od sceny opisywanej w książce upłynęło ponad 150 lat, a na pewno w umyśle prezesa PiS, Jarosława Kaczyńskiego. Nadal wszędzie widzi on Niemców, czyhających na nasze pola, lasy, fabryki. Na naszą polskość, niepodległość, suwerenność.

„Zagrożenie niemieckie” było jedną z głównych osi ostatniej kampanii wyborczej PiS. Nie było wystąpienia prezesa, w którym by nie przestrzegał przed „niemieckim” (rudym) Tuskiem. W tej antyniemieckiej i antynijnej narracji lepszy był od niego tylko premier Morawiecki, które swoje wiecowe przemówienia okraszał nawet niemieckim zwrotami, chcąc w ten „dowcipny” sposób jeszcze bardziej zdyskredytować szefa Koalicji Obywatelskiej. Brzmiało to dość żałośnie i przyniosło oplakany skutek dla całej prawicy.

Ale o ile w trakcie kampanii wyborczej aż roilo się od przesadnych, głupich i nieprawdziwych opinii (i jakoś trzeba było to przeżyć), to już po wyborach, w trakcie największego święta Rzeczypospolitej przywódca polskiej prawicy powinien mocno przewietrzyć głowę i ugryźć się w język.

Ale gdzie tam... Przemawiając z okazji „miesięcznicy” katastrofy smoleńskiej oraz Święta Niepodległości Polski, jednego dnia w Warszawie i następnego w Krakowie, Jarosław Kaczyński nadal straszył Polaków przed tymi „tęgimi, rozrosłymi i brodatymi juchami” (jucha – osoba niedobra, drań, określenie staropolskie). A na czele tych wszystkich juch stoi Donald Tusk, reprezentujący „partię niemiecką”, która dąży do „anihilacji” (unicestwienia) Polski. Kaczyński ostrzega swój elektorat, że czeka go walka, bo „w Unii Europejskiej jest plan, aby Polacy zamieszkiwali teren Rzeczypospolitej, ale to nie będzie już polskie państwo”.

Czyli jakie będzie? „Polska będzie zatruta, terroryzowana przez mafie śmieciowe i inne. Taką przyszłość nam tutaj gotują i taką przyszłość gotuje nam ten rząd, który został zamontowany - z Tuskiem na czele - właśnie po to, żeby to przeprowadzić”. Tak stanie się, zdaniem Kaczyńskiego, po planowanych zmianach w traktatach unijnych.

Prezes już wie, że jest przygotowany konkretny plan likwidacji naszej niepodległości („już za rok, dwa, albo trzy”). Ale jeszcze nie wszystko stracone - czeka nas twarda walka, ci, którzy chcą przejąć władzę z całą pewnością będą dążyli do realizacji planu Niemiec, na czele tej koalicji stoi partia nie polska, a niemiecka, zewnętrzna. Musimy walczyć, możemy tę walkę wygrać. Wygramy ją, gdy będziemy zdeterminowani”.

Jak by tu skomentować te „niepodległościowe” rozważania Jarosława Kaczyńskiego? Przyznam, że jestem dość bezradny, bo są tak niedorzeczne. Przykre tylko, że padły w czasie, gdy Polacy całymi rodzinami spokojnie i radośnie chcieli cieszyć się listopadowym świętem.

Można by przytoczyć wiele opinii z mediów społecznościowych, komentarzy czytelników, wypowiedzi komentatorów i publicystów niezależnych mediów. Ale oszczędźmy to sobie i Kaczyńskiemu. Są miazdzące dla szefa ugrupowania, które przegrało wybory. Najczęściej kończą się konkluzją – panie Kaczyński, niech pan już odejdzie. Myślę, że nawet wśród najbliższych współpracowników prezesa są takie oczekiwania.

Póki co, Jarosława Kaczyńskiego należy zostawić w spokoju z jego fobiami, unikać programów telewizyjnych, miesięcznic i innych miejsc, w których on występuje. I broń Boże, nie zaglądać do karczmy, bo a nuż spotkamy tam brzuchatego Niemca, który szwargoce ze Żydem...

RYSZARD MARUT

REWERS

Iza i przeciw

Wizyty

Nie będąc w stanie wszędzie dotrzeć, nie mogąc tam, gdzie bym chciała, w danym czasie pójść lub pojechać, składałam wizyty i odbywałam spacerów wirtualne. Słucham opowieści i oglądam fotografie na dużym ekranie w jednej z naszych bibliotek. Częściej oglądam zdjęcia na monitorze komputera, w książkach lub w telefonie. Innym razem wędruję w myślach, wspomagając się zapamiętanymi obrazami. Przywołuję imiona, twarze, powiązania. Dziękuję, że jednych było

mi dane poznać, o drugich posłuchać opowieści, kolejnych odkryć. I pewnie nie jestem ze swoimi myślami i uczuciami odosobniona.

Trudno wymienić wszystkie miejsca, próbuję choć niektóre. Najpierw Ciechanów, o czym ci, którzy mnie znają, wiedzą, a inni się domyślają. Stąd rzut beretem do Sońska, Lekowa, Suleczy, Kraszewa, Opinogóry, Pałuk, Gołymina, ale ciągle brakuje czasu, by tam dotrzeć. Nie tak daleko Maków Mazowiecki, Winnica, Lubiel, Łomianki, Warszawa. To samo można powiedzieć o Pułtusku, Mławie, Krasnem, Strzegocinie, Klukowie, Nasielsku. Hadle Szklarskie, Manasterz, Hyżne oraz Mikołów na południu kraju, a Słupsk i okolice na północy – to już dalsza wyprawa, choć w porównaniu do Chicago nie tak odległa i trudna. Myślę o tych miejscach i ludziach z nimi związanych, mniej lub bardziej mi bliskich, krewnych, szkolących, powinowatych, przyjaciół i znajomych, czytelników lub ich dzieciach.

Jednym z nich zawdzięczam: życie, wygląd, charakter, gen lub geny, jakiś pogląd, jakiś gest, z którego zdaje sobie sprawę lub nie, wychowanie, troskę, czułość, wsparcie, miłość. Jestem z nich, czy tego chcę czy nie, jednocześnie inna, osobna i własna jak każdy z nas. Oni są we mnie, niezależnie, czy kiedyś o tym myśleli, czy nie. Tworzymy łańcuch, sieć, spłot, wzór. Drugim zawdzięczam: naukę, lekcje (i nie mam tu na myśli tylko szkolnej ławki), wsparcie, doświadczenie, sympatię, szacunek, czasem jakieś zdanie, czasem mówiące o wiele więcej niż słowa spojrzenie lub gest. Część z nich została utrwalona na zdjęciach. Niektórzy z nich obdarowali mnie książką lub drobiazgiem, napisali do mnie list, przysłali widokówkę; czyniłam to samo. O jednych myślę częściej, o drugich rzadziej, myśl o kolejnych pojawia się znikąd. Podobnie dzieje się z tęsknotą, której czasem towarzyszy uśmiech, wiersz, piosenka, czasem łza wzruszenia, czasem smutek. Nikt z nich pewnie nie chciałby, bym tego doświadczała, raczej życzyłoby sobie czulej pamięci.

Pamiętam. Kochani, drodzy, najbliżsi, bliscy i dalsi. Składam wizyty i odbywałam spacerów. Tam, gdzie mogę. Najpierw w Ciechanowie, myśląc o mojej mamie, która wróciła na ziemię przodków, i moich dziadkach po kądzieli, w których domu się wychowałam, o wujach, a właściwie ciotecznych dziadku i pradiadku, których pamiętam z dzieciństwa, ciotecznej babci i jej mężu, w których mieszkaniu (odkupionym od ich spadkobierców) żyję, moich chrzestnych, ciotkach i wujach, dziadkach mojej mamy i jej pradiadkach oraz prapradziadku, kuzynkach i kuzynach, a także koleżance z klasy i koleżance ze szkoły, znajomych, sąsiadach i tych, z którymi łączyły mnie małżeństwa naszych krewnych. Pamiętam. Tam, gdzie nie mogę dotrzeć, składałam wizyty i odbywałam spacerów wirtualne. Zatrzymuję się, oglądając zdjęcia, wyobrażam sobie i przypominam. Po współczesnych i żyjących na przełomie dziewiętnastego i dwudziestego wieku został ślad, choć nie wszędzie. Po tych przed nimi, nie, więc tu przychodzi z pomocą wyobraźnia. Zatrzymuję się, modłę, wspominam, wyobrażam sobie. Zapalam światełka i kładę kwiaty. W rzeczywistości, wirtualnie i w myślach.

IZABELA KOB

Część bielizny damskiej	Napój gazowany z kofeiną	Posiłek z trzech dań	Etap w wyborach	▼	Łódzie – jezioro, auta – ?	Kościół z kapitułą kanoników	Tam produkują deski	Ulepiła Plastusia	Kara w koszarach	▼	Rogaty samiec; baran	Na wino w starożytności	▼	Fortuna, bogactwo	Rozmiar odzieży lub sieć rozgłośni							
▶	1			19			Imię Basinger	▶		3				Dama, król, walet (żart.)	22							
Leży nad nim Saragossa		5			Rowy obronne, szance	4				20	Stuhr w „Seks-misji”	▶										
... XII, papież (Eugenio Pacelli)					Mały chytrusek						Strój z polami	▶										
Utwór o dziejach rodu	▶				... Wedel, cukiernik		10			Szofer w „Jaśnie pan szofer”	Dopłynął Warty (z liter: bora)		14									
▶																						
▶		15			Pospolity chwast polny	Króciutka spódniczka	Komik, amant lub tragic					6		Impreza na Tyśej Górze	18							
															Tren przy sukni ślubnej							
Opera Giuseppe Verdiego	7	Księżczka z poezją		2			23	Lalka firmy Mattel		... Rzym, włoscy piłkarze					17							
▶																						
Pieszczotliwie o lepszej połowie		Zdjęcie złamanej nogi				11	Granica czegoś (np. lasu)		9					Wykluwanie się piskląt								
										Błyszczą w bonanzie			12									
Bezwał, marazm		16				8	... Szalona, rzeka		13				Pójść w ..., na parkiecie		21							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

Krzyżówka nr 46

Litery z ponumerowanych pól utworzą hasło stanowiące rozwiązanie krzyżówki. Samo hasło należy nadesłać w terminie 10 dni od daty ukazania się numeru pod adresem: „Tygodnik Ciechanowski”, ul. Ściegiennego 2, 06-400 Ciechanów. Na kartce pocztowej prosimy nakleić numer krzyżówki wyjęty z gazety. Rozwiązanie krzyżówki można także przysłać pocztą elektroniczną na adres: sekretariat@ciechpress.pl. W tytule maila należy wpisać numer krzyżówki, natomiast rozwiązanie oraz imię i nazwisko w treści wiadomości. Wśród autorów prawidłowych rozwiązań rozlosujemy nagrody książkowe (do odebrania w redakcji).

LESZEK
ZYGMIER

MAZOWIECKIE IMPRESJE HISTORYCZNE

Na Świętego Marcina
nie tylko gęsina

Marsze, biegi, wystawy, prelekcje, artystyczne występy i sportowe rozgrywki, wspólne śpiewy, uroczyste nabożeństwa, ale też przekraczające coraz bardziej poznawskie rogatki świętomarcińskie rogalce oraz gęsina w różnej postaci. Tak mniej więcej można oddać ducha minionego weekendu, który upłynął dla wielu mieszkańców naszego regionu w atmosferze Narodowego Święta Niepodległości. A że ostatnio coraz głośniej – również w poprzednim numerze „TC” – o gęsinie, winie, piwie oraz różnych zwyczajach związanych z dniem św. Marcina (11 listopada), więc jest okazja, żeby w tym duchu przypomnieć co nieco z naszej mazowieckiej przeszłości. Przede wszystkim już od średniowiecza dzień św. Marcina był symbolicznym zakończeniem starego roku gospodarczego. Stąd zanim na stołach naszych przodków serwowano młode wino, uwarzone piwo czy pieczoną gęś najpierw trzeba było rozliczyć się z kontrahentami i pracownikami, a przede wszystkim zapłacić należne podatki oraz przekazać różnego rodzaju naturalia i spieniężone dziesięciny (te w naturze zbierano już od lat). Kiedy więc rok był urodzajny i dostatni, to i gęsiny oraz mięs wszelakich więcej na stole było, ale jak się trafił rok nieurodzajny, to tylko piwo stawiano, no i – niezawodne w takich chwilach – piwniczne zapasy mniejszych trunków z lat urodzajnych, żeby było co wspominać i nad losem swoim pobiadać. Przed północą uczestnicy takich biesiad wszyscy już „braćmi” byli, a po północy co odważniejsi i trzeźwsi szli płoty i odrzwia malować, dając upust wewnętrznyemu czy społecznemu buntowi.

O podatkach płaconych na św. Marcina, zwanych stąd „świętomarskimi”, odprowadzonymi do skarbu monarszego lub pańskiego przez posiadaczy domów oraz rzemieślników – ku pamięci tych, którzy chętnie o takich powinnościach zapominali – czytamy w niektórych średniowiecznych i nowożytnych przywilejach miejskich, np. w dokumencie lokacyjnym miasta Płocka, wydanym przez króla Kazimierza Wielkiego w 1361 r., a potem przez książąt mazowieckich w XV wieku odnawianym, w przywileju lokacyjnym miasta Pułtusza, Szeńska czy Wyszowa. Z dokumentów tych wiemy, że wyjątkowo płacenie podatków przenoszono na dzień św. Mikołaja (6 grudnia) – tak było w Bielsku koło Płocka, czy na Boże Narodzenie (25 grudnia) – na przykład w Róźnie, albo zbierano czynsze w dwóch ratach – tak było w Lipnie, gdzie podatek płacono na św. Marcina (11 listopada) i na św. Jerzego (23 kwiet-

Św. Marcin z Tours

Dzisiaj symbolem dnia św. Marcina są poznańskie świętomarcińskie rogalce

nia). Jeszcze więcej wiadomości – z konkretnymi sumami – zawierają nowożytnie lustracje dóbr królewskich z terenu Mazowsza. W lustracji województwa płockiego z 1565 r. czytamy, że mieszkańcy wspomnianego już miasta Bielska,

czynie płoński od każdej włóki gruntu płacili czynsz wynoszący 64 grosze. Poza tym „z tegoż miasteczka także na św. Marcina czynszu z domów, z ogrodów, od szynków, od rzemiosł, od kramów itp. dają (...)” wedle przywileju miejskiego

Na świętego Marcina lepsza gęś niż zwierzyzna

poza podatkami oddawanymi staroście, płacili każdego roku na św. Marcina 15 florenów czynszu dla wikariuszy wiezystych z płockiej katedry. W tym samym roku mies-

[wydanego przez księcia Siemowita IV] w sumie 59,6 florenów”. Z podatków mieszczan rajcy płoński przekazywali w dniu św. Marcina 15 florenów dla wikariuszy wiezystych płockiej katedry oraz 10 florenów dla altarzysty odprawiającego msze przy ołtarzu św. Katarzyny w tejże katedrze. Natomiast szewcy płoński poza rocznym podatkiem świętomarskim zobowiązani też byli do oddawania staroście w naturze z każdej posiadanej włóki 14 korców owsa. W sąsiedniej wsi Dzierżążnia kmiecie od każdej włóki płacili na św. Marcina czynsz w wysokości 36 groszy. W Kępie czynsz świętomarski wynosił 24 grosze od włóki i 4 kapłony (koguty). W Mławie z każdego domu mieszczańscy płacili świętomarskie w wysokości 9 denarów, z czego 2/3 przypadało królowi, a 1/3 wójtowi. Również każdy z mławskich rzemieślników, a było ich w mieście blisko pół tysiąca, płacił na św. Marcina po 9 denarów, z czego trzy denary przypadały wójtowi, a sześć szło do skarbu królewskiego. Natomiast w pobliskiej Modle podatek świętomarski płacony przez tamtejszych kmieci wynosił 18 groszy od włóki. Oczywiście to tylko wybrane przykłady, i to z jednego roku, ale już one pokazują, co w mentalności naszych przodków, i to przez całe wieki, łączyło się z dniem św. Marcina i powszechnym na Mazowszu oraz w Koronie podatkiem (czynszem) świętomarskim.

Nie brakowało już wtedy na mazowieckich stołach gęsin, która była o 1/3 droższa od koguta i o 2/3 do kury. Droższe od drobiu były z kolei owce, hodowane na wełnę i dwa razy do roku strzyżone, a także krowy, z których jedna kosztowała tyle co sześć owiec. Lustracje starostwa płockiego z XVI wieku wspominają też o winie pochodzącym

z leżących nad Wisłą winnic (dzisiejsza dzielnica Płocka Winiary), a także o browarach, w których ważono lokalne piwo. Ale my wróćmy do gęsin. We wsi Dziarnowo (gm. Stara Biała) – należącej do starostwa płockiego – w 1565 r. było wytyczonych włók 32, ale osiadłych było tylko 21. Siedzący na nich kmiecie każdego roku na św. Marcina płacili czynsz, a do tego oddawali do skarbu królewskiego – poprzez starostów – po 6 korców pszenicy, 9 korców owsa, dwa koguty, jedną gęś oraz 15 jajec. Sporo gęsi naliczono na folwarku w Płońsku,

gdzie miejscowy starosta w 1616 r. miał 14 krów, jednego byka, pięć jałowic, pięć jałówek, pięć żrebiąt, dwa byczki, dziewięć cieląt, cztery świnię, sześć prosiąt, siedem kogutów, 13 kaczek i aż 31 gęsi. We wsi Biała na św. Marcina oddawano z każdego półwłóczka ziemi uprawnej po dwa kapłony (koguty) i po jednej gęsi. Przy czym kapłonów w sumie oddano 104, każdy wart po 3 grosze, a gęsi – 52, każda po 3 grosze. Trafiły one na dwór starostów,

a także na dwór króla. A o potrzebach dworu królewskiego niech świadczą listy zakupów dla kuchni ówczesnych Wazów, którzy uchodzili za wstrętniejszych w jedzeniu i picu. Na takiej liście z 2 stycznia 1633 r. – to były normalne zakupy – odnotowano 4 ćwierćtusze wołowe, 3 cielęta, 2 barany, 10 tłustych kapłonów, 18 kur „opranych”, 10 tłustych gęsi, jednego indyka, 3 prosięta, 4 kuropatwy, 2 jarząbki, 12 kwiczołów, 6 kurcząt, wreszcie 30 innych „nienazwanych ptaszków”. Jak widać ptactwo i drób dominowały na stole Wazów i ich dworzan. Kiedy jednak świętowano wielkie uroczystości, to wówczas ich stoły uginały się od różnych delicji, wśród których gęsina zajmowała poczesne miejsce. Jeśli bowiem wierzyć kancelarzowi Albrechtowi Radziwiłłowi, na koronację księżnej Cecylii Renaty Habsburszanki (pierwszej żony Władysława IV Wazy), która odbyła się w Warszawie w 1637 r., przeznaczono na potrzeby stołów kilkaset wołów, 20 tysięcy gęsi i 40 tysięcy kogutów. Były więc wówczas gęsi w modzie, a ich obecność nie tylko na stołach królewskich, biskupich czy szlacheckich była czymś normalnym. Również w domach mieszczan mazowieckich, a nawet w chałupach kmieci z północnego Mazowsza, pieczona gęś – przynajmniej na świętego Marcina (stąd nazywana „gęsią świętomarcińską”) – była przez wieki tradycyjnym daniem, utożsamianym z siłą (duchem) wegetacji. Gęsie pierze zaś – ze względu na swą wielkość i sprężystość – uważano za najlepszy wsad do pościeli puchowej, gwarantującej przyjemny i wygodny sen. Kiedy więc płacone na świętego Marcina podatki niejedną szkatułę czy kieszeń mocno nadwyżyły do smaku gęsi pieczonej w owocach miał też strasę nieco osłodzić i dać siłę (werwę) na udane interesy i urodzaje w nowym roku gospodarczym.

**Tygodnik
ciechanowski**

ciechpress.pl

Adres redakcji:
06-400 Ciechanów, ul. Ściegiennego 2

Telefony:
sekretariat, red. naczelny: 23 672 34 02
redaktorzy prowadzący: 23 673 93 67,
23 673 93 63;

dział graficzny: 23 673 93 60
księgowość: 23 673 93 65

**Tygodnik
gazeta mławska**

ciechpress.pl

Pocztą elektroniczną:
tc@ciechpress.pl
sekretariat@ciechpress.pl

Redakcja:
redaktor naczelny – Ryszard Marut;
red. prowadzący – Marek Zbikowski.

Zespół:
Walerian Dziczekiewicz,
Krzysztof Jakubowski,
Izabela Koba-Mierzejewska,

**tygodnik
działdowski**

ciechpress.pl

Radosław Marut, Klaudia Kujawa
Radosław Kowalski

Współpraca:
Grażyna Czerwińska,
Marek Gierlach, Mirosław Hajnos,
Daniel Kortlan, Zenon Lewandowski,
Paweł Stupski, Ewa Stangrodzka,
Sławomir Wichowski (fot.)
Leszek Zygmier, [Stefan Zagiel]
Patrik Piekarski, Marcin Stachelski

**tygodnik
przasnyski**

ciechpress.pl

Ogłoszenia:
kierownik biura – Anna Dąbrowska

tel.: 23 672 44 96
23 672 26 55
ogloszenia@ciechpress.pl
ogloszeniadrobne@ciechpress.pl

Redakcja graficzna:
Robert Przybyszewski

**tygodnik
makowski**

ciechpress.pl

Dział promocji i kolportażu:
Radosław Marut
tel. 23 672 34 02
promocja@ciechpress.pl

Prenumerata:
Pocztą Polską i u listonoszy,
Ruch S.A.
(prenumerata@ruch.com.pl),
ePrasa.pl

Redakcja nie odpowiada
za treść reklam i ogłoszeń

**tygodnik
mazowiecki**

ciechpress.pl

Wydawca: Spółdzielnia Pracy
CIECH-PRESS, 06-400 Ciechanów,
ul. Ściegiennego 2, tel. 23 672 34 02
Druk: GRUPA WM Sp. z o.o.
10-364 Olsztyn, ul. Tracka 7
Ciech-Press jest członkiem
Izby Wydawców Prasy

GRUNT TO URODZAJ

W Grupie Azoty wciąż poszerzamy ofertę, tworzymy produkty nowoczesne, które mają praktyczne zastosowanie w różnych warunkach i dla różnorodnych upraw. Warto to wykorzystać.

Poznaj wszystkie nawozy, skanując kod lub odwiedzając stronę:

www.nawozy.eu

www.grupaazoty.com

agro@grupaazoty.com

AUTORYZOWANY DYSTRYBUTOR:

PH Agrochemik Pułtusk

oddział Ciechanów, oddział Karniewo

tel. 608 031 716, 23 692 78 00 | www.agrochemik.pl

polsat

Wtorek
godzina 23:00
Hitman
thriller
Francja/USA 2007

Agent 47 to przystojny mężczyzna ubrany zawsze w czarny garnitur i białą koszulę z czerwonym krawatem. Wyróżnia go też gładko ogolona głowa i kod kreskowy wytatuowany nad karkiem. Od wczesnego dzieciństwa ćwiczył posługiwanie się nożem, strzelanie z broni palnej różnego kalibru i bezszelestne podkradanie się do ofiary.

tvn

Piątek
godzina 23:05
Small World
film sensacyjny
Polska 2021

Ola, dziewczynka żyjąca na wsi, zostaje porwana. Jej matka, Marta, wyrusza śladami rosyjskiej ciężarówki, którą widziano w okolicy jej rodzinnego domu. Zanim jednak kobiecie udaje się dogonić porywaczy, pojazd zdążył już przekroczyć granicę i zniknąć. Kilka lat później, dręczony wyrzutami sumienia policjant Robert Goc wpada na nowy trop i postanawia poświęcić się tej sprawie.

TVP 1

Sobota
godzina 23:40
Poziom mistrza
film sensacyjny
USA 2020

Roy Pulver jest byłym agentem sił specjalnych. Mężczyzna codziennie przeżywa swój własny dzień świstaka. Uwieczony w pętli czasu, niezmiennie kończącej się jego śmiercią, odkrywa, że jest częścią tajnego rządowego eksperymentu. Postanawia wyrwać się z matni i uratować ukochaną żonę. Aby to jednak zrobić, musi dopaść odpowiadającego za program pułkownika Ventora.

7 tvn

Niedziela
godzina 23:00
Pechowi szczęściarze
komedia przygodowa
Argentyna/Hiszpania 2019

Fermin Perlasi, niegdysiejsza gwiazda sportu, wiezie nudne życie, pracując na stacji benzynowej. Były piłkarz ma jednak dość biedy. Namawia rodzinę i przyjaciół, by wszystkie swoje oszczędności zainwestowali w nowy biznes. Dzięki pomocy żony Lidii i kolegi Antonia Fontany udaje mu się przeprowadzić swój plan.

14 listopada 2023
wtorek

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVN 7	TV TRWAM
08:00 Wiadomości 08:10 Kwadrans polityczny 08:25 Informacje kulturalne 08:35 Pogoda 08:40 Ranczo, serial, odc. 68 09:40 Komisarz Alex, odc. 110 10:35 Ojciec Mateusz, odc. 236 11:25 Korona królów. Jagiellonowie, odc. 96 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes 12:30 Agropogoda 12:35 Magazyn rolniczy 12:55 Nil: rzeka ostateczna, film 14:00 Złoty chłopak, serial, odc. 55 15:00 Wiadomości 15:10 Pogoda 15:20 Alarm! 15:35 Gra słów. Krzyżówka 16:05 Dziedzictwo, serial, odc. 152 17:00 Teleexpress 17:15 Pogoda 17:20 Jaka to melodia? teleturniej 17:55 Klan, telenowela, odc. 4224 18:25 Leśniczówka, odc. 778 19:00 Jeden z dziesięciu 19:30 Wiadomości 20:05 Pogoda 20:10 Sport 20:15 Alarm! 20:30 Korona królów. Jagiellonowie, odc. 97 21:10 Tu mówi Polska 22:50 Rohingowie, w pułapce wygnania, film dok. 23:55 Resortowe dzieci 00:25 Magazyn śledczy 01:05 Perfekcjonistka, thriller	07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka 07:55 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:45 Pytanie na śniadanie 11:15 Czas w las 2, magazyn 11:50 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2880 12:30 Koło fortuny, teleturniej 13:15 Akcyjowa 38, odc. 217 14:05 Va banque, teleturniej 14:35 Na sygnale, serial fabularno-dokumentalny, odc. 224 15:05 Górski lekarz, serial obyczajowy, odc. 192 16:00 Koło fortuny, teleturniej 16:35 Familiada, teleturniej 17:15 Zakazany owoc, telenowela, odc. 343 18:00 Panorama 18:20 Va banque, teleturniej 18:45 Akcyjowa 38, telenowela, odc. 230 19:35 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2880 20:10 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2881 20:45 Kulisy serialu „M jak miłość”, cykl felietonów 20:55 M jak miłość, serial obyczajowy, odc. 1758 21:55 Na sygnale, serial fabularno-dokumentalny, odc. 494 22:35 Echo serca, serial obyczajowy, odc. 25 23:35 Dzień świra, komediodramat 01:20 Droga do zapomnienia, dramat biograficzny	05:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 809 06:50 Kuchenne rewolucje, program rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN 11:30 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1573 12:35 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1383 13:35 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 800 14:35 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 801 15:40 Doradca smaku 15:45 Kuchenne rewolucje, program rozrywkowy 16:50 Detektywi, serial fabularno-dokumentalny, odc. 37/47 17:55 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1574 19:00 Fakty 19:40 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! magazyn reporterów 20:10 Doradca smaku 20:15 Na Wspólnej, serial obyczajowy, odc. 3721 20:55 Milionerzy, teleturniej 21:35 Ślub od pierwszego wejrzenia, reality show 22:40 Kuba Wojewódzki, talk-show 23:40 Superwizjer, magazyn reporterów 00:15 Behawiorysta, serial kryminalny, odc. 5/8 01:15 Dowody zbrodni, serial kryminalny, odc. 22/24	06:00 Nowy dzień 08:40 Malanowski & Partnerzy, serial fabularno-dokumentalny, odc. 480 09:10 Malanowski & Partnerzy, serial fabularno-dokumentalny, odc. 481 09:40 Sekrety rodziny, serial paradokumentalny, odc. 247 10:40 Dlaczego ja? serial paradokumentalny, odc. 1138 11:40 Gliniarze, serial paradokumentalny, odc. 611 12:50 Wydarzenia 13:20 Interwencja, magazyn reporterów 13:40 Trudne sprawy, serial paradokumentalny, odc. 1082 14:40 Dlaczego ja? serial paradokumentalny, odc. 1168 15:50 Wydarzenia 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja 16:30 Na ratunek 112, serial paradokumentalny, odc. 864 17:00 Gliniarze, serial paradokumentalny, odc. 873 18:00 Pierwsza miłość, serial obyczajowy, odc. 3691 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość „Wydarzeń” 19:45 Sport 19:55 Pogoda 20:05 Dziedzictwo Bourne’a, film sensacyjny 23:00 Hitman, thriller 01:00 Nagi peryskop, komedia 03:05 Zjedz Kambodżę, magazyn	05:00 Szkoła, serial paradokumentalny, odc. 567 06:00 Szkoła, serial paradokumentalny, odc. 322 06:55 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 897 07:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 994 8:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1256 09:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 10 10:50 Zagadki losu, serial paradokumentalny, odc. 10 11:50 Opowieści małżeńskie, serial paradokumentalny, odc. 24 12:50 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 898 13:50 Sąd rodzinny, serial fabularno-dokumentalny, odc. 161 14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska, serial fabularno-dokumentalny, odc. 598 15:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1083 16:55 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 970 17:55 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 599 18:55 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1089 20:00 Zodiak, film kryminalny 23:20 Blade: Wieczny łowca II, horror 01:45 Szybcy i wściekli 7, film sensacyjny	08:35 Don Hoppe, film dok. 09:00 Papież Polak do rodaków 09:40 Orłem być..., film dok. 10:00 Informacje dnia 10:15 Jak my to widzimy... 10:45 Zew natury 11:05 Mocni w wierze 11:35 Słowo życia 11:40 Ma się rozumieć 11:50 Święty na każdy dzień 12:00 Anioł Pański 12:03 Informacje dnia 12:20 Jan Paweł Wielki. Papież, który tworzył historię, film 13:20 Słowo życia 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:20 Muzyczne chwile 14:30 Maria Okońska. Kobieta, która miała w sobie ogień, film dokumentalny 15:25 Świadkowie Katynia, film 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Informacje dnia 16:10 Jestem mamą 16:25 Przyroda w obiektywie 16:40 Zdrowie z Bożej Apteki 16:55 Sekrety mnichów, wywiad 17:10 Prosto o gospodarce 17:30 Zostań żołnierzem RP 17:45 Muzyczne chwile 17:55 Poczet wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Rozmowy niedokończone 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Każdy maluch to potrafi 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Informacje dnia
01:05 Perfekcjonistka	23:35 Dzień świra	00:15 Behawiorysta	20:05 Dziedzictwo Bourne’a	20:00 Zodiak	14:30 Maria Okońska. Kobieta, która miała w sobie ogień

15 listopada 2023

środa

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVN 7	TV TRWAM
07:00 Transmisja mszy świętej 07:30 Zrujnowani odbudowani 08:00 Wiadomości 08:10 Kwadrans polityczny 08:25 Informacje kulturalne 08:35 Pogoda 08:40 Ranczo, serial, odc. 69 09:40 Komisarz Alex, odc. 111 10:35 Ojciec Mateusz, odc. 237 11:25 Korona królów. Jagiellonowie, odc. 97 12:00 Wiadomości 12:15 Agrobiznes, magazyn 12:35 Agropogoda 12:40 Rok w ogrodzie extra 12:55 Nil: rzeka ostateczna, film dokumentalny 14:00 Złoty chłopak, serial obyczajowy, odc. 56 15:00 Wiadomości 15:10 Pogoda 15:20 Alarm! 15:35 Gra słów. Krzyżówka 16:05 Dziedzictwo, serial, odc. 153 17:00 Teleexpress 17:15 Pogoda 17:20 Jaka to melodia? teleturniej 17:55 Klan, telenowela, odc. 4225 18:25 Leśniczówka, odc. 779 19:00 Jeden z dziesięciu 19:30 Wiadomości 20:05 Pogoda 20:10 Sport 20:15 Alarm! 20:30 Korona królów. Jagiellonowie, odc. 98 21:10 Wielki test o piłce nożnej 22:35 Perfekcjonistka, thriller	06:55 Rodzinka.pl, serial, odc. 265 07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka 07:55 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:45 Pytanie na śniadanie 11:15 Zaginione - odnalezione 11:30 Zaginione - odnalezione, magazyn kulturalny 11:50 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2881 12:30 Koło fortuny, teleturniej 13:15 Akacja 38, telenowela, odc. 218 14:05 Va banque, teleturniej 14:35 Na sygnale, serial, odc. 225 15:05 Górski lekarz, serial obyczajowy, odc. 193 16:00 Koło fortuny, teleturniej 16:35 Familiada, teleturniej 17:15 Zakazany owoc, telenowela, odc. 344 18:00 Panorama 18:20 Va banque, teleturniej 18:45 Akacja 38, telenowela, odc. 231 19:35 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2881 20:10 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2882 20:45 Przepis dnia 20:55 Na dobre i na złe, serial obyczajowy, odc. 897 21:55 Na sygnale, serial, odc. 495 22:35 Echo serca, serial obyczajowy, odc. 26 23:35 Całe szczęście, komedia romantyczna	05:35 Uwaga! magazyn reporterów 05:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 810 06:50 Kuchenne rewolucje, program rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN 11:30 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1574 12:35 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1384 13:35 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 802 14:35 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 803 15:40 Doradca smaku, magazyn kulinarny 15:45 Kuchenne rewolucje, program rozrywkowy 16:50 Detektywi, serial fabularno-dokumentalny, odc. 38/47 17:55 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1575 19:00 Fakty 19:40 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! magazyn reporterów 20:10 Doradca smaku, magazyn kulinarny 20:15 Na Wspólnej, serial obyczajowy, odc. 3722 20:55 Milionerzy, teleturniej 21:35 Totalne remonty Szelągowskiej 6, program rozrywkowy 22:40 Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia, film przygodowy 01:00 Bitwa o gości, reality show	06:00 Nowy dzień 08:40 Malanowski & Partnerzy, serial, odc. 483 09:10 Malanowski & Partnerzy, serial, odc. 484 09:40 Sekrety rodziny, serial paradokumentalny, odc. 248 10:40 Dlaczego ja? serial paradokumentalny, odc. 1139 11:40 Gliniarze, serial, odc. 612 12:50 Wydarzenia 13:20 Interwencja, magazyn reporterów 13:40 Trudne sprawy, serial paradokumentalny, odc. 1083 14:40 Dlaczego ja? serial paradokumentalny, odc. 1169 15:50 Wydarzenia 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja, magazyn reporterów 16:30 Na ratunek 112, serial paradokumentalny, odc. 865 17:00 Gliniarze, serial, odc. 874 18:00 Pierwsza miłość, serial obyczajowy, odc. 3692 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość „Wydarzeń” 19:45 Sport 19:55 Pogoda 20:00 Miłość do kwadratu, komedia romantyczna 22:10 The Real Housewives. Żony Warszawy, reality show 23:10 Temptation Island Polska, reality show 00:15 Straż wiejska 2, komedia kryminalna	05:00 Szkoła, serial paradokumentalny, odc. 568 06:00 Szkoła, serial paradokumentalny, odc. 323 06:55 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 898 07:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 995 08:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1257 09:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1258 10:50 Zagadki losu, serial paradokumentalny, odc. 1 11:50 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 599 12:50 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 899 13:50 Sąd rodzinny, serial fabularno-dokumentalny, odc. 162 14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska, serial, odc. 599 15:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1084 16:55 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 971 17:55 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 600 18:55 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1090 20:00 Lejdis, komedia 22:55 Death Race: Wyścig śmierci, film sensacyjny 01:00 Wielkie kłamstewka, serial obyczajowy, odc. 1/7 02:15 Nagi instynkt przetrwania, serial dokumentalny, odc. 11	08:00 Informacje dnia 08:15 Polski punkt widzenia 08:35 Każdy maluch to potrafi 08:50 Słowo życia 09:00 Komańcza w duchu Prymasa, reportaż 09:30 Sanktuaria polskie 09:50 Święty na każdy dzień 10:00 Audycja generalna Ojca Świętego Franciszka 11:00 Życie według świętego Jana Pawła II 11:15 Muzyczne chwile 11:25 Jestem mamą 11:40 Prosto o gospodarce 12:00 Anioł Pański 12:03 Informacje dnia 12:20 Polskie dziedzictwo 12:50 Z Małej Cerkwicy do..., 13:20 Słowo życia 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:20 Muzyczne chwile 15:10 „Pogoria”. Żeglarska szkoła życia, film dok. 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Informacje dnia 16:10 Na zdrowie 16:30 Wędrowiec polski 17:00 Po stronie prawdy 17:50 Muzyczne chwile 17:55 Poczet wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Rozmowy niedokończone 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Adventures from the Book of Virtues, serial, odc. 18 20:00 Informacje dnia

12:55 Nil: rzeka ostateczna

23:35 Całe szczęście

22:40 Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia

20:00 Miłość do kwadratu

20:00 Lejdis

12:20 Polskie dziedzictwo

Badacze przybliżają niezwykle miejsca leżące w delcie Niliu. Odwiedzają m.in. jezioro Wiktorja i góry Semien, by przyrzejrzeć się tamtejszej faunie i florze.

Ashley jest wyjątkową szczęściarą. Los sprzyja jej we wszystkim. Zmienia się to, gdy dziewczyna całuje Jake'a, największego pechowca na świecie.

Lara Croft ma odnaleźć mityczną puszkę Pandory. Ukryto ją w afrykańskim buszu, w miejscu zwanym kolebką życia.

Monika prowadzi sekretne drugie życie jako modelka Klaudia. Usiłuje spłacić długiego ojca. Podczas jednej z sesji zdjęciowych poznaje kobieciarza Enza.

Samotna matka Łucja nawiązuje romans z Markiem. Jej przyjaciółki, Gośka, Korba i Monia, podejrzewają, że mężczyzna nie jest jej wierny.

Stefan Tompson zabierze widzów do niewielkiej miejscowości. Wieś położona na wysokim stoku, gdzie znajduje się wyjątkowa budowla.

16 listopada 2023

czwartek

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVN 7	TV TRWAM
08:00 Wiadomości 08:10 Kwadrans polityczny 08:25 Informacje kulturalne 08:30 Pogoda 08:40 Ranczo, serial, odc. 70 09:40 Komisarz Alex, odc. 112 10:35 Ojciec Mateusz, odc. 238 11:25 Korona królów. Jagiellonowie - taka historia, serial, odc. 30 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes, magazyn 12:30 Agropogoda 12:35 To się opłaca 12:55 Nil: rzeka ostateczna, film dokumentalny 14:00 Złoty chłopak, serial, odc. 57 15:00 Wiadomości 15:10 Pogoda 15:20 Alarm! 15:35 Gra słów. Krzyżówka 16:05 Dziedzictwo, serial obyczajowy, odc. 154 17:00 Teleexpress 17:15 Pogoda 17:20 Jaka to melodia? teleturniej 17:55 Klan, telenowela, odc. 4226 18:25 Leśniczówka, odc. 780 19:00 Jeden z dziesięciu 20:05 Pogoda 20:10 Sport 20:15 Alarm! 20:35 Ojciec Mateusz, odc. 388 21:30 Sprawa dla reportera, 22:30 Magazyn śledczy Anity Gargas, magazyn 23:10 Ocaleni, reality show	06:20 Czas w las 2, magazyn przyrodniczy 06:55 Rodzinka.plserial, odc. 266 07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka 07:55 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:45 Pytanie na śniadanie 11:15 Wspólny dom 11:50 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2882 12:30 Koło fortuny, teleturniej 13:15 Akacja 38, telenowela, odc. 219 14:05 Va banque, teleturniej 14:35 Na sygnale, serial fabularno-dokumentalny, odc. 226 15:05 Górski lekarz, serial obyczajowy, odc. 194 16:00 Koło fortuny, teleturniej 16:35 Familiada, teleturniej 17:15 Zakazany owoc, telenowela, odc. 345 18:00 Panorama 18:20 Va banque, teleturniej 18:45 Akacja 38, telenowela, odc. 232 19:35 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2882 20:10 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2883 20:50 Postaw na milion, teleturniej 21:45 Szybki jak śmierć, film sensacyjny 23:40 Anatomia strachu, thriller 01:25 Bolivar, serial kostiumowy odc. 57	05:35 Uwaga! magazyn reporterów 05:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 811 06:50 Kuchenne rewolucje, program rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN 11:30 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1575 12:35 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1385 13:35 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 804 14:35 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 805 15:40 Doradca smaku, magazyn kulinarny 15:45 Kuchenne rewolucje, program rozrywkowy 16:50 Detektywi, serial fabularno-dokumentalny, odc. 39 17:55 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1576 19:00 Fakty 19:40 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! magazyn reporterów 20:10 Doradca smaku, magazyn kulinarny 20:15 Na Wspólnej, serial obyczajowy, odc. 3723 20:55 Milionerzy, teleturniej 21:35 Kuchenne rewolucje, program rozrywkowy 22:40 After 2, melodramat 00:50 365 dni, film erotyczny 03:10 Uwaga! magazyn reporterów 03:30 Nauka jazdy 5, program rozrywkowy	06:00 Nowy dzień 08:40 Malanowski & Partnerzy, serial, odc. 485 09:10 Malanowski & Partnerzy, serial, odc. 486 09:40 Sekrety rodziny, serial paradokumentalny, odc. 249 10:40 Dlaczego ja? serial paradokumentalny, odc. 1140 11:40 Gliniarze, serial, odc. 613 12:50 Wydarzenia 13:20 Interwencja, magazyn reporterów 13:40 Trudne sprawy, serial paradokumentalny, odc. 1084 14:40 Dlaczego ja? serial paradokumentalny, odc. 1170 15:50 Wydarzenia 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja, magazyn reporterów 16:30 Na ratunek 112, serial paradokumentalny, odc. 866 17:00 Gliniarze, serial, odc. 875 18:00 Pierwsza miłość, serial obyczajowy, odc. 3693 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość „Wydarzeń” 19:45 Sport 19:55 Pogoda 20:05 Nasz nowy dom, reality show 21:10 Przyjaciółki, serial obyczajowy, odc. 265 22:10 To tylko seks, komedia romantyczna 00:45 Ciemniejsza strona Greya, melodramat	05:00 Szkoła, serial paradokumentalny, odc. 569 06:00 Szkoła, serial paradokumentalny, odc. 324 06:55 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 899 07:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 996 08:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1259 09:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1260 10:50 Zagadki losu, serial paradokumentalny, odc. 12 11:50 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 600 12:50 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 900 13:50 Sąd rodzinny, serial fabularno-dokumentalny, odc. 163 14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska, serial fabularno-dokumentalny, odc. 600 15:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1085 16:55 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 972 17:55 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 601 18:55 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1091 20:00 Ocean's 8, komedia kryminalna 22:30 Rafa, thriller 00:10 Wielkie kłamstewka, serial obyczajowy, odc. 2/7	08:35 Słowo życia 08:40 Prawda a historia 09:00 Na zdrowie 09:20 Adventures from the Book of Virtues, serial, odc. 18 09:45 Święty na każdy dzień 09:50 Muzyczne chwile 10:00 Informacje dnia 10:15 Rozmowy niedokończone 11:25 Myśląc Ojczyzna 11:35 Przyroda i ludzie 12:00 Anioł Pański 12:03 Informacje dnia 12:20 Przygody Pana Michała, serial przygodowy, odc. 8 12:50 Misja Szczecin-Kipsing, film dokumentalny 13:20 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela” 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:20 Muzyczne chwile 14:30 Ludwig Maria Grignon de Montfort, film dokumentalny 15:25 Edukacja domowa, reportaż 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Informacje dnia 16:10 Z wędką nad wodę... 16:35 Regał 17:05 Akademia pro-life 17:15 Muzyczne chwile 17:30 Odpowiedzialni za Kościół 17:55 Poczet wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Rozmowy niedokończone, 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Przyjaciele i bohaterowie 20:00 Informacje dnia

20:35 Ojciec Mateusz

21:45 Szybki jak śmierć

22:40 After 2

22:10 To tylko seks

20:00 Ocean's 8

12:50 Misja Szczecin-Kipsing

W Sandomierzu trwają zdjęcia do filmu „Kochać na zabój”, w którym główną rolę gra atrakcyjna, początkująca aktorka Wiktorja Lempicka.

Pewnego dnia Ben Aronoff porzuca pracę w firmie budowlanej. Zabiera rodzinę na Florydę. Marzy o własnym biznesie, produkcji łodzi motorowych.

Po rozstaniu z Hardinem Tessa próbuje zapomnieć o zawodzie miłosnym. Rozpoczyna staż w wydawnictwie. Świetnie sobie radzi, a do tego poznaje Trevora.

Jamie, ekspertka do spraw rekrutacji, werbuje dla poczynego nowojorskiego magazynu dyrektora artystycznego z Los Angeles, Dylana.

Debbie, złodziejka i siostra Danny'ego Oceana, planuje największy skok w życiu. Jej celem jest zdobycie naszyjnika o wartości 150 milionów dolarów.

Film jest żywym świadectwem oraz zapisem zdarzeń pobytu księży i świecików w ośrodkach misyjnych Sióstr Felicjanek w Kenii, w lutym 2018 r.

17 listopada 2023
piątek

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVN 7	TV TRWAM
08:00 Wiadomości 08:10 Kwadrans polityczny 08:25 Informacje kulturalne 08:30 Pogoda 08:40 Ranczo, serial, odc. 71 09:35 Komisarz Alex, odc. 113 10:35 Ojciec Mateusz, odc. 239 11:25 Kuchnia Jagiellonów 12:00 Wiadomości 12:15 Agrobiznes, magazyn 12:30 Agropogoda 12:35 Magazyn rolniczy, magazyn 12:50 Constructions animales, film dokumentalny 14:00 Złoty chłopak, serial, odc. 58 15:00 Wiadomości 15:10 Pogoda 15:20 Alarm! 15:35 Gra słów. Krzyżówka 16:05 Dziedzictwo, serial obyczajowy, odc. 155 17:00 Teleexpress 17:15 Pogoda 17:20 Jaka to melodia? teleturniej 17:55 Klan, telenowela, odc. 4227 18:25 Leśniczówka, odc. 781 19:00 Jeden z dziesięciu 19:30 Wiadomości 20:05 Pogoda 20:10 Sport 20:15 Alarm! 20:25 Piłka nożna: Eliminacje mistrzostw Europy - studio 20:35 Mecz: Polska - Czechy 23:30 Kamerdyner, serial, odc. 2/5 00:25 Komórka, film sensacyjny 02:15 Poziom mistrza, film sensacyjny	06:20 Anna Dymna - spotkajmy się, talk-show 06:55 Rodzinka.plserial komediowy, odc. 267 07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka 07:55 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:45 Pytanie na śniadanie 11:15 Nie taka prosta historia 11:50 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2883 12:30 Koło fortuny, teleturniej 13:15 Akcyjowa 38, telenowela, odc. 220 14:05 Va banque, teleturniej 14:35 Na sygnale, serial fabularno-dokumentalny, odc. 227 15:05 Górski lekarz, serial obyczajowy, odc. 195 16:00 Koło fortuny, teleturniej 16:35 Familiada, teleturniej 17:15 Zakazany owoc, telenowela, odc. 346 18:00 Panorama 18:20 Va banque, teleturniej 18:45 Akcyjowa 38, telenowela, odc. 233 19:35 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2883 20:10 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2884 20:50 Tak to leciało! teleturniej 21:45 Gorący pościg, komedia 23:20 Cztery wesela i pogrzeb, komedia romantyczna 01:30 Król złodziei, film kryminalny	05:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 812 06:50 Kuchenne rewolucje, program rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN 11:30 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1576 12:35 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1386 13:35 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 806 14:35 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 807 15:40 Doradca smaku, magazyn kulinarny 15:45 Kuchenne rewolucje, program rozrywkowy 16:50 Zapisane w gwiazdach, serial paradokumentalny, odc. 15 17:55 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1577 19:00 Fakty 19:30 Sport 19:40 Pogoda 19:50 Uwaga! magazyn reporterów 20:00 Wonder Woman, film fantasy 23:05 Small World, film sensacyjny 01:30 Kuba Wojewódzki, talk-show 02:35 Nastolatki rządzą... kasą, program rozrywkowy 03:35 Dowody zbrodni, serial kryminalny, odc. 22/24 04:35 Nauka jazdy, program rozrywkowy	04:45 Disco Gramy 05:25 Telezakupy TV Okazje 06:00 Nowy dzień 08:40 Malanowski & Partnerzy, odc. 487 09:10 Malanowski & Partnerzy, serial, odc. 488 09:40 Sekrety rodziny, serial paradokumentalny, odc. 250 10:40 Dlaczego ja? serial paradokumentalny, odc. 1141 11:40 Gliniarze, serial paradokumentalny, odc. 614 12:50 Wydarzenia 13:20 Interwencja, magazyn reporterów 13:40 Trudne sprawy, serial paradokumentalny, odc. 1085 14:40 Dlaczego ja? serial paradokumentalny, odc. 1171 15:50 Wydarzenia 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja, magazyn reporterów 16:30 Na ratunek 112, serial paradokumentalny, odc. 867 17:00 Gliniarze, serial paradokumentalny, odc. 876 18:00 Pierwsza miłość, serial obyczajowy, odc. 3694 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość „Wydarzeń” 19:45 Sport 19:55 Pogoda 20:00 Najmro, komedia 22:10 Venom, film SF 00:50 Dziedzictwo Bourne'a, film sensacyjny	06:55 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 900 07:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 997 08:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1261 09:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1262 10:50 Zapisane w gwiazdach, serial paradokumentalny, odc. 13 11:50 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 601 12:50 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 901 13:50 Sąd rodzinny, serial fabularno-dokumentalny, odc. 164 14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska, serial, odc. 601 15:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1086 16:55 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 973 17:55 Ten moment, serial paradokumentalny, odc. 3/20 18:25 Młodość na zamówienie 2, program rozrywkowy 18:55 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1092 20:00 Mamma Mia! komedia muzyczna 22:30 Szybcy i wściekli 7, film sensacyjny 01:15 Lejdis, komedia 04:05 Nagi instykt przetrwania, serial dokumentalny. odc. 13	08:00 Informacje dnia 08:15 Polski punkt widzenia 08:40 Słowo życia 08:45 Lecz ludzi dobrej woli jest więcej, reportaż 09:10 Z wędką nad wodę w Polskę i świat 09:35 Święty na każdy dzień 09:45 Jestem mamą 10:00 Informacje dnia 10:15 Rozmowy niedokończone 11:25 Głos Polski 11:35 Dar powołania 12:00 Anioł Pański 12:03 Informacje dnia 12:20 Przygody Pana Michała, serial przygodowy, odc. 9 12:50 W pułapce wojny, film dok. 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:20 Muzyczne chwile 14:30 Drzwi do lasu 14:55 Słowo życia 15:00 Modlitwa 15:20 Mocni w wierze 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Informacje dnia 16:10 Siódmy sakrament 16:40 Prosto o gospodarce 17:00 Z Zacisza na Syberię 17:30 Geopolityka 17:55 Poczёт wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Westerplatte młodych 19:00 Warto zauważyć... 19:30 Brat Franciszek, odc. 4 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec
					

Tajemniczy sygnał transmitowany za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej zmienia ludzi w bestie. Clay próbuje jak najszybciej dostać się do domu.

Daniella Riva jest wdową po wpływowym szefie kartelu narkotykowego. By uniknąć kary, zgadza się na współpracę z policją.

Diana mieszka na rajskiej wyspie. Doskonale opanowała sztuki walki. Pewnego dnia 1918 roku w jej rodzinnych stronach zjawia się pilot armii USA.

Zdzisław „Najmro” Najmrodzki jest znany w całej Polsce. Sławę przyniosły mu pomysły w ograbianiu peweksów i brawurowe ucieczki z więzienia.

Donna prowadzi pensjonat na greckiej wyspie Kalokairi. Jej córka Sophie właśnie planuje ślub. Marzy o tym, by do ołtarza poprowadził ją ojciec.

Film dokumentalny przedstawia dramatyczną sytuację chrześcijan w Syrii zawieszonych pomiędzy walczącymi stronami konfliktu.

18 listopada 2023
sobota

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVN 7	TV TRWAM
07:00 Transmisja mszy świętej 07:40 Rok w ogrodzie 08:05 Rok w ogrodzie extra 08:20 Wojsko-polskie.pl 08:45 Pełnosprawni 09:10 Polskie Parki Narodowe, serial dokumentalny, odc. 2 09:40 Komisarz Alex, serial kryminalny, odc. 114 10:40 Ojciec Mateusz, serial kryminalny, odc. 240 11:40 Wiesz czy nie wiesz? teleturniej 14:10 Z pamięci, cykl felietonów 14:25 Okrasa łamie przepisy, magazyn kulinarny 14:55 Chłopi, serial obyczajowy, odc. 6/13 15:55 Rolnik szuka żony, telenowela, odc. 8 17:00 Teleexpress 17:20 Pogoda 17:35 Ojciec Mateusz, serial kryminalny, odc. 388 18:25 Kulisy serialu „Ojciec Mateusz” 18:40 Jaka to melodia? teleturniej 19:30 Wiadomości 20:05 Pogoda 20:10 Sport 20:15 Alarm! 20:35 Komisarz Alex, serial kryminalny, odc. 250 21:35 1917, dramat wojenny 23:40 Poziom mistrza, film sensacyjny 01:35 Komórka, film sensacyjny 03:25 Jaka to melodia? teleturniej	04:55 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2880 05:25 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2881 06:00 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2882 06:35 M jak miłość, serial obyczajowy, odc. 1757 07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka 07:55 Pytanie na śniadanie 12:00 Zrzuñowani odbudowani 12:35 Rytm Dwojki, widowisko muzyczne 14:00 Familiada, teleturniej 14:35 Koło fortuny, teleturniej 15:15 Szansa na sukces. Opolo 2024, widowisko 16:20 Na dobre i na złe, serial obyczajowy, odc. 897 17:15 Wędrowiec polski cykl reportaży 17:45 Słowo na niedzielę 18:00 Panorama 18:20 Va banque, teleturniej 18:45 Akcyjowa 38, telenowela, odc. 234 19:35 Informacje kulturalne, magazyn kulturalny 20:00 The Voice of Poland 14, widowisko 21:30 The Voice of Poland 14, widowisko 23:00 Mała Italia, komedia romantyczna 00:50 Anatomia strachu, thriller 02:35 Cztery wesela i pogrzeb, komedia romantyczna	06:00 New Looney Tunes, serial animowany, odc. 23/26 06:25 New Looney Tunes, serial animowany, odc. 24/26 06:50 Kuchenne rewolucje, program rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN 11:35 Na Wspólnej, serial obyczajowy, odc. 3720 12:05 Na Wspólnej, serial obyczajowy, odc. 3721 12:35 Na Wspólnej, serial obyczajowy, odc. 3722 13:05 Na Wspólnej, serial obyczajowy, odc. 3723 13:35 MasterChef, program rozrywkowy 15:15 Ślub od pierwszego wejżenia, reality show 16:25 Totalne remonty Szelągowskiej 6, program rozrywkowy 17:30 Lego Masters 4, program rozrywkowy 19:00 Fakty 19:25 Sport 19:35 Pogoda 19:45 Uwaga! magazyn reporterów 20:00 Top Model, reality show 21:35 Notting Hill, komedia romantyczna 00:10 Szukając sprawiedliwości, film sensacyjny 02:15 Rzeczy, których nie nauczył mnie ojciec, serial dokumentalny, odc. 3/9 02:50 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 222	04:45 Disco Gramy 05:25 Telezakupy TV Okazje 06:00 Nowy dzień 08:25 Świąteczna gorączka 10:10 Ewa gotuje, magazyn kulinarny 10:40 Nasz nowy dom, reality show 11:40 Para do gara. Ona mówi, on gotuje, reality show 12:20 Para do gara. Ona mówi, on gotuje, reality show 13:40 Polacy za granicą, serial dokumentalny, odc. 90 14:40 Rolnicy. Podlasie, serial dokumentalny, odc. 29 15:45 Więzienie kobiet, serial dokumentalny, odc. 31 16:15 Więzienie kobiet, serial dokumentalny, odc. 32 16:45 Więzienie kobiet, serial dokumentalny, odc. 33 17:15 Więzienie kobiet, serial dokumentalny, odc. 34 17:45 Chłopaki do wzięcia, serial dokumentalny, odc. 325 18:15 Chłopaki do wzięcia, serial dokumentalny, odc. 326 18:50 Wydarzenia 19:15 Prezydenci i premierzy 19:45 Sport 19:55 Pogoda 20:00 Epoka lodowcowa, film animowany 21:35 Kingsman: Złoty Krąg, komedia sensacyjna 00:55 Nieobliczalny, film sensacyjny	06:00 Wiza na miłość: na odwrót 07:00 Wyluzuj, Scooby-Doo! serial animowany odc. 19/26 07:35 Psy i koty, film familijny Profesor Brody jest bliski odkrycia leku dla osób uczulonych na psią sierść. Wiadomość, która cieszy alergików i kochające ludzi psy, jest wyrokiem dla kotów, które prowadzą z psami. 09:20 Ten moment, serial paradokumentalny, odc. 8/20 09:55 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 993 10:55 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1253 11:55 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 994 12:55 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1255 13:55 Mali agenci. Wyścig z czasem 4D, film przygodowy 15:45 Akademia Policyjna 7: Misja w Moskwie, komedia 17:35 Rodzinne rewolucje, komedia 20:00 Mumia, film przygodowy 22:45 Blade: Mroczna Trójca, horror 01:00 Zodiak, film kryminalny San Francisco terroryzuje seryjny morderca. Swoje czyny opisuje ze szczegółami w listach wysyłanych do gazet. 04:20 Druga strona medalu 2, talk-show	08:00 Informacje dnia 08:15 Westerplatte młodych 09:00 Nowo nawróceni, film dok. 09:55 Święty na każdy dzień 10:00 Informacje dnia 10:15 Retrospekcja 10:20 Sekrety mnichów, wywiad 10:35 Słowo życia 10:40 Polski punkt widzenia 11:00 Kropelka radości 12:00 Anioł Pański 12:03 Informacje dnia 12:20 Warto zauważyć... 12:50 Siódmy sakrament 13:20 Ocalić od zapomnienia 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:20 Muzyczne chwile 14:30 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela” 14:35 Słowo życia 14:40 Święty na każdy dzień 14:45 Jak wygrać małżeństwo 15:00 Wyszyński - historia 15:30 Wierzę w Boga 15:50 Muzyczne chwile 16:00 Informacje dnia 16:10 Bp Jan Olszański - pasterz i twierdza, film dok. 17:00 Z Parlamentu Europejskiego 17:30 Nowa Ewangelizacja 17:55 Poczёт wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Rozmowy niedokończone 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Manna z Nieba 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Informacje dnia
					

Szeregowcy William Schofield i Tom Blake mają zrealizować misję. Ich zadaniem jest poinformowanie towarzyszy o pułapce, którą zastawili Niemcy.

Niki zaczyna się spotykać z kolegą z dzieciństwa, Leo. Zakochani muszą ukrywać romans przed ojcami, którzy prowadzą konkurencyjne pizzerie.

Anna Scott pracuje nad kolejnym filmem w Londynie. William Thacker jest rozwodnikiem, a jego księgarnia dla podróżników przynosi małe zyski.

Rozpoczyna się epoka lodowcowa. Zwierzęta uciekają w cieplejsze rejony globu. Leniwiec Sid przesypia moment wymarszu swojego stada.

Starożytny Egipt. Imhotep, potężny kapłan Ozryrsa, romansuje z kochanką faraona. Kiedy sprawa wychodzi na jaw, zostaje żywcem zmumifikowany.

Bp Jan Olszański to ordynariusz diecezji kamieniecko-podolskiej w latach 1991-2002. Zapisał się w pamięci jako człowiek ogromnej wiary i miłości.

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVN 7	TV TRWAM
07:00 Transmisja mszy świętej 08:00 Tydzień, magazyn rolniczy 08:30 Zakochaj się w Polsce 09:05 Okrasa łamie przepisy 11:30 Welon, fura i brawura 11:55 Między ziemią a niebem 12:00 Anioł Pański 12:15 Między ziemią a niebem 12:50 Każde życie jest cudem 13:15 Miłosne rozgrywki zwierząt, serial, odc. 5-ost. 14:15 Z pamięci 14:25 Komisarz Alex, serial kryminalny, odc. 250 15:20 Film fabularny 17:00 Teleexpress 17:20 Pogoda 17:35 Wiesz czy nie wiesz? teleturniej 18:40 Jaka to melodia? teleturniej muzyczny 19:30 Wiadomości 20:05 Pogoda 20:10 Sport 20:20 Kamerdyner, serial historyczny, odc. 3/5 21:15 Rolnik szuka żony, telenowela dokumentalna, odc. 9 22:15 Strefa starcia, program publicystyczny 23:00 Nigdy nie będę twoja, komedia romantyczna 00:50 1917, dramat wojenny 03:00 Jaka to melodia? teleturniej muzyczny 03:50 Z pamięci, cykl felietonów	05:25 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2883 06:00 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2884 06:35 M jak miłość, serial obyczajowy, odc. 1758 07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka 07:55 Pytanie na śniadanie 10:55 The Voice of Poland 14, widowisko 12:30 The Voice of Poland 14, widowisko 14:00 Familiada, teleturniej 14:30 Koło fortuny, teleturniej 15:05 Szansa na sukces. Opole 2024, widowisko 16:15 Tak to leciało! teleturniej muzyczny 17:15 Na sygnale, serial fabularno-dokumentalny, odc. 493 18:00 Panorama 18:20 Va banque, teleturniej 18:55 Na sygnale, serial fabularno-dokumentalny, odc. 494 19:20 Na sygnale, serial fabularno-dokumentalny, odc. 495 20:00 Postaw na milion, teleturniej 21:00 Król złodziei, film kryminalny 23:00 Pechowi szczęściarze, komedia przygodowa 01:10 Przygoda na Mariensztacie, komedia 02:55 Mała Italia, komedia romantyczna	06:25 Tom i Jerry Show, serial animowany, odc. 14/26 06:50 Kuchenne rewolucje, program rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN 11:30 Co za tydzień, magazyn kulturalny 12:05 Top Model, reality show 13:40 Lego Masters 4, program rozrywkowy 15:15 Grinch: świąt nie będzie, film familijny Samotny, złośliwy stwór Grinch nie cierpi świąt Bożego Narodzenia. Postanawia zepsuć je mieszkańcom leżącego w pobliżu jego jaskini miasteczka Whoville. 17:30 Bitwa o gości, reality show 19:00 Fakty 19:25 Sport 19:35 Pogoda 19:45 Uwaga! magazyn reporterów 20:00 MasterChef, program rozrywkowy 21:35 Niezgodna, film SF 00:20 Od nowa, serial obyczajowy, odc. 5/6 01:45 Kuchenne rewolucje, program rozrywkowy 02:50 Nastolatki rządzą... kasą, program rozrywkowy 03:50 Uwaga! magazyn reporterów 04:05 Nauka jazdy 5 program rozrywkowy 04:35 Recepta na stary dom 2, program rozrywkowy	04:40 Disco Gramy 05:25 Telezakupy TV Okazje, magazyn reklamowy 06:00 Nowy dzień 08:55 Świt jeźdźców smoków, film animowany 09:35 Dr Dolittle: W pogoni za błahostkami, film familijny Maya jest córką słynnego doktora Dolittle'a. Odziedziczyła po nim dar komunikowania się ze zwierzętami. 11:30 Jak wytresować smoka 2, film animowany 13:45 Epoka lodowcowa, film animowany 15:30 Miłość do kwadratu, komedia romantyczna 17:40 Nasz nowy dom, reality show 18:50 Wydarzenia 19:20 Sport 19:27 Pogoda 19:30 Państwo w państwie, program publicystyczny 20:00 Kabaret na żywo. Młodzi i Moralni, program rozrywkowy 22:10 Parasol bezpieczeństwa, komedia sensacyjna 00:05 Searching, thriller 02:30 Nasz nowy dom, reality show 03:30 Świat według Kiepskich, serial komediowy, odc. 103 04:05 Świat według Kiepskich, serial komediowy, odc. 104	05:00 Szkoła, serial paradokumentalny, odc. 599 06:00 Wiza na miłość: na odwrót, reality show 07:00 Wyluzuj, Scooby-Doo! serial animowany, odc. 20/26 07:30 Rodzinne rewolucje, komedia Samotni Lauren i Jim umawiają się na randkę. Spotkanie okazuje się katastrofą. Oboje mają nadzieję, że już nigdy nie będą musieli się oglądać. 09:55 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 995 10:55 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1257 11:55 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 996 12:55 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1259 13:50 Rin Tin Tin, film familijny 15:40 Skok przez płot, film animowany 17:25 Mumia, film przygodowy 20:00 Król Artur: Legenda miecza, film przygodowy 22:45 Galaktyczny wojownik, film SF 00:45 Epidemia, film sensacyjny Pułkownik Sam Daniels pracuje w wojskowym instytucie chorób zakaźnych. Bada wirusy odkryte w tropikalnych lasach. 03:25 Nagi instynkt przetrwania, serial dokumentalny, odc. 14	08:00 Słowo życia 08:05 Polski punkt widzenia 08:25 Święty na każdy dzień 08:30 Z Parlamentu Europejskiego 09:00 Prymas Stefan Wyszyński, serial dokumentalny, odc. 2 09:10 Spotkanie z Magdą Buczek dla dzieci 09:15 Manna z Nieba 09:30 Granica nadziei, film dok. 10:00 Światowy Dzień Ubogich 11:35 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela” 11:40 Muzyczne chwile 12:00 Anioł Pański z Ojcem Świętym Franciszkiem 12:15 Papież Polak do rodaków 12:55 Święty na każdy dzień 13:00 Zerwany kłos, film biograficzny 14:40 Drzwi do lasu 15:00 Wiesz - to też Polska 16:00 Informacje dnia 16:10 Koncert życzeń 16:45 Życie według świętego Jana Pawła II 17:00 Zostań żołnierzem RP 17:15 Muzyczne chwile 17:30 Sól ziemi 17:55 Poczet wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Rozmowy niedokończone 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Moja katolicka rodzina, serial animowany, odc. 12 20:00 Informacje dnia 20:20 Różaniec
					

Scenarzystka Rosie samotnie wychowuje nastoletnią lizję. Nie potrafi się z nią porozumieć. Ma też problemy z sześciami i asystentką.

Niegdyś słynni złodzieje Brian, Billy, Kenny, Terry i Danny najlepsze lata mają za sobą. Mimo to zamierzają dokonać zuchwałego rabunku.

Na ruinach Chicago powstaje pozornie idealna społeczność, podzielona na pięć frakcji wyodrębnionych na podstawie nadrzędnych cech charakteru.

Los Angeles. Policjanci Hank i Earl tracą pracę za udział w bitwie. Niebawem obydwa mężczyźni znajdują zatrudnienie w prywatnej agencji ochrony.

Mordred, żelazny czarnoksiężnik, oblega Camelot wraz ze swoją armią. Próbuje doprowadzić do tego, by magowie zapanowali nad ludzkością.

Carskie oddziały panoszą się w okolicach Tamowa. Szesnaścieletnia Karolina Kózkówna ponosi śmierć męczeńską w obronie wiary.

TVP 1	TVP 2	TVN	POLSAT	TVN 7	TV TRWAM
08:00 Wiadomości 08:10 Kwadrans polityczny 08:25 Informacje kulturalne 08:35 Pogoda 08:40 Ranczo, serial, odc. 72 09:40 Komisarz Alex, odc. 115 10:35 Ojciec Mateusz, odc. 241 11:25 Korona królów. Jagiellonowie, odc. 98 12:00 Wiadomości 12:10 Agrobiznes 12:30 Agropogoda 12:35 Magazyn rolniczy 12:55 Miłosne rozgrywki zwierząt, serial, odc. 4/5 14:00 Złoty chłopak, serial, odc. 59 15:00 Wiadomości 15:10 Pogoda 15:20 Alarm! 15:35 Gra słów. Krzyżówka 16:05 Dziedzictwo, serial, odc. 156 17:00 Teleexpress 17:15 Pogoda 17:20 Jaka to melodia? teleturniej 17:55 Klan, telenowela, odc. 4228 18:25 Leśniczówka, odc. 782 19:00 Jeden z dziesięciu 19:30 Wiadomości 20:05 Pogoda 20:10 Sport 20:15 Alarm! 20:30 Korona królów. Jagiellonowie, odc. 99 21:10 Igraszki z diablem, sztuka Jana Drdy 22:55 Portrety wojenne. Kobiety, serial dokumentalny, 23:40 Balans bieli	07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka 07:55 Pytanie na śniadanie 10:35 Panorama 10:45 Pytanie na śniadanie 11:15 Okrasa łamie przepisy, magazyn kulinarny 11:50 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2884 12:30 Koło fortuny, teleturniej 13:15 Akacyjowa 38, telenowela, odc. 221 14:05 Va banque, teleturniej 14:35 Na sygnale, serial fabularno-dokumentalny, odc. 228 15:05 Górski lekarz, serial obyczajowy, odc. 196 16:00 Koło fortuny, teleturniej 16:35 Familiada, teleturniej 17:15 Zakazany owoc, telenowela, odc. 347 18:00 Panorama 18:20 Va banque, teleturniej 18:45 Akacyjowa 38, telenowela, odc. 235 19:35 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2884 20:10 Barwy szczęścia, serial obyczajowy, odc. 2885 20:45 Kulisy serialu „M jak miłość”, cykl felietonów 20:55 M jak miłość, serial obyczajowy, odc. 1759 21:55 Na sygnale, serial fabularno-dokumentalny, odc. 496 22:35 Echo serca, serial obyczajowy, odc. 27 23:35 Arktyka, dramat przygodowy	05:35 Uwaga! magazyn reporterów 05:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 813 06:40 Kuchenne rewolucje, program rozrywkowy 07:45 Dzień Dobry TVN 11:30 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1577 12:35 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1387 13:35 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 808 14:35 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 809 15:45 Kuchenne rewolucje, program rozrywkowy 16:50 Detektywi, serial fabularno-dokumentalny, odc. 40/47 17:55 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1578 19:00 Fakty 19:40 Sport 19:45 Pogoda 19:55 Uwaga! magazyn reporterów 20:10 Doradca smaku, magazyn kulinarny 20:15 Na Wspólnej, serial obyczajowy, odc. 3724 20:55 Milionerzy, teleturniej 21:35 Behawiorysta, serial kryminalny, odc. 6/8 22:40 Zamieć, thriller 00:45 Od nowa, serial obyczajowy, odc. 5/6 02:10 Co za tydzień, magazyn kulturalny 02:45 Dowody zbrodni, serial kryminalny, odc. 23/24	06:00 Nowy dzień 08:40 Malanowski & Partnerzy, serial fabularno-dokumentalny, odc. 489 09:10 Malanowski & Partnerzy, serial fabularno-dokumentalny, odc. 490 09:40 Sekrety rodziny, serial paradokumentalny, odc. 251 10:40 Dlaczego ja? serial paradokumentalny, odc. 1142 11:40 Gliniarze, serial paradokumentalny, odc. 615 12:50 Wydarzenia 13:20 Interwencja, magazyn reporterów 13:40 Trudne sprawy, serial paradokumentalny, odc. 1086 14:40 Dlaczego ja? serial paradokumentalny, odc. 1172 15:50 Wydarzenia 16:10 Pogoda 16:15 Interwencja, magazyn reporterów 16:30 Na ratunek 112, serial paradokumentalny, odc. 868 17:00 Gliniarze, serial paradokumentalny, odc. 877 18:00 Pierwsza miłość, serial obyczajowy, odc. 3695 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość „Wydarzeń” 19:45 Sport 19:55 Pogoda 20:05 Jurassic World, film SF 22:50 Venom, film SF 01:30 W cywilu 3, film sensacyjny 03:25 Zjedz Kambodżę	06:55 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 901 07:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 998 08:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1263 09:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1264 10:50 Zagadki losu, serial paradokumentalny, odc. 13 11:50 Ten moment, serial paradokumentalny, odc. 3/20 12:20 Młodość na zamówienie 2, program rozrywkowy 12:50 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 902 13:50 Sąd rodzinny, serial fabularno-dokumentalny, odc. 165 14:50 Sędzia Anna Maria Wesołowska, serial fabularno-dokumentalny, odc. 602 15:50 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1087 16:55 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 974 17:55 Szpital, serial paradokumentalny, odc. 602 18:55 Ukryta prawda, serial paradokumentalny, odc. 1093 20:00 Wielkie kłamstewka, serial obyczajowy, odc. 3/7 21:10 Wielkie kłamstewka, serial obyczajowy, odc. 4/7 22:25 Lejdis, komedia 01:10 Mamma Mia! komedia muzyczna	09:15 Słowo życia 09:20 Muzyczne chwile 09:30 Moja katolicka rodzina, 09:55 Święty na każdy dzień 10:00 Informacje dnia 10:15 Rozmowy niedokończone 11:20 Stan bezpieczeństwa państwa 11:30 Ona nigdy nie była sama - Czcigodna Sługa Boża Matka Teresa Kierocińska 12:00 Anioł Pański 12:03 Informacje dnia 12:20 Tajemnica Enigmy, odc. 5 13:05 Pradawne 13:30 Msza święta z Jasnej Góry 14:20 Muzyczne chwile 14:30 Życie jest piękne, reportaż 15:00 Helenka, film dokumentalny 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Informacje dnia 16:10 Sanktuaria polskie 16:30 Porady medyczne bonifratrów 17:00 Świadkowie, cykl reportaży 17:25 Polski Chleb, film dok. 17:30 Zbrodnia z rosyjskiego scenariusza - tzw. pogrom kielecki, reportaż 17:50 Słowo życia 17:55 Poczet wielkich Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Informacje dnia 18:15 Rozmowy niedokończone, 19:25 Święty na każdy dzień 19:30 Opowieści Theo, odc. 16 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Informacje dnia
					

Powracający z wojny Marcin zaprzyjaźnia się z rzeźmieszkim Sarką-Farką. Obaj postanawiają zmierzyć się z siłami zamieszkującymi Czarci Młyn.

W środku tundry dochodzi do katastrofy lotniczej. Jedyny pasażer Overgaard wychodzi cało z wypadku. Wierzy, że wkrótce nadejdzie pomoc.

Policjantka Carrie Stetko jest szeryfem w amerykańskiej stacji badawczej na Antarktydzie. Wkrótce ma wrócić do domu.

Mijają 22 lata od dramatycznych wydarzeń na Isla Nublar, gdzie udało się przywrócić do życia prehistoryczne gady. Obecnie działa tam park rozrywki.

Madeline organizuje wycieczkę, przez co część dzieci rezygnuje z udziału w urodzinach Amabelli. Dziewczynka bardzo to przeżywa.

Bohaterką obrazu jest zamordowana w 2017 roku Helena Kmieć. Ta 26-letnia świecka misjonarka pojechała do Boliwii opiekować się dziećmi.